

సంచిక ౩౬

THE NEW MADRAS MATCH FACTORY.
1/267 Tiruvotthiyar High Road, MADRAS

శ్రీ భారతీ పుస్తకభాండాగారము
మాధవరం

ఈ భాండాగారముయొక్క 9-వ వార్షికోత్సవ సందర్భమున ది 8-5-27 నెల 1-వ తారీఖు సాయంకాలము 5 ఘంటలకు మామూరి స్కూలుభవనమున ముగిసిన శ్రీ గాంధీ కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయుడుగారు (యం. యల్. సి) ఆధిపత్యమున నొకసభ గావింపబడినది. ఈ సభాప్రార్థనచేసినపిమ్మట, ఆచార్య కృష్ణమూర్తిగారు సభా నాయకులకు స్వాగతమునుసమగ్రము, ఉన్నతవిద్యను అలంకరింప ప్రార్థించిరి. మల్లెంపూడి జగన్నాథమూర్తిగారు వారికి మాలా లంకృతులుగావించి సత్కరించిరి. అధ్యక్షులు ప్రారంభోపన్యాసమున విద్యనుగూర్చియు, గ్రంథాలయములగుర్చియు, కృష్ణమూర్తిగారు మాటలాడి, భారతీగ్రంథాలయ నవనాగి కార్యనివేదికను చదువ, మడికె సరసింహారావుగారిని ఆజ్ఞాపించిరి. పిమ్మట ముగిసిన శ్రీ అల్లాడ సత్యనారాయణమూర్తిగారు వి. పి. గ్రంథాలయముల ప్రాముఖ్యతనుగూర్చి నచ్చునట్లు చెప్పిరి. ముగిసిన శ్రీ చిలుకూరి నారాయణరావుగారు (యం. పి. యల్. టి.) శివాజీ మహారాజు జీవితచరిత్రమును విరివిగ చెప్పిరి. పండితులును, మహావక్తరులు అగు బాలదారి పీఠనారాయణ దేవుగారు కవిత్వమునుగూర్చి చక్కగా విమర్శించుచు ఉపన్యసించిరి. తదనంతరము ఆనందనికేతనాశ్రమ స్థాపకులగు తల్లా ప్రగడ ప్రకాశరావుగారు (ఎం. పి.) విద్యావిషయమై పలుకుచు ప్రస్తుతము ప్రచారములోని విద్యలు విద్యలుగానవియు, ఇవి పట్టుకూటి విద్యలనియు, తాకి వ్యవహారములకు మాత్రమే ఉపకరించును గాని అధ్యాత్మ తత్వమును బోధింప బాలవనియు, ఆత్మతత్వమును ప్రభోదించి ఆత్మాభివృద్ధి జేయు విద్యయే సరియనియు విద్యయనియు నొక్కవక్కాణించిరి. సభాధిపతిగారు అంతిమోపన్యాసమున సంగతులన్నియు, సవిస్తరముగా తెలియచెప్పిరి. కడపట ఆచార్య కృష్ణమూర్తిగారు అగ్రాసనాధిపతికిని ఉపన్యాసకులకును సభ్యులకును కృతజ్ఞతాభివందనలను సమర్పించిరి. సభ జయప్రదముగ ముగిసినది.

కార్యదర్శి.

ఆలమూరు బాలికాపాఠశాల బహుమతులు

ది 5-5-27 వ తేదీన ఉదయం గం 7 1/2 లకు బోర్డు బాలికా పాఠశాలలోని బాలికలకు బహుమతు లిచ్చుటకు గ్రామస్థులు సభ యేర్పాటుచేసిరి. ఈసభకు శ్రీమన్ గోపీ నాథ చమరా మహాశయు బి. యె. గారు సభాధ్యక్షత వహించిరి గ్రామములోని ఉద్యోగిగారు గ్రామస్థులు సుమారు రెండువందల మంది సభకు హాజరైరి. బాలికలు చక్కని పుష్పావళులను చదివిరి. కాళిదాసుకృత కాకుంఠలములోని కణ్వమహామని శకుంతలకు యిచ్చిన హితోపదేశమును చక్కగ నొక బాలిక విశదీకరించెను. పిమ్మట బాలికలు రుక్మిణీకళ్యాణ నాటక ప్రదర్శనమును చక్కగా గావించిరి. రుక్మిణీవాత్ర వహించిన కందర్ప కామేశ్వరమూర్తిగారు ప్రభువు బహుమానమును పొందిరి. తాతపూడి కనకమ్మగారు రెండవబహుమానమును పొందిరి. జలమంచి శేషాద్రి శర్మగారిచే రచింపబడిన శ్రీ కృష్ణ తత్వము నాల్గు నాట్యములు మొదటి బహుమానముగను బమ్మెన పోతనామాత్య విరచితముగు భాగవతము మాడు నాట్యములు రెండవ బహుమతిగను శ్రీ నరసింహదేవర సత్యనారాయణ గారు కీర్తనలను సమగ్రముగా సాధరునిపేరట వేయగోపాల బహుమతులు ప్రతిసంవత్సరమును బహుమతినిచ్చుటకు తెలియపర్చిరి. పిమ్మట స్కూలు సంగీతోపాధ్యాయులు కీ జాగానము గావించిరి. శ్రీయుత ఆంధ్ర రామచంద్రరావుగారు ప్రాచీనకాలములో శ్రీ విద్యనుగూర్చి వుపన్యసించిరి అధ్యక్షులు బాలికలకు నివిధ బహుమతులను నొసంగిరి. రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డువారు బహుమతులిచ్చుటకు యిరవైరూపాయలు విరాళము నిచ్చిరి. గ్రామస్థులు రు 30 లు చందా లిచ్చిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులు శ్రీ విద్యనుగూర్చి గంభీరోపన్యాసము నొసంగిరి. పురుషులకు మే మాడ శ్రీలకు యద్య అత్యవశ్యకమనియు గృహములకు చక్కబెట్టుటకు కుటుంబముయొక్క ఆరోగ్యవర్ధనకు కాపాడుటకు సంతానమునకు యుత్తమాదర్శములు బోధించుటకు, సంఘములో కైదిక ప్రబోధము కలుగజేయుటకు మానవ కోటిలో సకలముగానున్న శ్రీబాణి విద్యాగంగనులేక అజ్ఞానాంధకారములో ముగియున్న యే జాతియు అభివృద్ధిచెందాలననియు, ఘంటసాలమునకు సంఘాభివృద్ధికి శ్రీలకు సమస్త విద్య అత్యవశ్యకమని యుద్ఘోషించిరి. 6 మొదలు 12 సం॥ రం లోపుగా పిల్లల మనుస్సులయందు యే ఆభిప్రాయములు నాటబడియుండెనో ఆభావములే వారిజీవితముల కంతకు ఆధారభూతములనియు కావున యీవయస్సులోని బాలబాలికలకు జీవిత ఉత్తమాదర్శములను చక్కగ బోధించిన దేశపురో

మైసూరు రైల్వేస్, మద్రాస్ అండు
నదరక్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండునందు ఇక్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

సిలగిరి కొండలకు నూతనమార్గము

1927 సం॥రం మే నెల 1-వ తేదీనుండి ఉదకమండలముందు (మైసూరు మార్గముగా) ప్రయాణికులు సామానులు, పార్శ్వముల మొదలగువాటిని తీసుకొని పోవుటకు టౌట్ ఏజన్సీ తెలుపబడినది.

2. క్రమముగా మోటారుబండ్లు ఉదకమండలం మైసూరు స్టేషనులకు మధ్య ఈ దిగువ తెలుపబడిన కాలశరీమితి ప్రకారము పోవును.

మోటారు బస్సు	గం. ని.	మోటారు కారు గం. ని.
మైసూరునుండి బయలుదేరుట ఉదయం ...	8-40	ఉదయం ... 8-40
గుండ్లుపేట	చేరుట పగలు ... 10-40	పగలు ... 10-30
" నుండి	బయలుదేరుట ,, ... 11-0	" ... 11-0
ఉదకమండలం చేరుట మధ్యాహ్నము ...	3-30	మధ్యాహ్నం ... 2-30
ఉదకమండలంనుండి బయలుదేరుట ఉదయం	7-30	ఉదయం ... 9-0
గుండ్లుపేట	చేరుట పగలు 11-0	పగలు ... 12-30 (లూహారము)
" నుండి	బయలుదేరుట ,, 11-30	" ... 1-0
మైసూరు చేరుట మధ్యాహ్నము...	2-0	మధ్యాహ్నం ... 2-30

3. మైసూరు స్టేషను నుండి రాకపోకల కగు టౌట్ ఏజన్సీ కట్టుములు.

మైసూరు ఉదకమండలం మధ్య మోటారుబస్సు, కారుల చార్జీలు

	ర. ఆ.	
(ఏ) కారు 1-కి (5 సీట్లు గలది)	75 0	ఒకే ప్రయాణమునకు
మొదటి తరగతి సీటు 1-కి	80 0	"
(బి) బస్సు 1-కి	100 0	"
మాడవ తరగతి సీటు 1-కి ర్యు.	6 8	"

ప్రయాణికులతో ఉచితముగా తీసుకొనిపోవు సామానుల పరిమితి.

మొదటి తరగతివారికి 25 పానులు బరువు గల సామానులు (పడకలేక).

రెండవ తరగతివారికి 20 పానులు బరువు గల సామానులు (పడకలేక).

అంతకు ఎక్కువగా గల సామానులకు మునుగుకు తక్కువగా నున్నను మునుగులేట ప్రకారము చార్జీ చేయబడును. అనగా మునుగు 1-కి ర్యు. 2-8-0 చొప్పున చార్జీచేయబడును.

పార్శ్వములు స్వంతదారుని బాధ్యత వైసనే పుచ్చుకొనబడును.

10 కేరల వరకు	10-20 కేరల వరకు	20-40 కేరల వరకు
ర్యు. ఆ. పై.	ర్యు. ఆ. పై.	ర్యు. ఆ. పై.
0 14 0	1 10 0	2 8 0

3 1/2 ఆ + 2 1/2 ఆ + 1 1/2 ఆ కొలతకు మించి, 1 కి మునుగుల తూకమునకు హెచ్చిన మూలము అంగీకరింపబడవు.

ముఖ్యగమనింపు: స్వంతదారుల బాధ్యత వైసనే మైసూరు రైల్వేలకు, మద్రాసు అండు నదరక్ మరాటా రైల్వేలకు మధ్య అంగీకరించి, నేరుగా తీసుకొని పోవను.

ఇంకను పూర్తి వివరములకు ప్రత్యేక స్టేషనులందు గల పోస్టరులను, కరపత్రములను మాచిన తెలియును; లేక మైసూరు రైల్వేను ట్రాఫిక్ మేనేజరుగారికి వ్రాసి, బడయగలరు.

హెచ్. డి. సిక్లెర్.

మద్రాసు అండు నదరక్ మరాటా రైల్వేస్.

ఎ. వి. ఖాన్.
మైసూరు రైల్వేస్.

భివృద్ధి సంఘాభ్యుదయమునకును కారణము కాగలదని విన్నవించిరి. ప్రస్తుత విద్యావిధానము సంపూర్ణముగా మార్చి జాతీయదర్శకముగ చేసినగాని లాభకారి గాననియు విద్యా మానులెల్లరు యీ విషయమై కృషిసల్పవలసినదిగా హెచ్చరించిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులకు వందనములతో సభ ముగిసినది.

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఇండస్ట్రీ

ఒక ఆంగ్ల మాన్యపత్రిక

కలకత్తాలో హంబజారులో కేశవదేవమున ఆంగ్ల భాషలో కె. ఎం. శెక్స్ పిరి సంపాదకత్వముక్రింద వెలుగుచున్న పరిశ్రమలకు సంబంధించిన యీ ఆంగ్ల మాన్యపత్రికను కృత్జ్ తతో నందుకొంటిమి. ఇది పదునెనిమిదవ సంపుటమున మొదటి సంచిక. ఏప్రిలు నెలలో నిది వెలువడి మే నెలలో మాకు చేరినది.

సామానుల యెరువురువులనుగూర్చి వ్యాసములే యీ సంచిక లో ముఖ్యముగా ప్రకటింపబడెను. వ్యవసాయమును గూర్చి యిప్పుడు చాలమంది శ్రద్ధవహించుచున్నారని గాన నావిషయమిందు సాకల్యముగా చర్చింపబడెను. పంటలు హెచ్చుటకు మంచిసూచనలు చేయబడెను. కొన్ని సెంచుటకు అరటితోటలనుగూర్చి న వ్యాసములు గూడ నిందుకలవు. చిన్న చిన్న వ్యాపారములను చేయువారికి కొన్ని సలహా లిందుకలవు. సాల్వేషండా మూడు రూపాయలు. పలయువారిటుల వ్రాయవలెను: "ఇండస్ట్రీ ఆఫీసు, కేశవదేవము, 22 హంబజారు బ్రిడ్జిరోడ్డు, కలకత్తా."

సత్యనవల్లి

(స్వకీయ విలేఖరి)

తాలూకాబోర్డు నూతనభవన ప్రవేశము

మా తాలూకాబోర్డువారు ఘనముగ పదివేల రూప్యములను వెచ్చించి యొక నూతనభవనమును నిర్మించిరి. భవనము చిన్నదైనను చూచుటకు కడు రమ్యముగ నున్నదనుటకు సందియములేదు. ది 7-5-1926 వ తారీఖున సమగ్ర భవనము తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులగు మ. రా. రా. చాపరాల శోభయ్య చాదరిగారిచే తెరువబడియెను. ఆదినమున తాలూకాబోర్డు మీటింగు క్రొత్త భవనములోనే జరుపబడియెను.

ఆ సాయంకాలము తాలూకా ముఖ్యస్థానమునందుగ యుద్ధోగీయ యనుద్ధోగీయులకు నొక యల్పహారవిం దొడగ బడెను. సానికబోర్డు బాలికాపాఠశాల బాలికలచే సావిత్రీ నాటకమునందు కొన్ని భాగములు కడు హృద్యముగ బ్రదర్శింపబడెను. పలువురు సభ్యులు బాలికల గానాభివ్యక్తకాలముఁ బ్రశంసించిరి

పల్నాడు రైలు

కొలదికాలముక్రిందట నీ గ్రామమున కిరువురు స్వెవల్ డ్యూటీ డిప్యూటీ కలెక్టర్లును, వారి సిబ్బందియువచ్చియున్నారు. స్వెవల్ డ్యూటీ ఇన స్పెక్టరులు కొలతవగైరాపనులను చూచుటకై జేయుచున్నారు. గుంటూరునుండి సత్యనవల్లివరకు దాదాపు మట్టిరోడ్డంతయు బూర్తియైనదనియే జెప్పవచ్చును.

టారిఫుబోర్డువారు మే నెల 12 వ తేదీ కలకత్తాయందు నిచారణ ముగించి మే నెల 15 వ తేదీ పిల్లంగులో విచారణ ప్రారంభించెదరు. (ఆ. పై.)

మనుష్యుని క్రూరస్వభావము

ఒక అస్పృశ్యుని సంతాపకరముగ లేఖ
నమస్కారములు 9-4-1927

“అయ్యా, నా భాగ్య యీకల 5 వ తేదీని ప్రసవమే నది. 7 వ తేదీని నా భార్యకు బిడ్డ జన్మించినది. ఆ తరువాత నది, మాటపడిపోయినది. ఊపిరి ౨8గా అందుటలేదు. గుండె వాచి నది. ప్రక్కయెముకలలో బాధ భరింపనలవిగాకుండ నుండెను. నేను ఒక డాక్టరున ద్రవ్య పోతిని. “నేను అస్పృశ్యుల యిండ్లకు రాను. నే నా స్త్రీని ముట్టు కొని పరీక్షింప విలులేదు.” అని ఆతడనెను. నేను నగర నేటుకడను గరాసి యాదర్బారు కడకును పోయివేడుకొంటిని. నగరనేటువచ్చి నే నియ్యవలసిన ఫీజు చెండురూపాయలను యిచ్చుటకు తాను పూచీపడెదనని డాక్టరుతో చెప్పెను. రోగిని యింటిలోనుండి వెలుపలికి తీసుకొనివచ్చునెడల తాను వచ్చి చూచెదనని డాక్టరు చెప్పెను. మేముంగీకరింపగా నతడువచ్చెను. చెండురోజుల బాలింతరాని వెలుపలికి తీసుకొనివచ్చితిమి. అతడొక ధర్మ మెటరు నొక మహమ్మదీయు నకిచ్చెను మహమ్మదీయుడు నా కియ్యగా నేను దానిని పెట్టిచూచి మరల నా సాహెబు కిచ్చితిని. అతడు డాక్టరు కిచ్చెను. అపుడు రాత్రి 8 గంటలైనది. దీపము వెలుతురున డాక్టరు దానినిచూచి రోగికి న్యూమోనియా వచ్చినది. ఊపిరాడుటలేదు. (సభాకేవలము) అనిచెప్పి వెళ్లి మందుపంపెను. నేను బజార్ లో లిస్సిడుకొని లిస్సిడుపాలాస్ట్రీచేసి వేయించుంటిని. మందుగూచ నిచ్చుచుంటిని. డాక్టరు దూరముగానిలచి చూచెనేగాని రోగిని పరీక్ష చేయనేలేదు. నేను చెండురూపాయలను యిచ్చితిని అనియొకయు త్రరములోను, నేడుమధ్యాహ్నము చెండుగంటలకు నా భార్య చనిపోయెను. అని చెండు వయ్య త్రరము నందును అస్పృశ్యుల పాతకాలలో నుపాధ్యాయుడగా నున్న యొక అస్పృశ్యుడు నాకు వ్రాసెను కథియవాడులో నొక గ్రామమునం దిపాతకాలయన్నది. ఆయుపాధ్యాయుడు ధేడుఅను అస్పృశ్యుజాతివాడు. వారి కులవృత్తి నేతనీయుట. బరోడా గయిక్వారుగారి నిర్బంధ విద్యావిధానమువలన నితడు చక్కగా చదువుకొనెను. స్వభావ్య ధర్మముకొరకు క్షేమంపనలేకుండ పనిచేయుచున్నాడు. అతడు చాల పరిశుభ్రముగా నుండును. అతనిని చూచినచో అస్పృశ్యుడని యెవరును గ్రహింపజాలరు. కాని ఆ గ్రామమున పూర్వాచార పరాయణులు హెచ్చుగా నుండుటవలనను అతడు అస్పృశ్యుల పాతకాలలో చదువుచెప్పుచుండుటవలనను అతని నచట నందరు నస్పృశ్యునిగానే భావించుచున్నారు. ఆతెగిలో నతడు గ్రామమువేరును వ్యక్తుల కేర్లునుగూడ వినిరించెనుగాని వానిని ప్రకటించినవా రితని కింకను అధికముగ కష్టములను కల్పించుచున్నారని సంతకము వలన నేను వానిని విడలివేసితిని. అమృతలాలు ధక్కురుగారు నాకు వ్రాసిరి.

దీనినిబట్టి ఆవైద్యుడు చయవేశముగూడ లేని పరమ క్రూరస్వభావుడని స్పష్టమగుచున్నది. వారి వేరులను ప్రకటించుటవలన ఆయుపాధ్యాయునికి కష్టము లెక్కువ అధికమైనను సతే వానిని ప్రకటించవలసినదయే నేను తలచెదను! ఇంతకంటె హెచ్చుగ కష్టమింకేది అతనికి కలుగగలదు. వేరులు వెల్లడియై వృత్తాంతము నిజమని చమత్కరము కలిగిననేగాని ప్రజల కాగ్రహము కలుగదు. డబ్బుయిచ్చినగాని రానని వైద్యుడనినచో వైద్యసంఘమువారి తీరిని శిక్షించుటయే న్యాయమై యున్నది. బొంబాయి వైద్యసంఘమువారి నియమము తెలుల నున్నచో నాకు తెలియదు. ఆవైద్యుడు వారి యింటికి రాననుటయు రోగిని ముట్టుకొనననుటయు మిక్కిలి-దారుణముగా నున్నవి. ధర్మామెటరునుగూడ నతడు స్వయముగా పెట్టలేదు. ఇతని పూర్వాచారపరాయణత్వము మితిమీరినది. ఇందులో అతిశయింపన మేమైన కలదేమో యని నే ననుమానించుచున్నాను. లేనిచో ఆవైద్యుడు నిజము వెలిగించి ఈ అపరాధమునకు తిగిన ప్రతికృతి నొనరింపదగను. మా. క. గాంధీ ఎం.ఎం.డి.యూ F.F.-27.

ఆయుర్వేద పత్రిక

బరంపురం, గంజాం జిల్లా
ఆయువు, ఆరోగ్యము, సత్సంతానము, నుఖము,
వైద్యసర్వోదయి ననేకవిషయముల బోధించు తెలుగు
మాసపత్రిక. స్త్రీ పురుషులకును మిక్కిలి యుపయుక్త
ము. వ్యాసకర్తలకు గొప్ప సమాచారము.
సంలిర చందా రూ. 2-0-0
బి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్సు
సంపాదకులు

నైకలును తయారు చేయుటయం దొక నూతనపద్ధతి.

పర్తికునికి లాభకరమైనది

స్వంతదారునికి మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

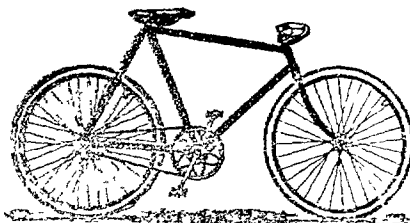
హార్ కూల్స్ సైకిళ్లు పలురంగులలో తయారు చేయబడినది.

(బ్రిటిష్ వారిచే తయారు చేయబడినది. అమితముగా తగూరగుటచే

చౌకగా విక్రయించుటకు వీలైనది)

611

వేరునందు
హార్ కూల్స్

బలమునందు
హార్ కూల్స్

1-కి ధర రూ 83 లు మాత్రమే

ఎటుపు, ఆకువచ్చు, నిష్కరంగు, ఊపా అన్నిరంగులు కలిసిన రంగు మొదలగువాటిలో గలవు.

Sole Agents:—ENGLISH CYCLE & MOTOR IMPORTING Co., 9 Broadway, Madras

Sole Agents for RUDGE, PEARL & INVICTA CYCLES.

తెలుగు

ఇన్ కంటాక్సు గైడ్

(200 పేజీలు గలది. చక్కగ బైండుచేయబడినది)

గ్రంథకర్త:

యన్. సూర్యన్నారాయణ (డిప్లొమా హోల్డరు) అకౌంటంటు అండ్ ఆడిటరు, బెజవాడ.

(ఈ పుస్తకమునందు ఇన్ కంటాక్సుకు సంబంధించిన ప్రతివిషయమున్ను ప్రతివర్తకునికి ఆర్థ మయ్యెలాగున తెలుగునందు వ్రాయబడినది. ఇన్ కంటాక్సు విషయమై తెలుగుతో వ్రాసిన పుస్తకము మరియొకటి లేదు.)

కొద్దికొద్ది మాత్రమే కలవు.

వెల రూ 2-8-0

మద్రాసు, బల్లారి, చిత్తూరు, నెల్లూరునకు మాత్రము ఏజంట్లు కావలెను.

నీ వెండుకలను పరిశుభ్రముగ నుంచుకొనుము.

నీదేహమునెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నించుదువో, నట్లే నీశరస్సుగూడ మురికిగాకుండ పరి శుభ్రపరచ ప్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శరస్సుపైగల రంధ్రములందు చుండు మున్నగు కల్మషపదార్థములుగూడ యుండిన నీవెండుకలు పరిశుభ్రముగ లేవని గ్రహింపవలసి యుండును. ఈచుండు పదార్థాలు చేతునప్పుడు నీవు నీ దేహమునందు అతిశ్రద్ధలో నీతలయంతయు కరువుల మయము గాగలదు. గమక నిశంస్సు యిట్టి వాటికి లోనుగాకుండ కాపాడుకొన దలచినచో ప్రతినిత్యము

కామినీయా తలనానె (రిజిస్టరు)

నువయోగించి తీరవలెను.

ఈ నూనె చుండును చేరనియదు. ఒకవేళ నీరేయందు నాయుండివరకే ప్రవేశించి యుండిన చెండుమూడుసార్లు తీరగానెను రాయటతో నది అంతరింపవలసినదే. వెండుకల కుదుళ్లలో నీతి సరాసరిపోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమోఘమైన దినుసులకేగ మిందు చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలకలు నీ వెండుకలును, తుమ్మెల చెక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టపంచెవలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000 మందికి పైగా దీని నువయోగించి దీని శ్రేష్ఠత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము లొసంగి యున్నారు. దీనిని మించినది మరొకటి లేదని పాగడొందిన

కామినీయా ఆయిలు

సీసా రూ 1-0-0 తపాలచార్జి 0-6-0 3 సీసాల ఖరీదు రూ. 2-10-0 లు తపాలు చార్జి 0-12-0

నమూనాను వాడి గూడుదు.

నువానన ద్రవ్యములకు రాజు

ఓటోదిల్ బహారు (రిజిస్టరు)

అతివస్త్రకయు, ఎందుకు పనికిమాలినవియు నగు అనేక నువాననద్రవ్యములు బహారు నందుగలవు. ఓటోదిల్ బహారు నువయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్ఠత్వమును, మంచి నువాన చకు ఆచ్చెగనందకతీరవు. మల్లె మున్నగు అత్తిరుల కేవలముగను తీసిపోదు.

కేడే ఆర్దిరును పంపును.

శ్రీ హెస్సు ఓటోదిల్ బహారు	రూ. 2-0-0
2	" 1-4-0
3 గ్రాము	" 0-12-0

నమూనా సీసా ౨-౧౨-౦ రెండుసార్లు పోస్టు చేసి పంపిన పంపిణీయను.

చానకాద్దులు, వజ్రం 0-10-0 రెండుసార్లు ప్రశ్నేము

సోలు ఏజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

283, జుమ్మామసీదు మార్కెట్, బొంబాయి. నెం 2

బెజవాడ - } మహమ్మద్ నూర్ మహమ్మద్
10-5-27 } మోతీ, బెజవాడ

ఆంధ్రయు శాంతించుట

హిందూ ముస్లిము సిక్కు
నాయకుల ప్రకటన

ప్రభుత్వ ప్రచారము

విచారణలు

ఫీజులేకుండానే మహమ్మదీయ

ముద్దాయిలతరపు వాదన.

లాహోరు, మే 12:— లాహోరంతయు శాంతించినది.

ఏసంఘటనలు జరుగలేదు. అసత్యవచనములు తీవ్రప్రచారము
దున్నవి. వాటిని ప్రతిఘటించుటకు ప్రభుత్వ మన్నివిధముల ప్ర
యత్నించుచున్నది. సాధారణముగ ప్రజలందరు తమతమవనలు
సాగించుకొనుచున్నారు. రక్షణ విధాన ములలోనున్నది.
నిన్నరాత్రి వెడలిన గవర్నరుగారు తిరిగి లాహోరు జూను 10
తేదీన వత్తురు.

ప్రభుత్వ ప్రకటన

లాహోరు కమిషనరు ఈ దిగువకితని ప్రకటించి యు
న్నారు:—నగరమును పోలీసులందును పూర్తిగ ఆల్లరులు
శాంతించినవి. కాని సైనికపోలీసుదళములతో సహా రక్షకవిధా
నములులోనున్నది. రాత్రి 9 గంటలనుండి కర్ఫ్యూజు అమ
లులో నున్నది. మే 11 వ తేదీ మధ్యాహ్నమునుండియు ఏవిధ
మైన కొట్లాటయు జరుగలేదు. అబద్ధ వచనములు అసత్య
ప్రచారము లాభుటయే ప్రభుత్వమున కెంతయు కష్టతముగ
నున్నది. ప్రతికలవాతలు బాగుపడినవి. ఉద్దేశముతగ్గించినవి.
ప్రతికలపై చర్యతీసికొనుటయే కారణము బాధితకుటుంబములకు
సహాయముచేయుటగాను చందావసూలు ప్రారంభింపబడెను.
ఈ కుటుంబములలో, కష్టపడి కుటుంబములకు తిండిపెట్టు
వారు ఈ ఆల్లరులలో మరణించియున్నారు. అట్టివారలపేర్లు
నమోజాయిస వెంటనే తగుచర్య తీసికొనబడును. వీలైన సహా
యమంతయు చేయబడెను.

డిప్టీ సూపరెంటెంట్, మహమ్మదు నవాజుగార్లచే విచారణ
జరుపబడుచున్నది. జైలుల్లో ఇన్స్పెక్టరు జనరలుతో సహా
ప్రత్యేకముగ నియమింపబడిన మేజరు పూరీగారు జైలుల్లోను
చూచివచ్చిరి. పోలీసుశాఖ తరపున విచారణ సలుపుచున్నారు.

నాయకుల ప్రకటన

ఈ సాయంకాలము ఈదిగువ స్టేషన్లును 17 గరు
హిందూమహమ్మదీయ సిక్కునాయకుల సంతకముచేసినవారిలో
సర్ మహమ్మదు సుఫీ, సర్ మహమ్మదు ఇక్బల్, రాయబహు
దరు రామశరణదాసు, రాజ నరేంద్రనాథు, లాలాహంసరాజు
భాయి నర్మత్సింగుగార్లున్నారు. ఈ సంతకముచేసినవారి యభి
ప్రాయమందు మనమట్లుపట్ల చూచుచున్న విచారకరమున సంఘ
ద్వేషమునకు ముఖ్య కారణములలో నొకటి. వారాప్రతికలం
దలి ఇదివరలో జరిగినట్టి ఇష్టదుజరుచున్నట్టియుదుప్రచా
రమే కారణము. అందు ముఖ్యముగ దేశభాషాప్రతికల ప్రచు
రణలే ముఖ్య కారణములు. శాసనబద్ధ మగు చర్య తీసికొని
ప్రభుత్వమువారు ప్రతికాసంపాదకు లిదివరలో గుర్తింప జాలని
బాధ్యత వారు గుర్తించునట్లు చేయవలెను. వారివారి విధులను
సరిగ నిర్వర్తించునట్లు చేయవలెను. బహిరంగ సభలయం దుప
న్యాసముల నిచ్చు వక్తలు తమ వక్రత్వభోరణియందుయద్ర
కము తగ్గించవలెను. అదియే ముఖ్యవసరము కనుపించుచున్న
ది. దానిగూర్చి ఎంత చెప్పినను సరిపోవజాలదు. మాఅభిప్రాయ
మందు అట్టి ఉపన్యాసములందు ఉద్దేశముండుట ఈ ఆల్లరు
లకు కారణమై, ద్వేషము పెంచి మనల నిట్లభోగతిపాలుచేయ
చున్నదని మానమృతము.

విచారణలు

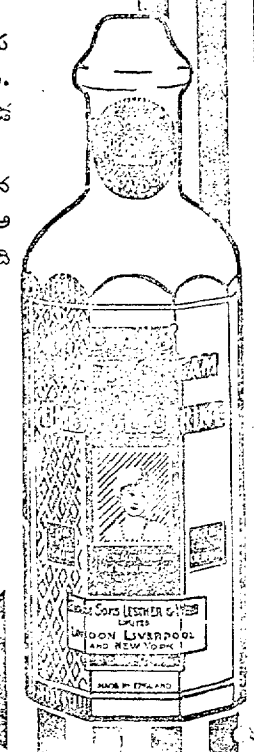
నేడు నాలుగు కేసులు విచారించబడినవి. ఒకవారి
యందు మువ్వరు హిందువులు జరిమానా వేయబడిరి. ఒకడు
విడుదల చేయబడెను. మరొక కేసులో 5 గరు మహమ్మదీయులు
చొప్పుచరింపబడి విడుదలచేయబడిరి. లాహోరంతయు శాంతము
వహించినది.

జనరంజ కత్వమునకు రహస్యము.

ఇవాన్స్ లైమ్స్ అందు గిస్సరైను అంతవిస్తారముగా
వాడబడ మండుట కొక కారణమండవలెను.
ఇవాన్స్ లైమ్స్ అందు గిస్సరైను వెండ్లకలను కుద్రప
రచి, కుదుళ్లకు మంచిసత్తువను గలిగించుటయే కారణము.
మండును హతమొనర్చి, సాధారణమైన టూనికుగా కూడ
పనిచేయుచున్నది.
మీ రిదివరలో ఇవాన్స్ లైమ్స్ గిస్సరైను వాడకుండిన
నేడే ఒకబుడ్డిని ఉపయోగించి చూడుడు అయితే అది అ
ప్పట్లమైనదా యని తెలుసుకొనుము. ఎటువైపుండిన అది
అప్పట్లమైనదని మీరు తెలుసుకొనగలరు.

Evan's

లైమ్స్ అందు గిస్సరైను ముఖ్యమైస్టలందరి యొద్దను,
స్టోరులందును విక్రయింపబడుచున్నది.

ఇవాన్స్ సన్స్ లెక్కర్ అందు వెబ్ లిమిటెడ్.

లివరపూత్ అందు లండను,

ట్రాన్సెలింగు రిఫరెంస్ టీవ్ యక్. డబ్లియు. చీఫ్ మేజ్

పోస్టుబాక్స్ నెంబరు 313, బొంబాయి.

మహమ్మదీయ ముద్దాయిల ప్రతివాదము

ఖలీఫత్ రసికాదిమగారి కీదేశప్రధాన కార్యదర్శుల
వలన అహమదీయ సంఘముతగురువు అహమ్మదీయవక్తలను బాధి
తులకు కోర్టులలో నిపుడు విచారించబడుచున్న కేసులందు సహా
యము చేయవలసినదని యజ్ఞాపించి యున్నారని తెలియు
చున్నది. బారట్లా చౌదరీ తల్పుల్లాగారు అహమదీయసంఘ
అమీరుగారు తాము జబ్బుతీసికొనకుండనే సహాయము చేసెద
మని వాగ్దానము చేసియున్నారు. స్థానిక అహమదీయసంఘము
గౌరవనీయులును మతగురువులును అగహజరతు ఖలీఫత్తుల్
మసీలుగారి ఆజ్ఞానుసారము బాధితులకు సహాయము చేయు
టకు ఏర్పాట్లు చేయుచున్నారు. హజరతు ఖలీఫత్తుల్లా మసీలు
గారి ఆజ్ఞల ప్రకారము ప్రధాన విదేశకార్యదర్శులు బాధితు
లను చూచివచ్చిరి. మేయో వైద్యాలయమునకు పోయి గాయ
పడినవారిని చూచి పరిస్థితుల గమనించిరి. వారు బాధితులకు
తగు సహాయము చేయుటయే వారి ప్రధానోద్దేశము.

(శ్రీప్రెసు.)

రంగూను విశ్వవిద్యాలయమునకు భూరివిరాళములు

మెయిమియో, మే 12:— హెంబాడ డిప్టీ కమిషనరు
యిట్లు చెబుచున్నాడు. విశ్వవిద్యాలయమునకు మా జిల్లాలో
వసూలయిన విరాళములు 2 లక్షలకు మించినవి. గవర్నరుగారు
తంతివారాధ్వారా అభినందనముల చెలిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

ప్రకటన

రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీలో నెల 1 కి రు
20 లు జీతముమీద మంత్రసానులుగా పనిచేయు
టకు దాయిలుగా తరిగిను అయి సర్టిఫికెట్టు పొం
దినవారు కావలసియున్నారు గనుక ది 20-5-27
తేదీలోగా తమ దరఖాస్తులను మాకు పంపుకొన
వలెను.

మునిసిపల్ ఆఫీసు,
రాజమండ్రి
9-5-27

పా॥ గురుమూర్తి,
చైర్మన్.

ప్రకటన

తూర్పుగోదావరిజిల్లా కాకినాడ, జగన్నాథపురం గ్రా
మకాపురస్థులు లేటు మల్లాది సుబ్రహ్మణ్యం నాయకరుగారు
వ్రాయించిన 6-5-1922 సం॥రం తేదీ గల రిజిస్ట్రీ విల్లు 12 వ
పేరాలో వుదహరించబడిన ప్రకారం “మల్లాది సుబ్రహ్మణ్య
నాయకరుగారి “విద్యాభివృద్ధిని” కేరతో అన్ని కుల శ్రుతి
య విద్యార్థులకు కోరినవారికి భోజనవసతితో జనువు చెప్పించు
టకు యిదివరకు రు 4218-0-7 లు వ్రుచుబద్ధపడినది. ఇందుల
కు తగ్గిలు తెలియకొనువారు తెగ్గులు మాఆఫీసులో చూచు
కొనవచ్చును.

సవరు మల్లాది సుబ్రహ్మణ్యం నాయకరుగారి యెట్టెలు
కు రావలసిన బాకీలు వారు పరిపాలనని లగాయతు ఇప్పటి
వరకు పరిగా నమూనాకా ప్రతిబాకీకి దావా జరిగించడం
వారంటు అమలు జర్పడం వగయిరా చిర్యలెల్లనున్న, సవరు
సుబ్రహ్మణ్యంనాయకరుగారి జీవితకాలములో వారు చేసిన
రుణములు తెగిసిలు, యెట్టెలు సంద్యునుంచి తీరుమానం
చెయ్యవలసిన తొందర కలిగించుచు ఆస్తులువిక్రయించి తీరు
మానం చెయ్యవలసిన అవసరం కలిగి, అయి సవరు బాకీలు
వగయిరాలు తీరుమానం చేకేవరకు యీ నిధి వారు పరి
పాలన వెంటనెనుంచుచి ప్రారంభించుటకు వీలు లేకపోయినది.

గనుక యింపువలన అన్ని కుల శ్రుతియ విద్యార్థులకు
తెలియజేయునదియేమనగా, విద్యార్థులిగి, విద్యయందు ఆసక్తి
గల అన్ని కుల శ్రుతియ విద్యార్థులు మాకు ఆ 1927 సం॥రం
మెయిలెలాఖరులో వున చేరులాకు విద్యార్థి యేగ్రామకాపుర
స్థుడు యనదిన్ని యిదివరకు యేమూలులో యేక్లాసు
చదివినదిన్ని (2) వారిల మున్ను (3) వారిల సంచత్తువని వృత్తి
తండ్రిలేక సంవత్సరం పేరు (నో) ప్రస్తుత విద్యార్థికోసహా
యం వివరములు చెప్పిలుగా తెలియజేయు. దరఖాస్తుదారుడు
చీవనాడైన అన్ని కుల శ్రుతియ శాఖల పరిపున్నట్టి యిద్దరు
తగుముఖ్యుల సర్టిఫికెట్టుతో దరఖాస్తును పంపుకోవలయును.

మల్లాది సుబ్రహ్మణ్యం నాయకరుగారి యెట్టెలు వివరములు
టరుగారి ఆఫీసు నంబరు 3
కానాడ ది 12-4-29

1. D. Seshagiri Row
2. D. Krishnamurthi
Trustees, M. S. Estate
CUCANADA.

“ప్రస్తుత దేశ పరిస్థితి”

శ్రీ జార్జి జోసెఫ్ గారి ఉపన్యాసము

“మంత్రిపద స్వీకారము”

బర్మా ఆయిల్ కంపెనీ యజమానుల ఘోరచర్యను ఖండించుట

తిలకు ఘట్టమునందు గొప్పసభ

ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితిని గూర్చి జార్జి జోసెఫ్ గారు తిరు వేక్కేణి సమద్రతీరము (తిలకుఘట్టము) నందు నిన్ను కాంగ్రెసు పక్ష యజమాన్యమున జరుపబడిన సభలో ఉపన్యసించిరి. శ్రీ ఓ. కందుకూరి చెట్టిగారు సభకార్యదర్శనము వహించిరి. అదేసభ యందు ప్రభుత్వమున తుపాకి దెబ్బలు దినిన మదరాసు కార్మికుల (సమ్మెదారులు) పై సానుభూతి ప్రకటించుచు ఒక తీర్మానము గావించబడెను. బర్మా ఆయిల్ కంపెనీ యజమానుల యొక్కయు ఉద్యోగుల యొక్కయు చర్య చాల తీవ్రముగ పలువురచే ఖండింపబడెను.

శ్రీ. సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారు

“బర్మా ఆయిల్ కంపెనీ మున్నగు కంపెనీల అధికారులతో కార్మికులు కొనసాగించుచున్న పోరాటమునందు కాంగ్రెసు సంఘ యజమాన్యమున డరపబడిన ఈసభవారు తమ సంపూర్ణ సానుభూతిని ప్రకటించుచు సమ్మెదారులపై కంపెనీ ఉద్యోగులు తుపాకులు ప్రేల్చిన అపారమౌళియును పిరికితనమును ఘోరమునకు చర్యయందు న్యాయమును జరుపుటకై తగు మైన చర్యలై కొనసాగెనని ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నారు” అను తీర్మానము నుపసాదించుచు పరిశ్రమ లభింపజేసెదని ఈదేశమందు చీటికిమాటి కిట్టి కార్మిక యజమానుల తగాదాలు సమ్మెలు కలుగుచుండుట దురదృష్టవశాత్తూ కార్మికుల కోర్కెలు సక్రమ మైనవియు యజమానులు సహనమును గోల్పోయి కార్మికులను నిర్బంధించుచున్నారనియు బల్చిరి. మొన్నటి దినమున బర్మా ఆయిల్ కంపెనీయందు సమ్మెకట్టిన పనివారిని మరొకరిందకు కార్మికులను కంపెనీ ఉద్యోగులు తుపాకులతో కాల్చిరి. పదునర కనేక గాయములు తగిలెను. పోలీసువారల టనేయించిరిగాని వారు ఆయుధప్రయోగమును చేయకుండినను కంపెనీ ఉద్యోగులను ఆంగ్లో హైందవ యూరోపియనుల కట్టి యవసరము కలిగెను. ఇట్టి ప్రారచర్య భారతదేశమందు తప్ప మరెచ్చటను సాధ్యముగాదు. భారతీయుల ప్రాణములు అంత చౌకగావున వారట్లు ప్రవర్తించబడాలి. నేటివరకును ఈకాల్పులు గావించినవారిని అరెస్టుచేసి యుండలేదు. ఈ విషయమై జరుగుచున్న విచారణయందు కంపెనీవారి తరపు ప్రతినిధులు గలరు గాని కార్మికుల ప్రతినిధులకు తావులేకున్నది. ఇట్టి విచారణలనలన ప్రజలకెట్టి విశ్వాస ముదయింపజాలదు. దేశమందు శాంతి సంతక్షణ లుండవలెననిన పారిశ్రామికశాంతి చేమరవలెననిన నిష్పాక్షికముగ పంచాయతులుండవలెను. యజమానులకు కార్మికులకు గల పోరాటములు వారిచే పరిష్కరింపబడవలెను. తమకోర్కెలు ఆంగీకరింపబడనిచో సమ్మెయే కార్మికులకు కడపటిసాధనము”

డి. కొలంబైగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు చెన్నపురి డియోసిస్ మద్రజాలయము క్రైస్తవస్థావరీలచే నిర్వహింపబడుచున్న పనివారల కేసును తృణీకృతభావముతో ఉపేక్షించుచున్నదనిరి. మొన్నటిదినము కార్మికులపై తుపాకులు ప్రేల్చిన ఆంగ్లో హైందవులు తమ నివాసస్థలము భారతదేశముగాని ఇంగ్లాండుకాదని తెలిసికొనగోరెను. భారతవర్ష మందివివరలో జరిగిన ఘోర హత్యలు, కాల్పులందు ప్రభుత్వపక్షమున పైనికులలో, లేక పోలీసువారో ప్రజలపై తుపాకుల గాల్చియుండిరి. కాని మొన్నటిపోరాటముందు యూరోపియనులు, ఆంగ్లో హైందవుల తీవ్రకృత్యమునకు గడంగిరి. నిన్న కార్మికులను కాల్చినను, నేడు నిన్ను నన్ను కాల్చినను ఎట్టి భేదమునలేదు. యూరోపియనులకు, ఆంగ్లో హైందవులకు భారతీయులంతటినికృష్టతీవులగ కన్నట్లుచున్నారు. మరి యేవ్యతంత్రదేశమందైన నిట్టి ఘోర చర్య జరిగియుండెనె, దేశమంతయు నొక్కపెట్టిన విప్లవములో నిడి దిగియుండెడిది, మరుక్షణమే ప్రభుత్వమును రాజీనామా చేసికొని పారిపోవలసివచ్చెదని వారు భావించుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారు నియమించు విచారణసంఘములందు నా కెట్టి విశ్వాసముగాని లేదు. అపరాధులకు విచారణగావించి శిక్షింపవలెనని ప్రభుత్వమును, మంత్రివర్గమును కోరుచున్నాను. (వినుతు, వినుడు) విరోధియును, ఆంగ్లో హైందవులైనంత మాత్రమున వారు చట్టముల కతీతు లా? కావున అపరాధు లగవారిని విచారణగావించి శిక్షింపవలెను. అని పల్కిరి.

సభాపతి యను కార్మిక ప్రతినిధి తీర్మానమును బలపరచుచు, కార్మికులకు తోడ్పడవలెనను జస్టిసువర్గమువారిని తీవ్రముగ ఖండించిరి. కేవలము తీర్మానములతో సంతృప్తికెందక కార్మికులకు అన్ని విధముల తోడ్పడవలెనని కాంగ్రెసు వారిని కోరిరి. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘముందు మంత్రి పదవుల సమన్వయమునకు కాంగ్రెసువారు మంత్రిపద స్వీకారమునకు ప్రతికూలముగ సమ్మతి యొసంగవలసిన దని జార్జి జోసెఫ్ గారిని కాంగ్రెసు నాయకులను ప్రార్థించిరి.

తీర్మాన మేకగ్రీనముగ ఆమోదింపబడెను.

శ్రీ జార్జి జోసెఫ్ గారు

మాట్లాడుచు తాము రాజకీయ సభాపేదికపై ఉపన్యసించి చాలదినము లైనదనియు, నాటకుండి తామెన్నియో మార్పులకు లోనైతిమనియు పల్కిరి. మున్నందు బర్మా ఆయిలు కంపెనీ సమ్మెదారులపై తుపాకులు ప్రేల్చిన విషయమును గూర్చి ముచ్చటించుచు సమ్మె ప్రస్తుతపరిస్థితులందు యుక్తమా కాదా యను విషయమై సానిక నాయకులకు భాగం తెలియననేగాని స్థలాంతరమందుండి నిజవిషయపరిజ్ఞానము లేనివారభిప్రాయ మొసంగరా దనిరి. ఇక కాల్పులవిషయమై యజమానులే తమకై తాము స్వతంత్రించి సమ్మెదారులపై తుపాకులు గాల్చుట ఈ దేశముందు గాని తదితర దేశములందు చచ్చటను ఇంతవరకు వినియుండలేదనిరి. (అవమానము) ఇట్టివిషయములందు బహిరంగవిచారణమాత్రమున ఎట్టిప్రయోజనము లేదు. భాగనొందిన ప్రజలమామూలుగ పోలీసుకోర్టులందు ఫిర్యాదుజేసి అపరాధులను మామూలునిందితులవలె విచారణ గావించి చట్టము విధించిన చొప్పున శిక్షలను వేయవలెను.

కంపెనీ యజమానులను వారి ఉద్యోగులును తుపాకుల ప్రేల్చిరిని మనకిప్పుడు సాక్ష్యముగలరు. మానేజరు ఆస్కాన్ బాగు తనచేతయం దొకతుపాకిని బూనియుండిరిని వారిసాక్ష్యముననే తెలియుచున్నది. అనుమానాస్పదముగ అపరాధుల సీతీయందుండు ఇట్టివారికడ తుపాకి లై సెన్సులను రద్దుజేసి ఆయుధములను వశపరచుకొనుట అత్యవసరము. నేటి విచారణ నిష్పాక్షికముగలేదు

కాంగ్రెసువారు - మంత్రిపదవులు

మంత్రిపద స్వీకారమునకు కాంగ్రెసువారు ప్రతికూలముగనుండుటకై నేను సమ్మతి యొసంగెదనని వాగ్దానముజేయజాలను. ఈ విషయములో నాయభిప్రాయము లెల్లరకు తెలియియున్నది. 9 వ లేదీ జస్టిసుపత్రిక నావిషయమై చిత్తము వచ్చినట్లు అపనిందలమోపెను. చెన్నరాష్ట్రీయందు కాంగ్రెసు పక్షమువారు మంత్రిపదస్వీకారము గావించవలెనని కాంగ్రెసు పక్షనాయకుడగు సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారిని నేను మొదటిసంఘము కోరుతుంటినిగాని వారు నూచన సంగీకరింపరైరి. ద్వంద్వవిధానమును భేదింప సమర్థులైనచో అట్లు చేయుడు. మిఠికంటిబలములేదని మిఠెరుంగుదురు. కాని మంత్రిపదవులను స్వీకరించి నిర్వహించుటకు మికు తగినబలముగలదు. కావున స్వతంత్రపక్షమువారిని మంత్రిపదవులలో నుండనిచ్చుటకు మారుగ మిరే వానినాక్రమించుట చాలయుక్తము. కాని ఈసలహా ఆంగీకరింపబడలేదు. స్వరాజ్యవాదులు మంత్రిపదవుల స్వీకరించిన వారి కెట్టివిఘ్నమును ఉపయోగపజాలదు. కా

కరు గుబ్బరాయనుగారి మంత్రిపదము ఓడింపబడినచో పానగల్లురాజా మంత్రిపదవిని వహించుటకు సర్వసంసిద్ధుడై యుండగలడు. స్వతంత్రవాదులస్వభావమునకు తెలిసియున్నది. వారు శాసనసభలలో ప్రవేశించనపుడు స్వతంత్రవాదులుగ వచ్చిరి శాసనసభయందు జేరినపిదప స్వతంత్రమంత్రులు మువ్వరును పరాధీనులైరి. (నవ్వు) కాంగ్రెసువారే భగవంతునియొడుట ప్రమాణమిదితో తాము జేయదలసినవి నిర్వహించుమని ఉద్యోగమును స్వీకరించుట ఉత్తము. అట్లుచేయనిచో పానగల్లు మంత్రిపదమువలన కలుగగల చెడుగును నివారించుటకై ప్రయత్నింపవలెను. ఇందులకై జస్టిసుపత్రిక నాతో పోరాడునెడల మే మేకీభవింపజాలము” అనిరి.

మాయవరము బ్రాహ్మణేశ్వరసభయందు డి. బి. యం. కృష్ణన్ నాయరుగారు అధ్యక్షింప న్నాన మొసంగియుండిరి.

వీరు జస్టిసుపక్షమువారే వీరిపార్టీ ఇవ్వుడనేకచిక్కులలో తగుల్చునియున్నది. ఇది కేవలము ఉద్యోగములకారకు జేటాడుపార్టీ యని నాయరుగారే ఖచ్చించి ప్రశంసించుకొనియుండిరి. కాని జేటాడుకు సాధ్యమైన ఉద్యోగము లేమిలేనపు డేవత్తువా రేమిచేయుదురో! (నవ్వు) గత ఎన్నికలలో ఈపార్టీ వారికి సంపూర్ణ పరాభవ మైనపిదప వీరి విధానము మార్పులకు ఇ. వి. రామసామినాయకరుగారొక నూతనకార్యక్రమమును తయారుజేరిరి. నాయకరుగారు విధించిన పద్ధతుల ననుసరించుటలన ఈపార్టీ వారు ఉట్టికిని స్వర్ణమునకును గానివారైరి. జస్టిసుపక్షమువారి కొక విధానముగాని, కార్యక్రమముగాని లేక ఆశాభంగము జెందియున్నారు.

“తప్పులెన్నువారు తమతప్పు లెరుగరు?”

నూతనముగ వీరు అవలంబించినపద్ధతులను, మారువేసములను పరీక్షించినయెడల వీరి వేష భావలన్నియు కాంగ్రెసువారి వద్దనుండి ఎత్తుకొని వచ్చినట్లున్నది. బహిష్కరణవాదులు స్నానముచేయుచుండగ పానగల్లురాజా, రామస్వామినాయకరుగారలు వీరి వస్త్రాభివరణము చేసినట్లు గ కన్పించుచున్నది. (నవ్వు) మంత్రియను గురించి కృష్ణన్ నాయరుగారు తీవ్రముగ ఆక్షేపించిరి కాని మంత్రియనుగూర్చి నేనేమియు చెప్పదలచుకొనలేదు. మంత్రియ తమ్ము తాము సమర్థించుకొనగలరు. జస్టిసుపక్షమునకు శాసనసభయందు తగినంతబలము లేదనియు, అందుచే మంత్రిపదవుల నిచ్చినను అంగీకరించినను పుచ్చుకొనమనియు కృష్ణన్ నాయరుగారు నడివియున్నారు. ఇట్టి మాటలు వీరెట్లు చెప్పగలిగిరా యని యాశ్చర్యము గలిగినది గతవంబరునెల ఎన్నికలలో జస్టిసుపక్షమువారు అమాత్యపదవుల నాక్రమించుకొనుటకు భగీరథప్రయత్నములు చేసినవిషయము మనకెల్లరకు ప్రత్యక్షమేగదా? నేడువీరికి మంత్రిపదవులు అందరానిపండ్లుబోలచేఅరులుచుండు వెలియనితలంచుచున్నాను. కాంగ్రెసుపక్షమునుగూర్చి కృష్ణన్ నాయకరుగారు అన్యాయముగ ఆగ్రహమునహించారే? సంపూర్ణముపలకుబడిని గడించిన కాంగ్రెసుపక్షమువారికి అధికారపదవులనుగ్రహింపబడగ కాంగ్రెసుపక్షమువలె త్యాగబుద్ధితో వానిని నిరాకరించిన రాజకీయపక్షము ప్రపంచపరిత్రోష మెచ్చుటనైనను గలదా? కాంగ్రెసుపక్షమువలె జస్టిసుపక్షముగూడ ప్రజలలో ప్రాబల్యము ప్రాప్తించినయెడల కాంగ్రెసువారివలె ఉద్యోగములను నిరాకరించియుండురా? జస్టిసుపక్షలోపములను జస్టిసుపక్షమునకే తెలియుటలేదు. కాంగ్రెసుపక్షమువారి లోపముల నెన్నునేల? అద్దాలమేడలో నివసించువారు పొరుగింటిపై రాళ్ళు విసరుటకుముందు తామెట్టి గృహములందు నివసించుచున్నారో తెలిసికొనవలెను.

భావికర్తవ్యము

ప్రస్తుత రాజకీయవ్యవహారములన్నిటి సమద్రుమధనము వలె నున్నది. ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రజలు నిర్విరుద్ధులై నిరత్యాభిసలగుచున్నారు. మరొకప్పుడు కడలేరి గట్టెక్కుగలమని ఆశాపూరితమానసు లగుచున్నారు. జాతీయస్వయందనమును మనమే నడిపింపవలెను. నిరుత్సాహాలమైనను మనకర్తవ్యమును మనమే నిర్దేశించుకొనవలెను. మనభావిదేశను నిర్వహించజాలినది దేశీయ కాంగ్రెసు సంస్థ ఒక్కటి యే. నేను స్వరాజ్యవాదిని గాని, యధోచిత సహకారవిధినిగాని, నేను నిష్కలంకముగ జాతీయవాదిని. భారతవర్షమునకు స్వరాజ్య మత్యావశ్యకమనియు, భారతీయులు స్వపరిపాలనకు సర్వసంసిద్ధులై యున్నారనియు విశ్వసించుచున్నాను.

1921-22 సం॥ర పరిస్థితి

1921-22 వ సం॥లో అసహాయోద్యమము నిరంకుశ ప్రభుత్వమును అరికట్టి బంధించి ధ్వంసముచేయునంతటి ప్రభుత్వరూపమును చాల్చినది కాని చారిచారాలలో జరిగిన దురంతరములు గాంధీయజాత్యుని దౌర్జన్యరాహిత్యమాత్రములకు విరుద్ధముగ నుండుటచే ఉద్యమమంతయు కట్టిపెట్టబడెను. ఈ ఉద్యమము భాగ్యోపి తీర్మానముతో అంగీమొందినది.

కౌన్ థియేటరు

14-5-27 శనివారమునుండి 17-5-27 మంగళవారమువరకు

ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు సాయంత్రము 6 గం-15 ని. రాత్రి 9 గం-30 ని
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3 గం-15 నిమిషములకు ప్రత్యేక ప్రదర్శనముగలదు
మదన్ థియేటర్సు లిమిటెడ్ వారు

మేఘములు గుండ్రముగా తిరుగునట్టిదానిలోనున్నట్టియు, 6 రీల్సుగలిగిన
“డాగ్ లాస్ ఫేర్ బ్యాంక్సు” కథను ప్రదర్శించెదరు.

యవ్వనము, ప్రేమయొక్క ఆద్యులవిజయమును తెలుపునది. ఈకథ పూర్తిగానవ్య, సాఖ్యము శరీరమునకు గగర్పాటు,
దైర్యము మున్నగువాటిని గలిగించును. దీనికి ఇంతకంటె ఎక్కువ వివరములు ఆనవసరము.

ఉద్యమ మతి తీవ్రముగ వ్యాపించెనుగాని కట్టుబట్టచులతోనడి
పింపలేదు.

అనహాయోగము ఆచరణయోగమా?

శ్రేష్ఠరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసువారు వెనుకటి సహాయనిరా
కరణోద్యమ కార్యవిధానమును పునరుద్ధరించవలసినదని తీర్మా
నించిరి. దీని అర్థమేమియో నాకు బోధపడుటలేదు బాబురు
పాఠశాలలను బహిష్కరించుటయో. న్యాయవాదుల కోర్టుల
బహిష్కరించుటయో? ప్రభుత్వవిరుదానములు విసర్జించుటయో?
శాసన సభాబహిష్కరణయో? ఇదియంతయుపునరుద్ధరించుటయన
కాంగ్రెసువారు స్వచ్ఛనావికాసత్వమును చేయుచున్నారు. 1921
సం|| లో గాంధీ మహాత్ముడు ఆంగ్లవిద్యావ్యవస్థలందరను స్వా
తంత్ర్యముజేసి ఉద్యమమునకు తోడ్పడవలసినదిగ కోరియుం
డిరి. ఆంగ్లవిద్యాధికు లభి డిపార్ట్ మెంట్ త్యాగమొనర్చిరి. అంత
గత్యాగముజేసినపుడే ఆఉద్యమము నిష్ఫలమైయుండ నేడు
సభలనుగననిఎంచుటకువీలులేదు. 1920 సంవత్సరములో ఆనాడు
గల ప్రజలస్వభావమువేదన ఈనాడులేదు. అప్పటికప్పుడే ఐరో
పామహాసంక్రామము ముగిసి శేవర్సు సంధిపత్రము ఐరోపియను
జాతులవారు దస్కతుచేసియుండిరి. ఆసంధిపత్రములో మహా
మ్ముదీయ మతమునకు దివ్యశ్రేణిమైన భిలాఫల్ విచ్చిన్నమునకు
వరతులు ఏర్పరుపబడి యుండెను. మహామ్ముదీయులు యోషా
వేక్కులైయుండగ జలియన్ వాలాబాగ్ హత్యలు దేశమును విప
త్తులోముంచినవేసెను. అసంతృప్తికరములైన మాంటేగ్యూసం
స్కరణములు ప్రసాదింపబడెనుగాని ద్వంద్వప్రభుత్వవిధాన
ము విపరీతమైకన్నపై ను . హిందూ
మహమ్మదీయులు చేతులు గలిపి పని
జేసిరి. కాని నే డాపరిసీతులన్నియు మారినవి. నేడు హిందూ
మహమ్మదీయసంఘము లాండ్రులతో కలిపించుచున్నారు.
కుద్ది సంఘటనము, తంజీ, తల్లిగ్ ఉద్యమమును దేశమునకు
చెప్పరాని చెడుగును గల్గించి ప్రజలస్వభావములను విపర్యాయ
తములుగ జేసినవి. ఇట్టి అగమ్యగోచరమైన పరిస్థితులలో తిరిగి
సహాయ నిరాకరణవిధానమునుగాని, శాసనతిరస్కార వ్యవ
హారమునుగాని, మానవమాత్రు డెవ్వడును కోరడు.

“గాంధీయే దేశేశాననుడు”

దౌర్జన్యరహితమైనను, దౌర్జన్యయుతమైనను జాతీయం
తయును ఏకముఖముగ నిలచి ఘోషించుచున్నపుడు దేశము
నంతను శాసింపగల నైన్యధిపత్యముక డుండవలెను. నాబుద్ధి
నంతయు ప్రయోగించి ఆలోచించితిగాని వర్తమాన
కాలమునందు గాంధీ మహాత్ముడు వి నా
మతవర్తన ఈ నైన్యధిపత్యమునకు అడ్డులులేరు. కాని వీరిది
అహింసావ్రతము. వీరియొక్క దౌర్జన్యరాహిత్య సిద్ధాంతము
గ్రహ పూర్తిగ గ్రహించి అనుసరించునెడల అట్టి కాంతివైన్యము
నకు గాంధీమహాత్ముని కంతమున ఊపిరియున్నంతవరకు వారే
నైన్యధిపత్యమును విహింపవలెను. వారి ఆజ్ఞ లేనిదే అఖిల
భారతవర్షమును అదుగుదాట వీలులేదు.

“రాయల్ కమిషనుపై బహిష్కరణమా?”

సహాయనిరాకరణ మిప్పుడు దుస్సాధ్యము. ఐన మన
మిక బానిసలమై నుండవలసినదేనా? నేను చాల తీవ్రవాడినే.
శాసనధిక్వారముగాని, పన్నుల నిరాకరణముగాని జరిగిననే
తప్ప ప్రభుత్వమువారు మనకు లొంగరు. మనప్రభువులు
విదేశీయులైన కారణ మాత్రమున అ సహాయోద్యమ
ము ధృవిం చి యుండలేదు. ఈ ప్రభువులు
అనేక ఘోరపరంపరలను చేతకుల జేయుటచే ప్రజల అత్మప్తి
మిక్కుటమై సహాయనిరాకరణోద్యమము శరణ్యమైనది.

ఈ సంవత్సరమో మరుసటివత్సరమో రాయలుకమి
షన్ రానున్నది. క్రొత్త సంస్కరణములు ప్రసాదింపబడ
కున్నవి. బ్రిటిషు పార్లమెంటుతో మాకు పనిలేదని కాంగ్రెసు
వారనవచ్చును. ప్రజలలో ఐకమత్యమేర్పడిననో పరాశ్రయ
మును వీడి ఆత్మసలంబులైయున్న యెడల బ్రిటిషువారు మన

కు ఆజ్ఞలను విధించుట మానివేయుడరని కాంగ్రెసువారు చె
ప్పవచ్చును కాంగ్రెసువారి ధైర్యోత్సాహములు, నాకాహ్లాద
కరముగనే యున్నవి. కాని భారతీయులు పరాశ్రయమును
వీడి ఆత్మబలముపై ఆధారపడియుండ గల సిద్ధిలో
నేడు ఉన్నారాయని ఆలోచింపవలెను. సామాజ్య
శాసనసభాగృహమును, ఇతరశాసనసభాగృహములు కాంగ్రె
సు నాయకులే. దేశపరిపాలనయందు కాంగ్రెసు పలుకుబడి
యును ప్రభుత్వాధికారమును సమీక్షితమైయున్నవి. కాబట్టి
రానున్న రాయల్ కమిషన్ వారు కాంగ్రెసునాయకులతో
తప్పక సంప్రతించెదరు కావున నూతన ప్రభుత్వవిధానమును
నిర్ణయించుటకు కాంగ్రెసువారు సంసిద్ధులైరాయలుకమిషన్ వా
రిపట్ల నుముఖులైయుండవలెను.

నూతన రాజ్యాంగవిధానమును కాంగ్రెసు వారు నూ
చించవలసియున్నది. ఈ చట్టమును తయారుజేయుటకై ప్రజా
ప్రతినిధులగు శాసనసభ్యులు కొందరు సమావేశము కానిదియు
న్నదని అఖిలభారత సభాగృహముల శ్రీశ్రీనివాసయ్యంగారు
నూచించిరి. ఈ సలహా వీరికి బిసెంటుయ్యగారు బోధించిరా లే
క వి సెంటు గారి జగద్గురువు
లు బోధించిరా? ఇది తగినపరీక్షగాదు. కాంగ్రెసు సంఘము
లన్నియు సమగ్రముగ చర్చించి కాపసిన సంస్కరణములను
నిర్ణయించవలెను. మనము తయారుజేసెడి చిత్తుచట్టము బ్రిటిషు
కాబినెటువారికి దాఖలుజేయవలెను. మనచిత్తుచట్టమును వారు
నిరాకరించునెడల అప్పుడు మనము మనమాట చెల్లుటకు తీవ్ర
పథతులను ప్రవేశపెట్టవచ్చును.

ప్రస్తుతకర్తవ్యము

ప్రకృతపరిస్థితులను బాగుగ గమనించుడు. సానికసంఘ
ములు సంయుక్త పరగణాలందు తప్ప మిగతచోట్ల కాంగ్రెసు
ప్రతినిధులచేసిండియున్న ఎన్నికలద్వారానే కాంగ్రెసువారులు
శాసనసభల ప్రవేశించుచున్నారు. కాంగ్రెసుసభ్యుల ధిక సం
ఖ్యాకులైనప్పటికిని నామినేటెడు సభ్యులు వీరికి ప్రతిపక్షులై
నిలచుచున్నారు. నామినేషన్ లేకుండి సభ్యత్వస్థానముల
కన్నింటికిని సభ్యులను ఎన్నుకొనబడునట్లే ఏర్పరుపవలెను.
కాని అట్టిపని ఇంతలో జరుగదు. కాని ప్రస్తుతపరిస్థితులలో
మంత్రిపదవులకుగూడ కాంగ్రెసు ప్రతినిధులనే నిలుపుట
యు త్రమము. వెనుకటిసంగతులకు వైకితవ్యక ఉత్సాహ
ముతో ముందుకునడచి జాతీయహృదయము నాకర్షించినయెడల
బ్రిటిషు కాబినెటువారికిని కాంగ్రెసువారికిని మనోభావములు
ఏకమై రాగల రాజ్యాంగసంస్కరణమునుగూర్చి సమాధాన
మేర్పడినయెడల స్వరాజ్యము చిరకాలములో సిద్ధింపగలదని
పల్కిరి.

అంతట సభ ముగింపబడెను.

ట్రాన్సువాలు భారతీయుల

పారవాటు

శాస్త్రీగారు చేరువరకు ఆండ్రూసుగారు

దక్షిణాఫ్రికా విడువజాలరు

కలకత్తా, మే 18:— శేపుటవునుండి సి. ఎఫ్. ఆం
డ్రూసు గారు ఇట్లు కే విలు వార్త నంపిరి.
ఇటీవలయమున కాంగ్రెసును విడిచిపెట్టినందు
లకు ట్రాన్సువాలు తమతప్పినను గుర్తించుచున్నారు. గౌ||
శ్రీనివాసశాస్త్రీగారి నియామకము ఆలస్యమునటచే వీరు మ
రింతినిరైరి. నేటాలు భారతీయులుగూడ చాల తొందర
పడుచున్నారు గౌ|| వి. శ్రీనివాసశాస్త్రీగారు వచ్చువరకు
నేను ఆఫ్రికా విడచిపెట్టజాలను. వారెంతవేగమువచ్చిన అంతము
చిది. తేకున్నచో ఆఫ్రికాయము మారిపోయి ప్రస్తుతమున్న
అనుకూలభావముగూడ చెడిపోవును. స్వతహాగా మంచినములే
నిది యిప్పుడుగావింపబడిన ఒడంబడిక నిరుపయోగముగను.
అందుచే కలకత్తాలోని మెట్రొపాలిటనుగారు (క్రైస్తవ మతగు
రువు) దక్షిణాఫ్రికా రావలెనని యిచ్చట యూరోపియనులు
గోరుచున్నారు. ఇటీవలయమున వారిరాక చాలలాభకరముగ
నుండును. (ఫ్రీప్రెసు.)

భారతీయులను నిష్ఠవమునకు

పురికొల్పుట

సరోజినీదేవి అధ్యక్షత వహించెను

బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుకమిటీ

యాజమాన్యమున సభజరుగుట

బొంబాయి, మే 12:—రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీ
యాజమాన్యమున కాన్ఫరెన్స్ హాంబుర్గు వారు భారతీయులను
విప్లవమునకు పురికొల్పుట అను విషయమునుగూర్చి ఒక బహి
రంగసభ జరిగెను. సరోజినీదేవి అధ్యక్షత వహించెను. మూడు
సెలై నవిదప సరోజినీదేవి తిరిగి మొట్టమొదటిసారి బొంబాయి
లో కనబడగానే సభ్యులు మిక్కుటముగ హర్షధ్వనములను
గావించిరి.

సరాసరి లాహోరునుండి వచ్చుటచే లాహోరులో జరి
గిన ఆల్బర్టునుగూర్చి మాటాడుదు ఆమె యిట్లు చెప్పెను:—
లాహోరులో జరిగిన విషాదమునలన హిందూదేశ హృదయము
నకుగాయమైనది. హిందూదేశమున ప్రజలు మాది ఉత్తరరాష్ట్ర
మనియు, మీది దక్షిణరాష్ట్రమనియు, మాదిపశ్చిమము, మీది
తూర్పునియు ఎవరికివారు ప్రత్యేకముగా భావించుకొను కాల
ము గతించినది. ఇప్పుడు హిందూదేశము అవిభక్తముగా నున్న
ది. ఉత్తరహిందూదేశమున జరిగిన విషాదము దేశమంతటికిని
జరిగినట్లే మహాఘోరమైన విషయములు జరిగినట్టి ప్రదేశము
నుండి వచ్చుచున్నాను గావున భారతీయులను విప్లవమునకును
విశాసమునకును పురికొల్పునది సాంఘిక ద్వేషపిశాచముని చెప్ప
దలంచియున్నాను. ఈవర్ణద్వేష మతద్వేషమునే పెద్దలైన
వారు ముందుసంతతివారికి అస్త్రీగా విడిచిపోవుచున్నారు. ప్రభు
త్వమువారితోను నాయకులతోను బోక్సము కలిగించుకొన
కుండ యూరకుండుడని యువజనులకు నేను విన్నవించుకొను
చున్నాను. దేశమును నాశనము గాకుండ రక్షింపవలసినదివారే.
మనము ప్రభుత్వమువారితో పోరాడగలమాట వట్టి బూటకము.
ఇందువలన మనలో నున్న విభేదములుమాత్రము నిరపదగలవు.
ఇప్పుడు విదేశ ప్రభుత్వము వారు మనకు
న్యాయము చేయుచున్నారా అన్యాయము
జేయుచున్నారా యనునది ప్రశ్నగాదు. కాని విదేశప్రభు
త్వమువారు న్యాయముగాని అన్యాయముగాని జేయుటకు మన
లోమనకుగల విభేదములే కారణములగుచున్నవి. (వినుడు విను
డు) మనము మన ముందుసంతతివారికి స్వాతంత్ర్యము ఐకమత్య
ము అను ఆస్తులనిచ్చిపోవలెనుగాని ఆవమానకరముగ నీసాంఘిక
మతద్వేషమ్యములనుగాదు. నాయకు లీమాటలను వినలేని దేశ
మునే వారెక్కువగా ఎంచుకొనలేని అట్టివారు హిందువులైనను
మహమ్మదీయులైనను పార్సీవారైనను నాయకస్థానము నుండి
తొలగింపబడవలెను. ముందు మిగ్గులములను చక్కజేసుకొను
డు. దేశారాధనకు మాగ్గదర్శనలగండం. బానిస శృంఖలముల
నుండి హిందూదేశమును విడిపింపుడు. అప్పుడు హిందూదేశము
విప్లవమార్గమునకు తిరుగుబడదు. ప్రజలందరు ఐకమత్యముతో
నున్నట్టిదేశమందు తమకిక శాంతియుండదని విదేశప్రభుత్వము
వారు ఎరుంగగలరు.

బి. యస్. బరూచాగారు తరువాతమాటాడుదు శాస
నోల్లంఘనము ప్రారంభమైనప్పటినుండియు దేశములోని విభేద
ములు ప్రారంభమైన వని నుడిచిరి. దేశ
కాలపరిస్థితులన్నింటిని చక్కగా విమర్శించి
హిందూమహమ్మదీయ సమస్యనుగూర్చియే గాక అకాలీ
ప్రశ్ననుగూర్చియు నాభావహారాజునుగూర్చియు, హైదరా
బాదుపై స్వదేశ సంస్థానములలోను యూరపియను ఆఫీసరు
లతో నింపుటనుగూర్చియు కాంగ్రెసువారే శ్రద్ధ వహింపవలె
నని చెప్పిరి.

సరోజినీదేవి అధ్యక్షురాలుగా తన అంత్యోపన్యాసము
నందిట్లు చెప్పెను. “ముందుమునుష్యులగుటకై మిదేశభక్తిని
విడనాడుడు. ఈదేశభక్తిలన మిక్షవచ్చిన ప్రయోజనమేమి?
ఈదేశభక్తి పేరుతో మీరు భారతీయులగుటకు వానివేసి హిం
దువులు, మహమ్మదీయులు, పార్సీలు, క్రైస్తవులు, లింగాయ
తులు, బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణైతరులు అనుచున్నారు. ఒక్క
జాతిగా నుండికుండుట కేమి చేయవలయునో దాని సంతయు
మీరు చేసియున్నారు. మిక్షాక దేశమున్నదని మరచిపోడు.
విశ్వమానవదృష్టితో జీవితమును పరిక్షింపుడు. అప్పుడు జాతీయ
తకు కొంత సాధకమార్గ మేర్పడును. (ఫ్రీప్రెసు.)

బారిసాలు, మే 11:—నాగేంద్రనేను అధిక జిల్లా
న్యాయాధికారి రాత్రి 9 గంటలకు పులివెందులగా తగిలినగాయ
ములనలన హతీకెండెను. (ఆంధ్రపత్రిక)

కాంగ్రెసు

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

రాజోపు ఆదివారమునాడు అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ బొంబాయి నగరమున గూడనున్నది. ఈ లోపుగ వివిధనాయకులును తమ యభిప్రాయమును చెబుచున్నారు. కొందర కేసు చెప్పటకును తోచుకున్నట్లు గనిపించును. ఇటు నిర్మాణకార్యక్రమముగాని, అటు శాసనసభాకార్యక్రమముగాని తిన్నగ కొనసాగుచున్నను, వివాదములు మూలము చెబుచున్నవి. ఒకవంక రాజకీయపక్షభేదములును, వేరొకవంక సాంఘిక భేదములును హిందూదేశమున కలవరపెట్టుచున్నవి. కాంగ్రెసు క్షీణగతి గాంచుచుండ, అధికారవర్గము బలపడుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమము స్వరాజ్యసిద్ధి కవసరమని ఎల్ల రంగీకరించుచున్నను, దీనిని నెరవేర్చుటకు తగు ఉత్సాహము గాని, కార్యదీక్ష గాని కనుపించుచున్నది. శాసనసభలు స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడజాలవను నమ్మకము ఇదివరకు కొందరినే ఆవహించియుండ, ఇప్పుడు సామాన్యముగ నెల్లరను నావహించుచున్నది. శాసనసభలలో అసహాయదృక్పథమును ప్రవేశపెట్టుటకు సాధ్యమగునని తలచిన వారి యూహలు విఫలములయినవి. ఇందుకు కారణము లేకపోలేదు. కాంగ్రెసుపక్షమునకు అధికసంఖ్యలు లేనిచో, వీరు చేయగలిగిన దేమియులేదు. అధికసంఖ్య లున్నయెడల, నిరోధమార్గము నవలంబించుటకు, ఇతర మగు నిబ్బరదులు తటస్థించును. ఓవిధాకర్షణలు వీరి మనములను ప్రేరేపించును.

ఇందుల కెవరిని నిందింపబలితేదా. భారతీయులింకను శాసనసభల వ్యామోహములను ఛిక్కరించి, స్వాతంత్ర్యసంపాదనకై తిడేకదీక్షతో కృషి నలుపుభితికి రాలేదనియే తలంపవచ్చును. ప్రస్తుత పరిస్థితులను బాగుగ గుర్తించి, భావికర్తవ్యమును నిర్వహించవలయును. ఇందును సూక్ష్మ దేశమున ప్రబలిత వేర్వేరు ఊహలు వినుక వివరించెదము. నిన్నటిదినము బీచినభలో జార్జి జోసెఫ్ గారు చెలిపిన యభిప్రాయము, మహారాష్ట్రలలో ముఖ్యముగ వ్యాపించియున్నది. కాంగ్రెసు పక్షమువారు మంత్రిపదవులను స్వీకరించుటకును జోసెఫ్ గారు నుడివిరి. ఇందుని ప్రతిపక్షము వారు కాంగ్రెసుపక్షములను ఊరక ప్రోత్సహించుటకును. జర్మనీ పక్షమువారు కాంగ్రెసు పక్షముపై గురుతుడిచి దీక్షలును మాత్రము సరకుగా పులేదు. స్వతంత్రమంత్రిలను ఏరాక్షేపించుట కట్టి ఆధారము కనుపించదు. స్వతంత్రమంత్రిలను వీరి కేమాత్రము కిరణపడు. జాతీయదృక్పథము స్వతంత్రమంత్రిలలో నిక్కురుగ పాటించుటకును వీరికి సహకారము లేదు.

మంత్రిలు అధికారవర్గముపై నాధారపడియుండిరి. కాంగ్రెసు పక్షమువారు మంత్రివర్గమును కూలద్రోయలేదని, జప్తిసుపక్షమువారు రాక్షేపింపనేలనో తెలియకున్నది. కాంగ్రెసు పక్షమువారు కాంగ్రెసు తీర్మానములను నిష్కర్షగ నవలంబించనందులకు, వారి డ్డేమము గోరువారు మందలించవచ్చును. కాని జప్తిసుపక్షమువారు రెండుకు మారుగ సంతసింపవలయుగదా! నిరోధమార్గము కొనసాగలేదని వారు చింతనొంద నక్కరలేదు.

జప్తిసుపక్షమువారి విమర్శనమునకు ఆధార మొక్కటే కలదు. కాంగ్రెసుపక్షమువారు మంత్రి పదవుల నంగీకరింపగావున, స్వతంత్రుల నోడించి తాము ఆగడ్డెను మరల నెక్కుటకన్నను వేరు ఉన్న శక్తియు గనుపించదు. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును శ్వంసము చేయుతొంపు వీరి కేమాత్రము లేదనుట తథ్యము. అందుచే జప్తిసుపక్షవిమర్శన కంతకును “దాక్షిణ్యపులుపు” అను కారణమే ముఖ్యమని జార్జి జోసెఫ్ గారు చెలిపిన సంగతులు సత్యమునే చాటుచున్నవి. జోసెఫ్ గారు అసహాయోద్యమ చరిత్రను వివరించిరి. దేశమునంతను ఉత్సాహవర వశముగావించి, అధికారవర్గమును భయభ్రాంతము చేయగలిగిన అసహాయోద్యమము బర్మోలో ముగిసె ననియు, ప్రస్తుత పరిస్థితులలోదానిని పునరుద్ధరించుట యసంభవమనియు, గాంధీ మహాత్ముడు దప్ప మరియెవరును ఈకార్యమును తలపెట్టజాల రనియు, మహాత్ముడు ఆశ్చర్యించువరకు దేశము మూడుకు నడువదనియు, జోసెఫ్ గారి తంపు. రాజోపు రాయల్ కమిషనును బహిష్కరించుట పాడిగాదని వీరితలంపు. సర్వపక్షముల కన్వేషననుద్వారాగక, కాంగ్రెసుసభయే యొక రాజ్యాంగవిధానమును తయారుజేసి కమిషనువారియెదుట నుంచవలయునని, జోసెఫ్ గారి కోర్కె. దీనిని రాయల్ కమిషను వారు నిరాకరించుచో, కాంగ్రెసు ప్రత్యక్షచర్యకు గడంగవలయునట. అప్పుడు అసహాయపద్ధతిగాని, శాసనోల్లంఘనమును గాని, అ వ లం బిం ప వలయు నట. పార్లమెంట్ పరిపాలనను స్థాపింపవచ్చునట. ఈ లోపుగ స్థానికసంఘములను కాంగ్రెసుపక్షమువారు ఆక్రమింపవలయుననియు, మంత్రి పదవుల నంగీకరించి తగు పలుకుబడిని సంపాదించవలయు ననియు, జోసెఫ్ గారు గోరిరి.

గౌహతి కాంగ్రెసుతీర్మానము విఫలమగుటచే మంత్రిపదవుల నాక్రమించు విషయమై, రాజోపు కాంగ్రెసు సంఘసభలో చర్చ జరుగుట సహజము. మహారాష్ట్ర పక్షమువారు విషయమై పట్టుదల సూచక బోగు. ఈ విషయమయి గల నిషేధము నయినను తొలగింపుకని కోరుట సహజము. నేటివార్తలలో, శ్రీమంత్ శ్రీనివాసయ్యగారు కాంగ్రెసునం దైక మత్యమును చేకూర్చుటకై, బొంబాయిలో నొక సమావేశమును కూర్చిరనియు, ఓవిధపక్షనాయకులను సమావేశమై విషయములను చర్చించి రనియు, గలను. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందెప్పుడు విగతీయున్న నిరోధము, మంత్రిపదవులను స్వీకరింపకుండుట యొక్కటే. మంత్రిలను తొలగించి, ద్వంద్వపరిపాలనమును కూలద్రోయు ప్రయత్నము లేనేలేదని చెప్పుకొన్నది. ఈ యత్న గురు గూడ తీసివేయవలయునా లేదా యనునది ధో

కరించునెడల, ఒకచిక్కుమాత్రము తొలగును. చెన్నరాజధానిలోవలె, జప్తిసుపక్షమువారు అధికారమునకురాకుండుటకై, స్వతంత్రమంత్రిలను బలపరచుచు, కూర్చుండవలసిన అవసరముతొలగిను. స్థానికసంఘములందు నామినేషను పద్ధతినితొలగించి, తక్కుబంధమగు చట్టములను విశాలపరచవచ్చును. ఇట్టి స్వల్పపులాభము లున్నను, మంత్రిపదవుల నాక్రమించిన మితవాదులకన్నను కాంగ్రెసు పక్షము వారు ప్రజాశ్రేయమున కెక్కుడు మేలు సలుపగలరా? స్వాతంత్ర్యసంపాదనకు మార్గము జూపగలరా?

ఇప్పుడి అసంభవమని తోచును. ఏలనన, మంత్రిలకు గల యధికారము నామమాత్రము. ద్వంద్వప్రభుత్వమును నిర్వహించిన అనుభవనీయులే అయ్యది నిస్సారమని మడ్డిమెను కమిటీవారి యెదుట నిజేదించిరి. ఎట్టిసమస్య లీపదవులలో ప్రవేశించినను, ద్వంద్వప్రభుత్వయంత్రమునకు దాసులుగాక తీరదు. పేరుకు మంత్రిలబాధ్యత యని యున్నను, గవర్నరుగా రెబుల చెప్పిన, వీరటుల నడుచుకొనెదరు. రిజర్వేషన్ శాఖవారికి దోసి లొగ్గక తప్పదు. కోశాధికారము రిజర్వేషన్ శాఖవారిచేతులలో నుండుటచే, ట్రాన్స్ ఫర్ శాఖల యభివృద్ధికి వీరు గావింపగల మేలు అత్యున్నము. ద్వంద్వప్రభుత్వము తొలగి, రాష్ట్రములకు సంపూర్ణస్వరీపాలనము చేకూరువరకు, మంత్రిపదవులను నిర్వహించి ప్రయోజనము లేదు. స్థానికస్వరీపాలనసంఘములలోనే, కాంగ్రెసుపక్షము ప్రవేశించి కాలహరణము సలుపుచున్నట్లుల పలువురు భావించుచున్నపుడు, మంత్రిపదవులసంగతి జెప్పవలయురా? మధ్యరాష్ట్రములలో కాంగ్రెసు ప్రముఖులు మంత్రి పదవులను స్వీకరించియుండిరి. వీరియనను తాము దేశక్షేమమును పెంపుజేయగలిగితి మని, చెప్ప సాహసింపగలరా? అధికారవర్గమును తమ పక్షమునకు దేగలిగితిమని చాటగలరా? మంత్రిపదవులలో నుండియే, ప్రతిష్ఠంభనకేల బూనగూడదని అడుగవచ్చును. రిజర్వేషన్ శాఖతో సంఘర్షణము నేలపెట్టుకొనగూడదని అడుగవచ్చును.

కాని శాసనసభలలో ప్రభుత్వమునకు వెలుపలనుండిగూడ ప్రతిష్ఠంభనకుబూనజాలనివారు, ప్రభుత్వమునందు జేరి ప్రతిష్ఠంభనకు బూనగలరని చెప్పటకన్నను పరిహాసాస్పదమగు విషయము వేరుండదు. మంత్రిలును రిజర్వేషన్ శాఖవారునుగలసి ప్రభుత్వ బాధ్యతలను నిర్వహింపవలయునని, సంస్కరణచట్టము గోరుచున్నది. మంత్రిలు తిన్నగ పని జేయకబోయినను, శాసనసభల విశ్వాసమును కోల్పోయినను, గవర్నరుగారు వారిని తొలగింపవచ్చును. అట్టితరి, ప్రజాపక్షమూని, ప్రభుత్వమును వాచెబుల ఛిక్కరింపగలరు? ఛిక్కరించి మంత్రిపదవులకు రాజీనామా సీమవలయునని యందురా, అది జరుగనినది. శాసనసభ్యత్వపదవులను కోల్పోవుటకు సాహసింపలేనివారు మంత్రిపదవులను కోల్పోవగలరనుట, నట్టిభ్రమ తప్ప వేరుగాదు. ఇంతియగాక కాంగ్రెసుపక్షమువారే మంత్రి పదవులను చేపట్టుచో బలమగు ప్రభుత్వప్రతిపాలపక్ష ముండనేయుండదు. మంత్రిపదవులను స్వీకరించుచో, ఆమోజుగూడ తీరు ననియు, కాంగ్రెసుపక్షమువారికి గూడ అనుభవజ్ఞానము గురుగుననియు కొందరు

దిగుట లాభమేమో, రాబోవు కాంగ్రెసు కమిటీ సభవారు విచారించవలయును. మరియొక సంగతిని గూడ విచారించవలయును. ఇంతకుముందు శాసనసభలలోనికి కాంగ్రెసు ప్రముఖులను బంపియుండుటచే, వెలుపల జరుగవలసిన కార్యక్రమమునకు తోడ్పడుటకు వారికి తీరిక లేకయున్నది. శాసనసభలలోపలను వెలుపలనుగూడ, వీరే కృషి నలువలసియుండుటచే, ఏపనియు తిన్నగ నెరవేరుటలేదు. నాయకులతోపాటు ప్రజలమనములును శాసనసభలపైనే లగ్నమైయున్నవి. స్వేచ్ఛప్రయోజనముల గూర్చి, ఆందోళనము ప్రబలుచున్నది.

ఇప్పటికే మనుష్యబాము తగ్గి కాంగ్రెసు బలము ఊగించియుండ, మంత్రివర్గపును గూడ ఆక్రమించుచో శాసనసభల వెలుపల జరుగవలసిన పని అసలే సాగదు. ఈ పని చాల ముఖ్యమనియు దీని పైననే సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి ఆధారపడియున్నదనియు, ఎల్లరంగీకరించినవిషయమగుటచే, కాంగ్రెసుసభ తన శక్తినంతను దీనిపై కేంద్రీకరింపజేయవలసిన యవసరము కలదు. నిర్మాణకార్యక్రమమునందు, కడ్డక, అస్పృశ్యతా నివారణము, మున్నగు విషయములకొరకు ప్రచారకు లెందరో గావలసియున్నాడు. నిర్మాణసామర్థ్యమును ప్రజలలో బుట్టించవలయును. ఇదిగాక దేశమంతయు రాజకీయకక్షుతోనే గాక, మత సాంఘిక కక్షలతో గూడ నిండియున్నది. అదృష్టవశమున, దక్షిణ హిందూదేశమునందు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర వైషమ్య మంతరించి, జాతి కుభావము ప్రబలుచున్నను, ఉత్తరహిందూస్థానమునందు హిందూమహమ్మదీయవైషమ్యములు తగ్గక రానురాను విస్తరించుచున్నవి దౌర్జన్యములు ప్రబలి, పరిస్థితును బీభత్సము గావించుచున్నవి. ఇట్టిరస్థితిని పోగొట్టి ప్రజలలో వైకమత్వము పురికొల్పుట ఎంతకష్టసాధ్యమగు కార్యమో యూహించవచ్చును. దీని కొరకు ఎందరు నాయకులు కృషినిలిపినను, వారి సంఖ్య అధికము గాజాలదు. సోదనీదేవి యిటీవలనే లాహోరునుండి బొంబాయి కే తెచ్చెను. ఉత్తర హిందూదేశమున జరిగిన విపాదసంఘటనము, హిందూదేశమునంతను దుఃఖిసముద్రమున ముంచినదని, ఆమెసూచించెను. ఇయ్యది దేశమున కంతకును అవమానకరమనియు, ఇట్టి వైషమ్యములుండునంతవరకు విదేశీపాలనము స్థిరముగ నుండు ననియు, సోదనీదేవి చెప్పినవాక్యములు అమూల్యములు. ప్రస్తుతసమయమున అంతఃకలహములే ప్రాధాన్యము వహించుచున్నవి. వీనిని జయించి, సఖ్యమును పురికొల్పుటకు ఎందరి సాహాయ్యమయినను అవసరమగుచున్నది. అందుచే శాసనసభలలో జరుగదగినవికన్న వెలుపల జరుగదగినవి వేయిరెట్లు కలదు. ఇతియగాక, కాంగ్రెసు సంఘములను పునరుద్ధరింపవలయును. సభ్యులను విరివిగ జేర్పవలయును. సంఘములు లేనిచోట క్రొత్తవానిని స్థాపించవలయును. ఇది కాంగ్రెసు ప్రముఖుల ప్రాథమికధర్మము. దీని నయినను ఇంకను నిర్వహింపవలయు. దేశమును తిరిగి రక్షించి, ప్రజాశక్తిని పెంపుజేయవలయు ననిన, పూర్వమునుండవలె ప్రచారము బలముగ జరుగవలయును. అందుకు, రాబోవు కాంగ్రెసు సంఘసభ తన పునరుద్ధరణకావించి, రాబోవు ప్రజాసమన్వయ

పురికొల్పినా లేదా యని శేష మెదరు జూచుచున్నది. రాజకీయ కార్యక్రమమును గూర్చి విచారించుముందు, నూతన సహకారవాదుల యూహలెంతవరకు ఆచరణసాధ్యములో చూడవలయును. అసహాయ కార్యక్రమము అండుగంటెను గాన, దానిని పునరుద్ధరించుటకు మార్గములు లేవు గాన, సంపూర్ణసహకారమే శరణ్యమని తెలుపువారు గలరు. దీని నయినను కొనసాగించుటకు వీలుకలదాయని యోచించవలయును శాసనసభలలోగాని వెలుపలగాని, అసహాయపద్ధతి సాగనిమాట నిజమే. దీనికి కారణ మేమి? ప్రజల అసమర్థతగాని వేరుగాదు. సహకారముపై గలమోహముచే వారటుల గావించలేదు. అధికారవర్గమువారు ప్రజాకోర్కెలను సఫలపరచిరి గావున వారి దృక్పథము మారియుండలేదు. ప్రస్తుతదృష్టికి కారణము మనోదార్పణము తప్ప వేరుకారణము లేదు. నేపనలో డిమాండు ఇంతవరకు సఫలముగాలేదు. రాజకీయ నిష్పాధీశులవిషయంబుల జరుగలేదు. నిర్బంధశాసనములు తొలగలేదు. క్రొత్తనిర్బంధములు వినిపించబడుచున్నవి. రూపాయమార్కము ప్రజాకోర్కెలకు భిన్నమగు నిర్ణయింపబడెను. రిబర్స్ బ్యాంకు చట్టము శాసనము గాబోవుచున్నది. ఉష్ణపన్ను పోస్టుపన్నును తగ్గించుటకు ప్రభుత్వపు వారంగీకరింపలేదు. మిలిటరీఖర్చును తగ్గింపలేదు. ఇట్టిస్థితిలో, ప్రజలు విచ్ఛిన్నముగ సహకారము సలిపెదరనుట భ్రమ తప్ప వేరుగాదు. సహకారమునకుగాని, అసహాయమునకుగాని, ఇచ్చ ప్రధానము. ఇచ్చలేక, జరుగునవి చిరకాలము నిలువజాలవు. ఇప్పటికిని అసహాయ దృక్పథము బాత్తుగ పోలేదనుటకు, నాగపురపు సత్యాగ్రహము, ఆలిబాగ్ పన్నుల నిరాకరణము మున్నగునవి నిదర్శనములు. సర్ అబ్దుల్ రహింబోలు మితవాదులుగూడ ప్రతిఘటన విధానము నవలంబించుటజూడ, నెవరిలోను సహకారభావము మహాస్ఫూర్తిగ లేదని తలంపవచ్చును. జప్తినుపక్షమువారుగూడ న్యూభములేనపుడు, ప్రతిఘటనమునే అవలంబించుచున్నారు మంత్రివర్గమును త్రోసివైచుటకును, ప్రభుత్వమువారు సమకూర్చుదానిన ఇరిగేషను కాన్ఫరెన్సును బహిష్కరించుటకును పూనుచున్నారు. ప్రస్తుతస్థితిలో బుద్ధిపూర్వముగ సహకారము నలువలయునను ఉద్దేశ్యము గూడ ప్రజలలో కనుపించదు. అందుచే ఇటు సహకారమునకుగాని, అటు అసహాయమునకుగాని పరుగిడుటకు సాధ్యమనని తోచదు. ఇట్టి త్రిశంకు స్వర్గములో ఎంత కాలముండవలయునో, రాబోవు కాంగ్రెసు కమిటీవారు నిర్ణయించుట యవసరము. ఏమార్గము చూడబోయినను, కంటకావ్యతమగనే ఉన్నది. శాసనసభలకు వెలుపలను లోపలనుగూడ పని జరుగుటలేదు. నియమములను విధించుకొలదియు, అవియుల్లంఘింపబడుచున్నవి. రాజ్యాంగ సంస్కరణ విధానమును తయారుజేసి రాయల్ కమిషనువారికి సమర్పించవలయునని, జోసెఫ్ గారు కోరుచున్నారు. దానిని కమిషనువారు రంగీకరింపనియెడల, శాసనోల్లంఘనమునకు గడంగవలయునని వీరియుద్దేశ్యము. అప్పుడు మాత్రము, శాసనోల్లంఘనమున కనుకూలమైనది యందులకుగాని సహకారము

సంస్కరణములకు బూర్వము కాంగ్రెసు లీగు విధానము చేర్చరచి, దానిని ప్రసాదించవలయునని నాయకు లందరను గోరిరి. దీనిని నిరాకరించి, శేఖావరీశి సంస్కరణముల నొనగగనే, వలుపును నాయకులు కాంగ్రెసు విధానమును వికసాదీరి. ఈయనను అటునే జరుగవచ్చును. ప్రస్తుతస్థితియూ నాలోచించవలసి. మధ్యస్థపన్థ ఏమన, భారతీయులలో నేకీభావము కుదుర్చుటలు అనియే. రాజకీయకక్షును, సాంఘిక కక్షలను గూడ ననుచు జేసి, దేశము నేకముఖమునకు ద్రిచ్ఛబెట్టుచునే. ఇక్కార్యమును నిర్వహించుటలో, ఒకవంక కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను కాపాడి, కాంగ్రెసు కీర్తిని నిలువజెట్టవలయును. కాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు శంగము కలుగుచో, ప్రజలను స్వరాజ్యమునకు గొంపోవు సంస్థ మదియుకటికనుపించును. పిమ్మట గలిగెడి సప్త మఠమితము. న్యాయక్రొత్తాన క్తి తొలగకుంజ జూచుట విధి యయినను, దేశము నిర్వహింపలేని నియమములను విసిరి, కాంగ్రెసుకు చెడుచేసనచ్చుటకు తోడ్పడగూడదు. ఒకరి నొకరు నిందించుటల న కలిగెడి ప్రయోజనము అత్యల్పము. ప్రస్తుతమధ్యస్థితికి ఎల్లరును సమాన బాధ్యులే. కొందఱు చెక్కుడు బాధ్యులని తలచినను, దేశమంతయు నిద్రకు బాధ్యత వహించక తీరదు. మరల నొక భావతరంగము ప్రజల నుత్సాహపరవశుల గావించువరకు, స్వపరిపాలనాదర్శము చెడకుండ, ప్రజాశక్తి నిర్వీర్యముగాకుండ, అసవసరపు పోరాటములకు ఎడముగలుగకుండ, నిర్మాణకార్యక్రమ మయినను నిరాటంకముగ జరుగునట్లు, ఏర్పాటు జేయవలయును. కాంగ్రెసుసభ శాసనసభా వ్యవహారములను జయప్రదముగ నిర్వహింపజాలనిచో, అట్టి బాధ్యతను ఎహింపదగునా లేదా యని యోచించవలయును. లేనియెడల, శాసనసభ్యుల్లెరు సులభముగ నిర్వహింపదగిన విధుల నేర్పరచి, వానిని కాంగ్రెసుపక్షము వారు ఉల్లంఘింపకుండుటకు కట్టుదిట్టముల జేయవలయును. శాసనసభా వ్యవహారముల గూర్చి చర్చించుటతో మాత్రమే ప్రాప్త బుచ్చుట కాంగ్రెసుసభ్యులకు పాడి గాదు. శాసనసభాక్షేపలవలన స్వరాజ్యసంపాదనకు విశేషప్రయోజనము లేదని విదిత మగుటచే, వెలుపల జరుగవలసిన పనులవిషయమై సరియగు కార్యక్రమమును నిర్ణయించుట యవసరము. ఇంకను కాలము నృథ గానిచ్చుట, ఆత్మహత్య యగును. బొంబాయిలో నెట్టితీర్మానము జరిగినను, అయ్యది అనొద్దిట్లుగ నుండుట మాత్రము అత్యంతావశ్యకము. దానిని గూర్చి నేర్చేయగ వ్యాఖ్యానము జేయుట కవకాశముండగూడదు. తీర్మానార్థముగూర్చి మఱి సందేహమేర్పడుచో, సంసత్సరాంతమునరకు, తత్సంబంధముగ చర్చలతోనే కాలము గడుచుట నిర్వీర్యము.

గౌ॥ శ్రీనివాసకృష్ణగారి
బాను గిని తేజా ఆధికార భాగము
జిల్లా, ఈ 12-11-1933 బాగ్ కలాం ఇంచు
తృపు ఏ జంటగా నియమింపబడిన గౌ॥ శ్రీనివాసకృష్ణగారు
విజ్ఞాపన యా కాలమునందును ప్రభుత్వమువారు
దీని విషయంబు బొంబాయిలోను ఆంధ్రప్రదేశ్ లోను
వారముల కేపురపును పంపింపబడినవి.

పటేలుగారిని సన్మానించుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, మే 12:—యన్ టైమ్స్ కింగ్ డొమినియన్ పార్లమెంటు సభ్యులవారి శాఖాధిపత్యమున విందు జరిగిరి. క్వెన్స్ బెల్లం ప్రధానామాత్యుడు మకొర్మక్ గారును డిల్లీ శాసన సభాసభ్యులను పటేలుగారును ప్రధానమంత్రి అతిథులు నాటి విందుకు ఆమెగారు అగ్రతీతను వహించిరి. అవసరమగుదానిని కనుగొనుటకు వచ్చిరి. మకొర్మక్ గారు, ఆని ఆమెగారు నిలిచిరి. అన్నివిధముల అనుమతులను అతని సంకల్పము నెరవేరు గాక యనిరి. పార్లమెంటు స్వాతంత్ర్యమునకు డిల్లీ శాసనసభా సభ్యులను ప్రధానమంత్రి ప్రాప్తు. అట్టి అగ్రతీతలను పటేలుగారి యందు ప్రాంతీయులు గొప్పగౌరవము గాంచగల్గిరి. పటేలుగారు గొప్పతీతలగుటచే త్వరలోనే సామ్రాజ్యములోనున్న ఇతర పార్లమెంటులు లండన్ కు బోవుట సాధ్యమగునని తలచుచున్నారనిరి. తమ వ్యక్తమైన శాశ్వతమున కొన్ని సంవత్సరములు ఇండియాలో కనుగొనగలవరకు గాక.

దొమినియన్ యభివృద్ధియగుటకు డబ్బు చవుకగా యుండునట్లు ఏర్పాటు చేయవలెనని మకొర్మక్ గారు ప్రత్యుత్తర సందర్భమున చెప్పిరి. అట్టిరియోను అప్పిల్లు అమెరికా, లండన్ లో పోటీపట్టుట లేవనిరి. అట్టిరియో మాతృదేశముతోనే వర్తకముచేయు నిశ్చయించుకొనె ననిరి.

పటేలుగారు

భారతీయుల నియోజకాధికారమును ఎక్కువగ విస్తరింపజేయుననిరి ఎక్కువ అధికారము విస్తారముగ నీయవలెననిరి స్వపరిపాలనా దొమినియన్ లతో బాటు ఇండియాను జెప్పవలెనన్న చాల ఎక్కువ నియోజకాధికారమును ఇండియా కీయవలెననిరి. అట్టి గొప్పసంగతి-ఇంతకాలమునుండి ఆ తో గన్వేటుకొన్న ఆయధికారమును-ఈ సంగతులతో అందరును కలిసికొని ప్రస్తావించిన శీఘ్రముగనే చేయవలెననిరి. ఇండియా యధికారము, ప్రతిపత్తినిగ్రహించుటతో, సామ్రాజ్యము నుండి రాయబారులను కలిసికొనుటకు, త్వరలోనే వీలగు గాక యనిరి. అందరికిని సంబంధించు సమస్యలను చర్చించుటకు రాయబారులు ఇండియాకు త్వరలో వచ్చెదరుగాక యనిరి. త్వరలో బ్రిటిషు రాయబారిని ఆహ్వానించుటకు భారతదేశము ఎదురుజూచుచున్నది.

సకలత్వాల, జమ్మివాసు మెహతా, సర్ వాల్టర్ విల్సన్, వింబర్టన్ మున్నగువారు విందుకువచ్చిరి.

జపానులో బ్యాంకులకు కంపెనీలకు సుజానినకు ఒడంబడిక కుదిరెను

భారతదేశపు ట్రాడంబడిక

దక్షిణాఫ్రికాభారతీయులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, మే 12:—నేటాలు రాష్ట్రీయ సభవారు భారతదేశ ఒడంబడిక మరుతులగుర్చి భయపడుచు తీర్మానించి, ప్రతిహతులు. భారతీయసమస్య విషయమై ఒడంబడికవరకులు బాగులేవని భయపడుచున్నారు. అసియా సముద్రపు ఆక్రమించుకొను చుండ యూరప్ యనులకు రక్షణ లేర్పాటును సూచించలేదు. అసమస్య నెట్లు పరిష్కరించినది తెలుపలేదు. ఇందులో రాష్ట్రీయవిధానము ఆర్థిక ధృత కలిసియున్నను నేటాలుసభవారితో ముందుగ ఆలోచనపడజేయుట బాగులేదనిరి. అట్టి సందర్భములందేని రెండువిషయములగుర్చి ఏమైన చేయదలచుకొన్నామని సభవారి యభిప్రాయములు చేరువకు ఆపుజేయవలె తీర్మానించిరి. ప్రధానామాత్యులను నేటాలు సెనెటరు శాసనసభ్యులకు ఈతీర్మానమును బంపుటకు అధ్యక్షులను గారము నిచ్చిరి.

చీనా పరిస్థితులు

చాంబల్లేనుగారి ప్రకటనము

బ్రిటిషుపత్రికల వ్యాఖ్యలు

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—
రుగ్బీ, మే 10:—హ్యోంకో ప్రభుత్వము క్రొత్తగ ఏర్పడినదాదిగ ఏర్పడినపరిస్థితులు విచారకరముగ నున్నవి. నమ్మనగిన చీనాప్రభుత్వము గూర్చి స్త్రీ-గ్రామ ఏర్పడునట్లు లేదు. అందుచే బ్రిటిషు పట్టామలను మరల ఆక్రమించుకొనుట కేల ప్రయత్నించరాదో? మరల వర్తకమును ప్రారంభించరాదో?

డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—చీనాలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వము పలుత్వము అంతరించుచున్నది. అందలి సభ్యులు చీలిపోవుచున్నారు. చాంబల్లేనుగారి ప్రకటనము అతనిదానమతోను, మితభావముతోను గూడుకొన్న అసలు చిక్కుల నన్నిటిని చక్కగ గ్రహించిరి.

హంబ్రెట్ గార్డీయనుపత్రిక ఇట్లు రెండుపునున్నది:—ప్రభుత్వ వైఖరి దివ్యముగానున్న దనుచున్నది. హ్యోంకోపట్టామును తిరిగి ఇచ్చివేయవలెనని చాంబల్లేనుగారు ప్రకటించుటచే చీనా ఆశయములపట్ల సానుభూతిని జూపుచున్నామను యభిప్రాయముచేసికొనుటకు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారని దృష్టాంతముగ ఏర్పడుచున్నది.

డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—చీనాలో ఏ ప్రభుత్వ మేర్పడినను బ్రిటిషుప్రజలకు గల్గిన నష్టములకు తరవాదులుగ నుండును. మనమంతయు చీనాప్రభుత్వము ప్రతిహతుల బ్రిటిషుప్రచారమును మానునట్లు జేయవలెను. వారి బాధ్యతలను విధులను ధర్మముగా నిర్వహించునట్లు జేయవలెను. చాంబల్లేనుగారి విధానము అంతయు సరిగానే యున్నది, చీనా సంగతులను బట్టిజూడ.

యూర్యు-మెరు పోస్టు

బ్రిటిషువారు డిటెక్టుకొనుటయే ఉత్తమపద్ధతి. కఠిన చర్యను దీసికొనవలసినదే. కాని రషియాకు ఆపాదించబడుచున్న ఆ ప్రతిష్ఠ లేకుండబోవును. అయినప్పటికిని కఠిన చర్యను దీసికొన్న న్యాయముగనే యుండును. అవసరమగుచో హ్యోంకోను మరల ఆక్రమించుకొనెదము. చీనా రాయబారములను జరుపుటకు అధికారమున్న ప్రభుత్వము ఏర్పడుచో వారితో ఈ విషయమై ముచ్చటించుట కిష్టముతోనే యున్నారము. కాంతితోనే వర్తించెదము. మే మిదివరకే సుహృద్భావమును జూపితిమి. దాఖలా కాన్పించుచున్నది.

బర్నింగుహం పోస్టు

పత్రిక ఇట్లు నుతువుచున్నది. రేఫో నేడో నిజమగు చీనారాజకీయరాయబారములు చులకనయేయనిగ్రహించును. అంతవరకు యేమియు జోక్యము కలుగజేసికొనరాదు. భావి భాగ్యోదయము నిమిత్తము వెతుకబరిగిన సంగతులు రుస్సోచాము లేనను మరచిపోవలెను. ఆపగితిలు ఇప్పుడుగూడ దుర్భరములే. కాని సాధ్యమైనంతవరకు చర్యనాపివేయుటయే చాలమంచిది. అసలే మానుకొన్న చీనాకే గాక ప్రపంచమునకంతా కళ్యాణ ప్రదమగును. వాషింగ్టన్ సభవారి సిఫార్సులను సముద్రము లందు చమురుపోసి పాడుచేయరాదను సూత్రములను నాకాయజమాను లంగీకరించిరి.

ప్యారిస్ న్యూయార్కు వైమానికుడు సంగొన్నరుగా రేమెసదీ తెలియుటలేదు. పొగమంచులో కన్పించు సాధనములతో వెదకుచున్నారు. అన్వేషణ జరుగుచున్నది. ప్యారిస్ పార్లమెంటులో ఈ విషయమై చర్చించిరి. ఈతని తల్లి కడుముసలిది. విచారగ్రగురాలై యున్నది.

అమెరికాలో ఉప్పెన-నష్టములు

న్యూయార్కు, మే 11:—మధ్యపడమటి భాగమున చనిపోయిన వారి సంఖ్య వారంతమున 255,1000 మందికి గా యములు తగిలెను. వందలకొలది కొంపలు లేకున్నారని 8 రాజ్యములు నష్టపడినవి.

క్రైడ్ యూనియనుబిల్లును కమిటీ స్టేజీలో చర్చించునపుడు నిరోధములేగకుండ అక్షేపణలను దెలుపుటకు కార్మిక నాయకులు రాత్రిలంతయు మేల్కొని యుపన్యసించెదరు, ఎంతలప్రకారము.

లండన్ విశ్వవిద్యాలయము

శాశ్వతనిలయము

స్థలమును కొన నిశ్చయించుట
లండన్, మే 12:—లండన్ మధ్యభాగమున లండన్ విశ్వవిద్యాలయమునకు శాశ్వతనిలయమును ఏర్పాటుజేయుట, బెడ్ఫర్డ్ ప్రభుమండి పరుసోకండెకరముల స్థలమును కొనుట నిశ్చయించిరి.

రాల్ ఫెల్లరు వేతనపునిధియు, కోశాధిపతివిరాళమున ఈ స్థలమును కొనుటకు తోడ్పడినవి.

పాను 1 కి నాలుగు పిల్లలను చొప్పున డిటెంజర్ల పత్రములదారులకు డివిడెండును బంచిబెట్టెదరు, ప్రాత హాళి యో బాటంటి గారి సామ్యమునకి.

“విశ్వాసములేని ప్రభుత్వము”

రాంజీ మగ్డొనాల్డుగారి యభిప్రాయము

క్రైడ్ యూనియను బిల్లు

పిల్డర్స్ గూ, మే 12:—జేపర్నల్ ఆన్ లైన్ లో వంద ముద్రక కుర్చీలో ఒకరుహుర్చుండబెట్టుచిక్కిపోయి బలహీనముగ మగ్డొనాల్డుగారు కన్పించిరి. చాలజబ్బుపడినట్లు ప్రత్యక్షముగ కన్పించుచున్నది. పత్రికాప్రతినిధులు వచ్చి అతనిని దర్శింపజేయిరి. వారితో మగ్డొనాల్డుగారిట్లు ప్రస్తావించిరి:—క్రైడ్ యూనియనుబిల్లును చర్చించుసరికి ఆయన కండ్లకు మిరమిట్లుగొల్పెను. వచ్చే ప్రభుత్వము ప్రస్తుత ప్రభుత్వమును ఇంత విశ్వాసములేకుండ ప్రవర్తించినందున కూల్చుటకు తగిన కారణముగ ఏర్పడినది. ఎవరును అక్షేపించజాలరు, క్రైడ్ యూనియను బిల్లుకు 850 సవరణలను కార్మిక పక్షమువారు తయారుజేసిరి. 11 గంటల నిబంధన నెత్తివేసిరి. చర్చ సమంజసముగనే ప్రారంభమైనది. మొదటి నాలుగుగంటలలో రెండు సవరణలు నామోదించిరి.

వాశింగ్టన్ సంఘము

లండన్, మే 11:—సామ్రాజ్య రసాయనపరిశ్రమ సంఘమువారును జర్మను రంగసంఘమువారును ఒడంబడికను జేసికొనిరి రెండుసంఘములనుసాధనముల నరసిసాంకేతికసాధన సంబంధిత పోరదరు పనివాండు. పోటీలేకుండజేయుట కిట్లుజేసిరి. రెండును గలిసి 120000000 పానుల వ్యాపారము జేయును.

స్ట్రీవిజంపి ట్రాంకువెట్టలో బెట్టుట

లండన్, మే 10:—చారింగ్ క్రాస్ రైలుస్టేషనులో ప్రజలు వేచియుండుగదిలో ఒక ట్రాంకువెట్టలో చనిపోయిన స్త్రీశవమునుబెట్టి ఎవరో వదలిపోయిరి. ఈమె 8 ముక్కులుగ ఖండించబడినది. వయసు 20 లేక 30 లోపుగ యుండును. శవముకుల్లి పోయినది. మూడువారములక్రిందట ఈ ఘోరహత్య జరిగియుండునట. చితికిముక్కలయియున్న శవముమట్టుయున్న రవిక బొమ్మలతో చిత్రీకరించబడియుండెను. ట్రాంకులో స్త్రీలచే సంబంధింపబడినవి. ఎవ్ ఆస్తిమంతులు రియనార్డు అను అతరుములు కన్పించినవి. ఇవియే పోలీసుకు ఆధారములు. స్టేషనులో నున్న ద్వారపాలకుడు ఆగడి కాపరివాడు. ఈ ట్రాంకును దెచ్చిబెట్టిన మోటారుబండివాని గుర్తులను జెప్పిరి.

జనీవా ఆర్థికసభ

జనీవా, మే 12:—సభలో జపానువారు పంచిబెట్టిన కార్మికములలో లాభములను విస్తారము తగ్గించితిమనిజెప్పిరిగాని కార్మికులు పనిచేయు గంటలను గూర్చి జెప్పరు. రాత్రిలు స్త్రీలు పనిచేయువిషయమును, రోజుకు 20 గంటలు ప్రతి పరిశ్రమలో 2 పిల్లలతో పనిజరుగుచున్నట్లు దెలుపరని వాడియాగారు దెలుపుచున్నారు. కార్మిక మానసిక ప్రమాదములను యభివృద్ధిజేయుటకు కార్మిక ఒడంబడికలను ఇతర వర్గముల అములుజరుపుటలో ఎక్కువ సహకారముగావలెననిరి.

బ్రిటన్ వర్తకము

ప్రింటింగ్ బ్రిటన్ లో దిగుమతులు 100750000 పానులు, ఎగుమతులు 52810000 పానులు.

కార్మికులవై కాల్యాల విచారణ మేజస్ట్రేటు కార్మికులను "క్రానుపరీక్ష" చేయగడగుట

కార్మికులు సాక్ష్యమును నిరాకరించుట

నాయకులపై తుపాకుల ప్రేల్పుట

10 వ తేదీన బర్మా ఆయుధ కంపెనీ కార్మికులను బర్మా ఆయుధ కంపెనీ అధికారులు తుపాకులతో కార్మికుల విషయమును గురించి చిత్తు (చెసిడెన్సీ) మేజస్ట్రేటు కోర్టునందీ దినమున ఇంకను మరికొందరు విచారింపబడిరి.

కార్మికుల తరపున వి. చక్రవర్త్యు చెట్టిగారును మరి మువ్వురును విచారింపబడిరి. మూడవసారి రాళ్ల తువ్వక కొనుటనుగురించి తనకేమియు చెలియదని చెప్పినను, ఆ విషయమును గురించి సాక్షినికను అనేకవిధముల ప్రశ్నలవేసి (గుచ్చి) గ్రచ్చి అడుగునుండగా, చక్రవర్త్యు చెట్టిగారులేచి తమ ఆసక్తిని చెప్పిరి. మేజస్ట్రేటు యొక్క అప్రకారము ప్రశ్నించుచుండగా "అది క్రానుపరీక్ష" గాని సాధారణవిచారణగాదనియు తుపాకుల ప్రేల్చిన దెబ్బ తమకు చెలియదని పోలీసు ఉద్యోగులును, కంపెనీ అధికారులును చెప్పినపుడు వారి నీవిధముగతరచి ప్రశ్నింపలేదనియు చెప్పి, మేజస్ట్రేటు ఇట్టి చెల్లని నవలించెను గనుక కార్మికులు ఈవిచారణయందు సాక్ష్య వివరాలిచ్చి చక్రవర్త్యు చెట్టిగారును, కార్మికులును వెడలిపోయిరి

పోలీసు హెడ్డుకానిస్టేబులు

అత్యుగం అను పోలీసుకానిస్టేబులు ప్రభమును సాక్ష్య మొసగుచు తనాదినమున కేసి అమ్యుకోవిలవీదియందున్నాటి మీద నుండినవియు కిరోసిను ఇంజన్ లేవనువద్ద ముగ్గురు సాక్షిలు, ముగ్గురు సబ్ ఇన్స్పెక్టరులు ముగ్గురు హెడ్డు కాన్స్టేబులు నల్లరు కానిస్టేబులుగూడ బందోబస్తుకొర కుండిరినియు చెప్పెను. అచ్చట కూడియున్న కార్మికులు మునుగురు 500 మంది యుండురు. మోటారు లారీలు నైవ్య వాధ మొదలిపి ధి గుండ వచ్చి కేసిఅమ్యుకోవెల వీధి మొగను నిలిచియుండగా సమ్మెదారులుచూచి "చెట్టు అడ్డుకునేయుడు" అని కేకలువేయుచు లేచివచ్చి వారిని చట్టుకుట్టిరి. వారొక కొబ్బరిచెట్టును దోసకు అడ్డుకుని నీడ్చి, లారీలు ముందుకు సాగకుండజేసిరి. మే మాచెట్టును లాగివేసితిమి. కాని తిరిగి సమ్మెదారు లాచెట్టునడ్డుకునేసిరి. ఇట్లుండగా తూర్పునైపునుండి రివాల్యరులు ప్రేల్చినకట్టము వినవచ్చెను. మేము తాడిచెట్టును లాగివేయుచుండగా మనపై రాళ్లవర్షము గురినెను. వాకొక రాయితగిలి గాయమయ్యెను. మొదట పడమటనైపు కిరోసిను లారీ నిపుంటుకొనెను. కొంతసేపటికి అన్నిలారీలకు అగ్నివ్యాపించెను.

కోర్టు:—ఎంతమంది యూరవియ నుద్యోగులు వచ్చిరి? ఎంత సేపుండిరి?

సాక్షి:—30, 40 మందివచ్చిరి. 2 నిమిషముల సేపు లారీలవద్దనుండి కార్మికులను తరిమివేసిరి. రివాల్యరులశబ్దములువినగానే కార్మికులందరు గుంపులుగాపోపోయిరి. బి. ఓ. సి అధికారులుగొందరువచ్చి లారీలనుట్టు ఉన్న గుంపును దూరముగాతరిమిరి. వారిందరినాల్యరులుగలవు కార్మికులవద్ద కర్రలు గొట్టుములు రాళ్లుగూడగలవు కంపెనీఅధికారులు కార్మికులు ఇరువ్వురుగూడ ఒకరిపైఒకరు రాళ్లువసరుకొనిరి. ఎన్నితుపాకిగుండ్లకట్టములువింటికోర్టుపకములేదు. పిమ్మట మధ్యాహ్నము 1½ గంటలవరకును నేనచ్చట ద్యూటీమీదనే ఉండితిని.

పోలీసుకమిషనరు అడిగినప్రశ్నకు సాక్షి బదులుజెప్పెను కాల్పులుజరిగినపిదప కార్మికులసభ జరుగలేదని చెప్పెను.

కోర్టువారి కోరికపై కార్మికుల తరపున వి. చక్రవర్త్యు చెట్టిగారడిగినప్రశ్నకు సాక్షి ప్రశ్న తరమొసగుచు, పోలీసు వారచ్చటనుండగానే కార్మికులు తాడిచెట్టు అడ్డుకునేసిరినియు, రాళ్లవర్ష మధికమగుటచే తామేమియు చేయవలకపోతిమనియు నుడిచెను.

వి. చక్రవర్త్యుచెట్టిగారు:—కంపెనీ అధికారుల నచ్చి రెండనిమిషములలో కార్మికులను కొబ్బరితోపులోనికి తరిమిగని చెప్పితిని. తోపునకు లారీలున్న ప్రదేశమునకు ఎంత దూరముండును?

సాక్షి:—అరమైలు. వారిని తరుముటకు రెండు నిమిషములలో లేక అరగంటయొ పట్టియుండును.

వి. చక్రవర్త్యుగారు:—రివాల్యరు శబ్దము లేపుడు వినిపించెను?

సా:—కంపెనీ యుద్యోగులు కార్మికులను తిరుముచు న్నుపును.

కంపెనీ డాక్టరు

కిరోసిను ఇంజన్ లేవను డాక్టరు ఎం. ఎస్. మరీదాసు గారు తరువాతివిచారింపబడిరి. వీరు సాక్ష్యమొసగుచు 10 తేదీ మధ్యాహ్నము ఇన్స్పెక్టరులతో 11 మందికి నైవ్య సహాయమునర్పితిని చెప్పెను. లారీద్రోవరు కందసామికి కంటికిపైన రెండంగుళములగాయము తగిలెను. అతను రాయపురమునైవ్యకాలకు పంపబడెను. మిగిలినవారి కెవరికిని ఆంత తీవ్రమగు గాయములు గావు.

హాస్పిటలు సర్జను

రాయపురము హాస్పిటలునందు రెండవ సర్జను అను డాక్టరు ఎస్. పద్మనాభశర్మగారు పిమ్మట సాక్ష్యమొసగుచు తండ్రిమాల్వే కాల్యాలలో గాయపడినవారిలో నల్లరు లేన చికిత్సచూచున్నారని చెప్పెను. అందు గోవిందసామి చెట్టి గాయము లంతతీవ్రమైనవిగావు. అది కడుగటకు వారముకోజులు పట్టును పెరుమాళ్లు రాయడు శరీరముపై గాటులచే బాధపడుచుండెను. అతని ఆరోగ్యాభివృద్ధి సంతృప్తికరముగనన్నది బాగుగ నయమగుటకు 10 దినములు పట్టుచున్నను, లారీ ద్రోవరు కందసామిగాయము మానుటకు 15 దినములు పట్టును. ఆగాయము రాలిచెచ్చుచే తగిలియుండును.

ఆదికేశవులు అనునవనికి మెగముమీదకంటిపెననెముక ముక్కొకాకారముగ పగిలినట్లు ఎక్కువ ఫోటోలవలన చెలియవచ్చెను అతనికి ఇంకను రోజు జ్వరము వచ్చుచున్నది. ఇది ఎన్ని రోజులలో నయమగునదియు చెప్పటకు సాధ్యముగాదు.

కన్ను తిరిగివచ్చుట ద సాన్యము

రాయపురము నైవ్యకాలయందు సేత్రనైవ్యకాలయందు ఆరరి సర్జనుగ పనిజేయుచున్న జి. జకరియ్యగారు సాక్ష్య మొసగుచు తండ్రిమాల్వే కాల్యాలయందు గాయ నందినమాడికొం కందసామి అనువారు తనక్రిందవికిత్సనందుచు న్నారని నడిపిరి. వారిరువ్వరకు కండ్లసమీపమునకు కండ్లయందును తుపాకిగుండ్ల గాయములు తగిలెను కందసామికి పడవకన్నులో గాయమతగిలెను. అతనికిన్నుతుదురునని చెప్పబలము. కన్ను పోవచ్చును. అతనికిన్నుప్రక్కన తుపాకిగుండు చాలగా తలలోనికి దూచెను. అందుచేతగుండు ఎక్కడనన్నది ఇంకనుసరిగా నిర్ణయింపవలెదు. గండుకు వెంటనే తీయు నెడల కన్ను వెంటనే పోవును. కన్నుకుదురు నూచనలున్నయెడల ఆ తుపాకి గుండును తీయుటకు ప్రయత్నింప దలపెట్టెను.

వి. చక్రవర్త్యుగారు:—ఆతుపాకిగుండ్లు ఎంతదూరము నుండి ప్రేల్చబడి యుండునప్పుడు?

డాక్టరు:—ఎంతదూరమునుండి కాల్యబడెనో సరిగ్గా పులేమగాని గుండ్లపరీక్షలో అంతలోతుగా దూరుటజూడగా చాలసమీపమునుండియే కాల్యబడి యుండుననెను.

వి. చక్రవర్త్యు చెట్టిగారు

బర్మాయుధకంపెనీ కార్మికుసంఘాద్యక్షులకు వి. చక్రవర్త్యు చెట్టిగారు పిమ్మట మేజస్ట్రేటుగారిచే విచారింపబడి ఇట్లు చెప్పెను. కొట్లాట జరిగినపుడు నే నాప్రదేశమున లేను. నేనపుడు తండ్రిమాల్వే పోలీసుస్టేషనునందు పోలీసుకమిషనరు లేబరుకరువరకు మొదలను అధికారులతో మాటలాడుచుంటిని. పోలీసుస్టేషనునందలి, 4 వంతు కార్మికులుగూడ స్టేషనునొం పల నిలిచియుండిరి. కంపెనీ అధికారులు అచ్చటను రాకేదు కారాము నాను చెలియను. రాకేమదుర్గుటను గురించి చర్చించుటకు అధికారులు పిలువగా మేము వెళ్లితిమి కొంతసేపటికి నేను వెలుపలికి నుచ్చుచుండగా కొందరు కార్మికులు, కొబ్బరితోలేపు నుండి పరుగెత్తుకొనివచ్చుచు, తమ నుక్కోలు ఇనుపగొట్టరులతోడను, కర్రలతోడను కొట్టినవియు తమను తుపాకులతో కార్మికునియు చెప్పిరి. కంపెనీయుద్యోగులనుండి లాఠులొన ఇనుపగొట్టరులుగూడ జూపిరి. వారిని పోలీసు స్టేషనునకు పంపి, పోలీసువారి సర్కారు జేయనలసినని చెప్పితిని. ఇంతలో ఆసమీపముననే నిలసియున్న ప్రొ||కోడి రామమూర్తి

గారచ్చటకువచ్చిరి. పిమ్మట కార్మికులందరు కొబ్బరితోపులో సహజేశమై సభ జరుపుకొనిరి. రామమూర్తిగారు హిందూ స్థానిలో మొదట నువ్వని సించిరి. వారు నవ్వని సించుచుండగా ప్రజలలో నకస్కాన్తుగ సందడిగనిగాను. కార్మికులు నొకరులేచి, కిరోసిను ఇంజన్ లేవనునైపు చూపెను. నేను వెనుకకుతిరిగి చూచగా ఇన్స్పెక్టరును గోడ ప్రక్కన తాడిచెట్టుప్రక్కన నల్లరు ఆంగ్లోవైండువులు గను పించిరి. వారిలో నిర్దరింపదలముపాకులు గలవు వారికి తరువాత నొకరుగా నాపై గురిచూచి ఈపాకుల ప్రేల్చిరి. తుపాకిగుండ్లు ప్రక్కగాపడెను. మిగిలిన ఇరవారు నొకరిని యుండిరి. ఈవిషయమై తండ్రిమాల్వే పోలీసు సాక్షికోర్టు కుగనుచు సర్కారుచేసితిని. తుపాకుల ప్రేల్చినవారిని గుర్తించలేను. మా యువస్వాసము లైనదిదప పనివారు కాలకుగ గృహములకు ననిరి. అల్లరియంతయు ముగిసిపోయినందు నీయంతము జరిగెను.

ప్ర:—వా రెంతదూరముండి కార్మికి? సా:—ఒకఫణ్గాంరు దూరమునుండి.

పి. ఎం. ఆదికేశవులు నాయకురు

తరువాత సాక్ష్యమొసగుచు లారీలు తగలబడినపుడు గాని, కొట్లాట జరిగినపుడుగాని తానులేననియు, తండ్రిమాల్వే పోలీసు స్టేషనునందు సభకాగులతో మాటలాడి తిరిగి కేసి అమ్యుకోవెలవీధియందుకొబ్బరితోపులో కార్మికుల సభ జరుగు ప్రదేశమునకు జనుచుండగా గాయమలనందిన కార్మికులను జూచితినినియునుడిచెను. పిమ్మట తోపులో సభ జరుగుచుండగా ఇరవారు ఆంగ్లోవైండువులు ఇంజన్ లేవను సమీపమునుండి సభలోనివారిపై తుపాకుల ప్రేల్చుచుండగా చూచి తిననని నుడిచెను. ఆతుపాకిగుండ్లలో నొకటి ప్రక్కనన్న చెరువులో పడెను. నేనదిచూచితిని. సభకు చెరువునకు ఘుమారు 30 అడుగుల దూర ముండును. రెండవది ఎక్కడ పడెనో తెలియదు.

డిప్యూటీ పోలీసుకమిషనరు:—తుపాకులప్రేల్చినవారిని గుర్తించగలరా?

సా:—గుర్తించలేను.

డాసనుస్కాటుదొరలు కార్మికి

బి. ఓ. సి. కార్మికు సమ్మెదారులలో నొకరును ఓ. ఓ. కంపెనీ టెన్ షేక్సరీలో మేజస్ట్రేటును అను పట్టువాయకుగా రు సాక్ష్యమొసగుచు తాను 10 వ్యయలుగా కంపెనీలో పని జేయుచుంటిని నుడిచెను నైవ్యవాగ్మెనరీవీధిలో బి. ఓ. సి. దొరలకు పనివాళ్లకు దొమ్మిజరిగినపుడు తాను పోలీసుస్టేషను వద్ద నుండినని చెప్పుచు తరువాత సభలో జరిగినవిషయముల గురించి చక్రవర్త్యు చెట్టిగారు దోషిన విషయముల జలపరిచి మా సభపై తుపాకి ప్రేల్చిన వారకు నే నెరుగుదును ఆతని చేరు స్కాటుదొర. మా సభపై తుపాకి ప్రేల్చినరెండవదొరపేరు డాగ్ నే దొర. మిగిలిన వారిరువురు ఎంగో చెలియదు. వారిరువు కిరోసినుతో ఇన్స్పెక్టరునుగోడనంద తాటిచెట్టు ప్రక్కన నిలచుచి మా సభపై తుపాకుల ప్రేల్చిరి. వారిని నేను చూచితిని తుపాకి పెట్టి, స్కాటుదొర కార్మికులకు, ప్రక్కనున్న చెరువులో. పడెను డాసనుదొర చిక్కివున్నపుడు గురిపెట్టి తుపాకి ప్రేల్చెను. ఆ నైపుకు కొంతమంది కార్మికులు గలరు

వి. చక్రవర్త్యు చెట్టిగారు:—తుపాకుల ప్రేల్చినవారి నిర్ణయ సూత్రమే గుర్తించగలనని చెప్పితిని. మిగతావారి నెందును గుర్తించలేక పోతిని?

సా:—మిగిలినవారిని నే నెరుగను. వారు క్రొత్త వారు.

డిప్యూటీ పోలీసు కమిషనరు:—డాసను, స్కాటుగా ర్మిలో నెవరైనను నీ పైయధికారియా?

సా:—అవును.

ఒక కటింకరు

బర్మా ఆయుధకంపెనీ టెండులో నొకరును సమ్మె దారులలో నొకరును అను కుప్పసామి అనునెడను నైవ్యవాగ్మెనరీవీధిలో కంపెనీదొరలకుకాల్మికులకు సహారము జరిగినపుడు, కేసిఅమ్యుకోవీధిలో కొబ్బరితోపులోతానుండినని నడిచెను. నాతోబాటు మరి 40 మంది కార్మికులు గూడి అచ్చట గలరు. ఇంతలో కంపెనీలోనుండి మానేజరును ప్లానుదొర యును మరి 30 మంది దొరలును తుపాకులు ప్రేల్చుచు వచ్చిరి నాకు భయమువేసి వెంటనే పారిపోతిని. లారీల త్రోవకు అచ్చముగా కొబ్బరి చెట్టును పెట్టులనునేను చూచెను. లారీలుఎంగో ఆంగ్లోవైండువులు దు. ప్లానుదొర మొదలైనవారు చెల్లారులండిలో రాగిగొ. పగుగొట్టికొనివచ్చిరి.

మేజిస్ట్రేటువైఖరి నాడేపించుట

దొంగలపైను పోలీసువారిపైను రాష్ట్రపురస్కారమునకుంచి తెచ్చి పొందుట మేజిస్ట్రేటువైఖరి ప్రకటించుటకు సాక్షి చేయవలసివచ్చింది. మేజిస్ట్రేటువైఖరిలో ముఖ్య సాక్షి నీచుయమై అనేకవిషయముల ప్రశ్నింపబడింది. సాక్షి తనకుచెలియదనియు తనకుకేరెవ్వరునునుతో పాటిపోతిననియు చెప్పెను.

బి. బి. కృష్ణమూర్తి గారి సమక్షమునతెచ్చి సాక్షి తనకు చెలియదని, చెప్పినతరువాత, రాష్ట్రవిషయమై ఇంకను అతని నశేకవిషయముల ప్రశ్నించుట తనకర్హముగాలేనని నుడిచిరి. తుపాకులు ప్రేక్షకులతో తనకు చెలియదని, మేజిస్ట్రేటువైఖరిగా తనకు, తాము పొందలేనని పోలీసు అధికారులను చెప్పగా, మేజిస్ట్రేటువైఖరి ప్రశ్నింపబడి యారకానిలేగాని ఈవిషయములపై ప్రశ్నింపబడినది, అట్టివి కార్మికులు రాష్ట్రవిషయమై తనకు ముఖ్యమంత్రివారితో ఇట్లు ప్రశ్నింపబడినవియు నుడిచిరి.

మేజిస్ట్రేటు:— బ్లాకుగా, తుపాకులు ప్రేక్షించి దేనితో తాను పొందలేనని తెలియజేయవచ్చును. కాని ఎవరుకాల్చి దేని కాల్చిపోయెను.

ప్రశ్న:— బ్లాకువారగాక, ఇంకేవరవద్దైన తుపాకులు గలవా?

సాక్షి:— అతను ముందుగ నుండెను. కనుక అతనినే నేను కాల్చిన చూచితిని. ఇతరులు వెనుకనుండిరి. కనుక కనుపించలేదు.

మేజిస్ట్రేటు సాక్షిని, రాష్ట్ర పురస్కారము గురించి ప్రశ్నింపబడినది. ఈ సమయమున సాక్షి చెప్పితిగాని తేచి మేజిస్ట్రేటు తేలుచున్నది “క్రాసుపరీక్ష” గాని విచారణగాదనియు, సాక్షిని అప్పు ప్రశ్నించేసి నిజముగ ప్రకారముగ పాండించుచున్నట్లుయు నుడిచిరి. “మేజిస్ట్రేటు కంపెనీ అధికారులను, వారిను అధికారులను ననచి కార్మికసాక్షుల యెడలనే ఇట్టి భోంబే నలంబించెను. కనుక కార్మికు లీ విచారణయం దిక వాల్చుకొనుటకు. మేమును మాకార్మికసాక్షులను వెదచి పోవుచున్నాము” అని చెప్పుచు వెళిపోయిరి.

మేజిస్ట్రేటు:— మీయిష్టచేచ్చినట్లు చేయవచ్చును.

మిమ్ములు కార్మికులతరపున సాక్ష్యమిచ్చుచు రాష్ట్రవైఖరివారలని మేజిస్ట్రేటు గారకుగగా ఎవ్వరును లేకపోయిరి. కోర్టువారలను ప్రశ్నింపబడినది.

ప్రశ్న:— మేజిస్ట్రేటువైఖరిని పాండిచేగాను 12 వ తేది యువయం 11-30 గంటలకు ఎ గ్యూగు పోలీసువారివారి విచారణ ప్రారంభించిరి. పోలీసు కమిషనరు దివ్యూటి కమిషనరు బి. ఓ. సి. కంపెనీ మేజిస్ట్రేటువైఖరి గారును ముఖ్యమంత్రి కంపెనీ ఉద్యోగులను హాజరైరి.

బ్లాకుగారిపక్షమున విచారించబడుటకు మరొకరు సాక్షులుగలరని ఇన్నుపెట్టరు రామనాథపిత్తేగారు మేజిస్ట్రేటులో మనవిచేసిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు:— ఆఫీస్లో వాధితుల చిక్కిన నొండుమూడుగంటల గాయముల తగిన తవ్వకలెల్లరును రావలసిదగాకే కోరి నుండిరి. ఇన్నుపెట్టరుగారు ఏమేమియో మాటాకిరి. మేజిస్ట్రేటువారికి సమాధానముసంగించు ఇది వాయిదాకోరినవి విచారణకాదు. క్రాసుపరీక్ష మున్నగునవి పనికేరెవ్వరు. మేజిస్ట్రేటు సంతృప్తికొరకే యా విచారణ జరుపబడుచున్నది. హాజరైన సాక్షులతో నిజపరీక్షలను కనుగొనగలమున్నాము. సాక్షులందరును రానిచో ఉన్నసాక్షులతోనే విచారణ ప్రారంభించెదమని చెప్పుచు అండే.

విషయములను ప్రశ్నింప విచారించబడిరి.

మేజిస్ట్రేటు:— కంపెనీవారి కాల్చులచేవాధికులై రామనాథపిత్తేగారు పడియున్న అచికికేపులు అనుకాని భౌతికసాక్ష్యమునందు బుధవారం ఉదయము కొబ్బరితోటలలో తనయింటియందుంటి ననియు తనపై నీచుయమై కాల్చి యెంతసే, యుండెననియు చెప్పెను. బుధవారం 9 గంటలకు తన భర్త భుజించుచుండగా ముగ్గురారులకు కంపెనీవారికి పోలీసులు జరుగుచున్నట్లు తెలియజేసెను. ఇరువురువారును ఒకరిపైనొకరు రాష్ట్రపురస్కారములెరికిరి. మాకు వెట్రోలు లాగిలు బయటపడచుచుండగా కార్మికులు వానిని అడ్డగింప ప్రయత్నించి బండివానిపై రాష్ట్రపురస్కారము తగిలి వారు కార్మికులపై ప్రతీకారముగా రాష్ట్రపురస్కారము చూపించెను. చూపించుట తగినది. వారు అట్టి ప్రకారమున చేసెను. తుపాకులు కాల్చబడుచుండగా అనుచూచుటకు, ఎందుచేతననగా భయముచేత ఆ ప్రకారమున ఉండి పారిపోయెను. తన భర్తను అడ్డగింపబడి బయటికిరానలేదు కాని యాగలభాముగియు లాగిలులే గురుదొర లొకడెడినెలానెడి. త్రోసివేసి

వచ్చి వెలుపలికిలాగిరి. దొంగలలోనొకరు అరనికంటేపై నొకడె బ్లాకువారి. పిదపవారందరు పరుగెత్తిపోయిరి. వారినిపిదపగర్తించి పశులనెను. తరువాత తనభర్త పోలీసువైఖరి తీసుకొనిపో బడెనని చెప్పెను.

మేజిస్ట్రేటు:— లాగిలవయ మేమాయెను?

సాక్షి:— తుపాకిగుండుదెబ్బలన అలాగిలు మండి పోయెను.

ప్రశ్న:— వానిని నీవు చూచితివా? లేదు. ఆ విషయముగ నాకు చెప్పిరి.

మరియొక సాక్షి

కంపెనీ భవనమునకు సమీపమున నివసించుచున్న చిన్న నాయకు అనువానికూతురు కేణి అమ్మగారు అను మరియొక సాక్షి మేజిస్ట్రేటు ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు పనివారలదొంగలకుపోలీసులలో కంపెనీవారు ప్రజలపైతుపాకులు ప్రేక్షించుట ప్రజలు వారిని రాళ్లతో కొట్టినవియు లాగిలను నిరోధించినదెవరో తాను చెప్పజాలననియు, చెప్పి మొదటిసాక్షియొక్క వాద్యాలమునే బలపరచెను. అచికికేపులు ను కాల్చిన దొంగలలో ఒక రివాల్యరుండెనని గూడ చెప్పెను.

ప్రశ్న:— రివాల్యరుతో కాల్చుట నీవు చూచితివా? జవాబు:— అవును. చూచితిని.

నిజమా?— నిజమే.

ప్రశ్న:— అచికికేపులు జీవించియున్నారా?— అ; ఆఫీస్లో ఉన్నాడు.

ప్రశ్న:— కాల్చినవానిని గుర్తింపగలవా?— నేను అతనిని చూచుట కదియే మొదటిసారి. హాటుబూటుధరించియుండెను. నేనిప్పుడు గుర్తింపలేను.

కమిషనరుగారు:— నాటిఉదయము ఆమె గుడిసెలో ఏమి చేయుచున్నది?

మేజిస్ట్రేటు:— అదే గుడిసెలో ఉండినని ఆమె చెప్పెనుగదా?

కమిషనరు:— తుపాకిమోత వింటినని ఆమె నిశ్చయముగా చెప్పుచుండెను. అంతకు పూర్వముమేజిస్ట్రేటువారి సెన్సెషన్ ఆమె తుపాకి శబ్దము విన్నదా?

సాక్షి:— అంతకుముందు విన్నదేను.

బ్లాకుగారి వాద్యాలము

బ్లాకుగారింకను పరీక్షించబడగా నిట్లు చెప్పిరి. లాగిలపై తుపాకులు కాల్చి నిప్పుంటిండుట అసంభవము. నామనాథులకు పహరాఉంచిన చోటునుండి లాగిలు తగలబడినచోటునకు తుపాకులుకాల్చుట సాధ్యముకాదు. మధ్యచాలా యిద్దరున్నవి ప్రైంజను వచ్చినవిట్లు లాగిలను పరీక్షచేయుగా 1, 2 లాగిలు ముక్కలు ముక్కలై యుండెను. మధ్యలారీ కొట్టుములు పూర్తిగా తెరువబడియుండెను. మొదటిలాగిలనుండి మూడవ లాగిలగాని, మూడవ లాగిలనుండి మొదటి లాగిలగాని. మధ్యనుండు లాగిలనిప్పులతోనక మంటలుఆక్రమించుట అసంభవమే. గాలి కూడా తూర్పున ఉండి ఆగ్నేయ మూలకు వీచుచున్నందున ఒక లాగిలనుండి రెండవలాగిలకుంటులు వెలసేయుండవు. అందులన మొదటిలాగి, మూడవలాగిలను నిప్పుంటిండు యుండవలెను. మధ్య లాగిలొట్టుములు తెరువబడియుండవలెను. రిలదుగుల దూరమునుండి వచ్చిన నుపాతిక ఆంశముమందిముగల యుక్కురేఖతో చేయబడిన లాగిలలు పులను రివాల్యరుండెంతో రంధ్రముజేయుట ఏమాత్రము సాధ్యముకాదు.

నామనాథులను వెనుకకుమరల్చి నిశ్చయించిన పిదప నామనాథులకు కాల్చిన ను వెనుకకు మరల్చి కంపెనీభవనము ప్రహరకే జేరితిమి. నాకు తెలిసినంతట్లుకు నామనాథులైవ్వరును తుపాకులను కాల్చియుండలేదు. తిరిగి వచ్చిన పిదప కొందరు మనుష్యులను గోడవద్ద కాపుంచుతిని. అపుడుగూడ వారిపై రాళ్లు రువ్వబడెను. కాని, ఒక్కరైనను తుపాకుల కాల్చలేదు. నేను ఆఫీసులోనికివెళ్లి తెలియజేసిన చూచుకొనుచు నామనాథులు కంపెనీ భవనమునకు వచ్చిన పావుగంటకు లాగిలు తగలబడెను

నీలుగారి సాక్ష్యము

కంపెనీ వెట్రోలు ఇన స్పెక్టరు నీలుగారు సాక్ష్యమిచ్చుచు బ్లాకుగారిమనుష్యులతో హాడకంపెనీలోనుండి బయటకువెళ్లినవారిలో తోనుకూడ ఒకడవనిచెప్పిరి. మేములాగిలనురక్షించుటకు వెళ్లినప్పుడు మాముందరను వెనుకను వందలాదిగ ను మిగూడి మా మిదరాళ్లురువులకు ప్రారంభించారు

నలువైపులనుండియు జనము పోగెరి. చుట్టును ముట్టడించుట చేత మేము లాగిలను తీసుకొనివెళ్లుట యసంభవమై తోచెను. వెనుకప్రక్క దారి చేయుట కే సాటుపడితిమి. వెనుకనుంచి నామనాథ రాళ్లు పడుచుకేయుండెను.

కంపెనీభవనముమూలకు చేరగానే బ్లాకుగారు మమ్ములను 12 మందిని అచట నిలువజేట్టివెళ్లిరి. నాచేతిలో కర్రతప్ప ఏమియులేదు. మొత్తంమీద మాపక్షమున 80 మందిగాని 100 మందిగాని ఉండురు. ఎందరివద్ద తుపాకులుండెనో నాకు తెలియదు. లాగిలముందునుండి గుంపునువెనుకకుత్రోయుటకు నేను ప్రయత్నించుచుండగా తుపాకులు మాత్రముపెరినవి. మేము వెనుకకు మరలవచ్చుచుండగా రాతిదెబ్బతింటిని. నేనెవ్వరిని కర్రలతో కొట్టటానికెని సమీపించి కలియబడలేదు. నేనెవరిని గుర్తించలేను. రాయివెనుకనుండి వచ్చుటచేత ఎవరు విసిరినది తెలియదు. కంపెనీ గోడవద్దకు వచ్చినతరువాత తుపాకిశబ్దము విన్నదేను. నాతో మనుష్యులవద్ద ఎవరివద్దను నేను ఆయుధములను చూడలేదు.

మందేళ్లరు సాక్ష్యము

బి. ఓ. సి. కంపెనీలో ఉద్యోగముకొరకు దరఖాస్తు జేసిన మందేళ్లరు అను భారతీయుడగు సాక్ష్యమిచ్చుచు బ్లాకుగారి మోటారుకారు వెనుక తాను మరల ఇంకను 20 మంది నడుచుచు వెళ్లితిమనియు లాగిలవరకు వెళ్లినతర్వాత అక్కడ రోడ్డుకు కుడిప్రక్క సమ్మెదారులు నిలిచి యుండిరినియు రాళ్లురువ్వరినియు తాను, తనతో వచ్చినమనుష్యులవారిని వెంటడించి తరిమిరనియు సమ్మెదారులు ఎవరెందగా తానుకంపెనీకి పరుగిడుచుండగా రాతిదెబ్బతగిలెననియు సమ్మెదారులు దాదాపు వెయ్యిమందియుండిరినియు, చాలమందివద్ద కర్రలుండెననియు, రాళ్లురువ్వినదెవరో చెప్పలేననియు, తుపాకిశబ్దములు మాత్రము వింటిననియు చెప్పెను.

విచారణ ముగిసిన తర్వాత మరునాటికి సాక్షులవిషయమై కొంత సంభాషణ జరిగెను.

* * *

సమ్మెదారుల అరెస్టు

ప్రాంత్య ఆయుధ కంపెనీలోనికి పోవుచున్న పనివాండ్లను కొందరిని పనిలోనికి పోనియ్యక ఏమీ మాటాక వెట్రోలియం కంపెనీ పనివాండ్లు అనగా సమ్మెదారులు నేటి ఉదయం అడ్డగించిరి. అట్లు అక్రమముగా అడ్డుతగిలిన దారిలో కొందరు అరెస్టు చేయబడిరి.

రాకపోకలు:— ఏ రంగస్థాయి అయ్యుగారు (అభిభారత జాతీయసభ కార్యదర్శి) గతరాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి. అచటకాంగ్రెసు కమిటీసభకు హాజరైయ్యెదరు.

ఆంధ్ర పత్రికాధిపతులు కాశీవాధుని నాగేశ్వరరావుగారు నేటిఉదయము మామూలునుండి మద్రాసువచ్చిరి.

సర్ సి. సి. రామస్వామయ్యగారు రాక:— నేటి ఉదయం ఉదకమండలమునుండి మద్రాసుప్రభుత్వ న్యాయశాఖా సభ్యుల సర్ సి. సి. రామస్వామయ్యగారు తండ్రియార్చేటలో పనివాండ్లను తుపాకులు గాల్చిన విషయమై విచారణజేయవచ్చిరి. స్టేషనులో రైలు దిగగానే సరాసరి తండ్రియార్చేటకే వెళ్లిరి.

సర్కారులు:— విశాఖపట్నములో 0.16" వర్షించెను. కాకినాడలో చినుకులుపడెను. ఇచట మబ్బు దట్టముగనున్నది. విశాఖపట్నములో పగటివేడిమి 4 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడలో 4, మచిలీపట్నములో 7 డిగ్రీలు తక్కువ. ఇంకా నాడలో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డెక్కన్:— మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. కర్నూలులో పగటివేడిమి 107 డిగ్రీలు.

కర్నాటకము:— కడలూరులో 0.25" వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. మద్రాసులో పగటివేడిమి 10 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మద్రాసులో 103.2, నెల్లూరులో 110 డిగ్రీలు పగటివేడిమి. మద్రాసులో 2 1/2 నెల్లూరులో 5 1/2 డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి ఎక్కువ. కడలూరులో 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

మలబారుతీరము, తూర్పుతీరమున చినుకులుపడినవట. తక్కినచోట్ల పనిసీతులు నిన్నటివలెనే యున్నవి.

ఇండియన్ చర్చిబిల్లు

ప్రభువులసభలో 17 తేదీని రెండవమారు విచారణకు వచ్చును. బిల్లు ఇంకా అయ్యుగాలేదు. ఇంగ్లండు ఇండియా చర్చికి సంబంధము విడిపోవుటచే ఇంతయు ఏర్పడినది.

వృత్తాంతలేఖలు

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఉద్యోగపు సంగతులు

మే 5-27 మా సబుమేజిస్ట్రేటుగారికి ప్రామాణికమైన అయిన సంగతి యివ్వబడినది. ఇచ్చట మా ఫలకలెక్కల గారివద్ద నిరసాదారుగానున్న శ్రీబల్లభాచారిగారికి ఫలకలెక్కల సబుమేజిస్ట్రేటుపదవి నిచ్చియుండుటచే భీమవరం సబుమేజిస్ట్రేటుగా పనిచేయుచున్న శ్రీ దామోదర మూర్తి వారాయనమూర్తిగారిని యిచ్చటకు బదిలీచేసిరి. మామ్రాసినీ పత్ మునసబుగా రగు శ్రీ బండారు అప్పారావునాయుడుగారిని ఎలనుంచి బడలాయించి అచ్చట మునసబుగారగు శ్రీ అడివికొలను వేణుగోపాలరావుగారిని ఇచ్చటకు మార్చిరి. మా అడివనల్ మునసబుగారగు శ్రీ వ్యాసరావుగారికి తిరిగి ప్రాంతంలో ఉద్యోగమునకు పోనలసినచుటచే శ్రీయంత సుందరం అయ్యంగారిని ఇచ్చటకు అడివనల్ మునసబుగా వేసిరి. మునసబుకోర్టు వేసంగి కెలపు లాఖరు తిరిగి తీసినతరువాత మునసబు మార్పులు పైన చెప్పినవి అమలులోనికివచ్చును.

తైలరోన్నత పారశాల

ఈ పాఠశాలయొక్క 1926-27 సం॥ పు తెక్కల తేదీకి యీ మాధ్యమే జరిగినది. ఆడిటరుగారు మా సబుకోర్టులో వారి రిపోర్టును దాఖలుచేసిరి. ఈ తేదీలో ఆడిటరుగారు చాలా పారబాట్లను కనిపెట్టి కోర్టుకు తెలియపరిచిరి. జీతములను పిల్లలవద్ద పుచ్చుకొని రక్షించు నివ్వకుండుట కొన్ని ఖర్చులను వాచర్లు లేకుండుట మొదలగు గొప్ప లోటులు తెలుపడినవి. హెడ్డుమాస్టరుగారు శ్రీ త్తవారసులచేతులను పనినిగూడతల పైన వదలుటచేతులను యిల్లాట్లకు కారణమాయెనని తెలియుచున్నది. కోర్టువారు ఆడిటరుగారిచే నిరూపింపబడిన లోట్లను వెంటనే సవరణచేసుకోవలెనని మేనేజింగు కమిటీవారికి ఉత్తరవును వేసిరి. హెడ్డుమాస్టరుగారుకూడా తాము స్వయముగా కష్టపడి గునాస్తాలు చేయువనిని తేజీచేయుచున్నానని వ్యవహారములు ముదురునేమో యని భయము చెందవలసివచ్చుచున్నది.

నూతనజిల్లాబోర్డు

మా నూతనజిల్లాబోర్డుకు శ్రీయంత పెన్మత్త పెద్దిరాజుగారిని అధ్యక్షునిగా నియమించినట్లున్న కృష్ణాజిల్లాబోర్డుకు అధ్యక్షుని బోర్డునుంచి ఎన్నుకొనులారు యేర్పాటు గావించినట్లున్న రాత్రి ఆంధ్రపత్రికలో మాచియుంటిని. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాబోర్డునకు కూడా అధ్యక్షుని ఎన్నుకొను హక్కును ఏలవనవ్వలేదో నాకు తెలియలేదు. ఇది అసంతృప్తి కలగజేయకమానదని నా అభిప్రాయము.

తిరుపతి

(స్వకీయ విలేఖరి)

తిరుపతి, మే 2:-

రైలుపట్టాలపై-మనిషి చనిపోవుట

"1-5-27 తేది మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు తిరుపతి తూర్పు రైల్వేస్టేషనులో గూడూరులో ఉదయం 7 గంటలకు బయలుదేరి బండితిరుపతితూర్పురైల్వేస్టేషనుకు మధ్యాహ్నం 12 గంటలకుచేరి బండికిచలిపోవునపుడు, స్టాండ్ ఫారమునకు ఎదుటిపై పుంకి ఇంజన్, గార్డువాక్, దొరికినవెనుక తటాకున ఎవడో ఒకడు, పరుగుతుకొనివచ్చి రైలుచక్రములక్రిందపడెను. చక్రములు రోమ్ము చేతులపైకెక్కిన శిశువునందుపట్టాలకు మగ్గును కడుపు తాళ్లున్న రాబా వెనుకలకుండెను. గార్డుదూచి రైలును మోదబడినెను. సునిషిని బైటికికొట్టిన రెండ నిమిషములకు ప్రాణముపోయెను. వీడెవడో యిది ఎవరికిని తెలియలేదు. పోలీసువారు పంచాయితీవారు కలిసి కృత్యమాయని తలచిరి.

సంస్కృతపాఠశాల

1-5-27 తేది మే 27, పంపాశాసనముల, ఆయుర్వేదవిద్యాశాలల 6 ఎండ్ కాలిఫర్నియా 1927 గల గల

చిరుతానూరు

(ఒకవిలేఖరి)

ఖద్దరు ప్రచారము

మే 11:- తొమ్మిదవతారీఖున దక్షిణాగ్రామ జిల్లా విభుస్వరమునుండి కాంగ్రెసు ప్రచారకులు యీవూరికి వచ్చిరి. వారు మహాత్ముని చాచియాపటమును నలంకరించి భజన చేయుచు వీధులగుండు పోయి గుంటగట్టున నున్న మంటపమున దిగిరి. వారిలో నొకరు ఖద్దరు వస్త్రమును గుఱించి యుపన్యసించిరి. ఖద్దరనగా మన చేతులారా రాట్నమున నూలుదీసి మన మగ్గుములందు నేసి ధరించు వస్త్రము అని చెప్పిరి. అట్టి వస్త్రమును ధరించుటచే వేలకొలది బీదలకు, పనులు దొరికక యుండువారికిని, అన్నము దొరికుచున్నదని చెప్పెను. ఇంకను మన మొక జాతివాడు మనయూరికి వచ్చియున్నాడన నెట్లు చూచుటకు పరుగెత్తుచున్నామో, అట్లు మన దేశమున పుట్టి, నున పురాతనపు దేవభావమును సంస్కృతమున నైనను, తెనుగున నైనను విద్యాంసుడుగా నుండినవారిని చూచుట కిచ్చగింపవలయు, అట్టి మన పండితులను పెద్దవారిని గౌరవింపవలెనని యిట్టి బానిసబ్రతుకునకు లోబడి యున్నామనియు చెప్పెను.

అటుపిమ్మట శ్రీమాన్ రంగసామి అయ్యంగారు తెనుగున నుపన్యసించిరి. ఆయన ఖద్దరుప్రచార మంతయుఖ్యమో చెప్పెను. అట్టి ఖద్దరు మోటుగా నున్నది. నాజుకుగా లేదన్న, శ్రీరామునంతటివాడే యడవులకుపోయి నాజుచీరలను ధరించి కష్టపడలేదా? అట్టి శ్రీరాముడే యంతటి కష్టముల పాలైనపుడు, మనము దేశోద్ధారణకై ఖద్దరును కట్టుకూడదా? అనిరి. మహాత్ముని ముఖ్యోద్దేశము ఖద్దరు కట్టుట యనియు అందుచే నందరును ఖద్దరునే కట్టవలయుననియు చెప్పిరి.

తరువాత శ్రీమాన్ వరదాచార్యులవారు సభ్యుల సమక్షమున ప్రచారకులకు, ఉపన్యాసకులకు వందనము లర్పించిరి.

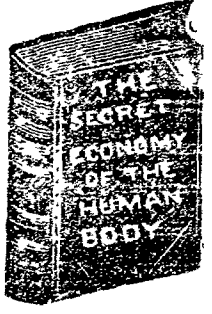
ఇప్పుడే నాల్గవకూర్పు తయారైచిది! త్వరపడుడు!!

అనేకవిశేషములైన శ్రాంత శ్రాంత చిత్రములు ఈ కూర్పులో చేర్చబడియున్నవి. త్వరపడుడు!!

శరీర మర్త శాస్త్రము

చదువ చదువ సంతోషించెదరు! నీకు కావలసినదియు నీవు చూడవలసినదియు చాలకోజులు వెదికిన శాస్త్రమిదియే!!

ఆంధ్రభాషలో ఇట్టి పూర్తిరహస్య శాస్త్రము ఇదివరకు ఎవరివల్లన బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. దీనిలో శ్రీ పురుషలక్షణములు, వారి యొక్క అవయవముల విలక్షణములు శృంగార రహస్యములును, మొగ, ఆడ అను శివు ఉత్పత్తి వివరములును, పూర్వము మహాబుధులు మర్మముగా వ్రాసిపెట్టిన పుస్తకమును 64 వివరచిత్రములతో ముదించి యున్నాము.

1-0-0 టి. టి. ఖర్చు 7 అణాలు. 9288 ఎం. ఎస్. సరస్వతి లిండు కంపెనీ, 11 ఆరుగుగం నీటి, సాహుకారుపేట పోస్టు మద్రాస్

యెలక్ ట్రోగోల్ డ్యు వ్లెటెడ్ బిడ్యోణములు

యిమిటేషన్ డయమండ్ ఆభరణములు

తనమైన గారంటితో పంపించబడును అట్లు మీకు తృప్తి లేనయెడల మైకమును వాపసుచేయబడును.

యెలక్ ట్రోబంగారు } హంసబిళ్ల తెల్లరాళ్లు }
నంకి బిడ్యోణం 180 } 4-0-0 చెక్కినది యిది } 1-12-0
గజ్జలతో క్రయం } టేషన్ }
డిటా సాదా బిడ్యోణం 2 4-0 చంపనరంతే మాట్లెలు 1-12-0
డిటా చిన్నది 2-0-0 తెల్లరాళ్లకమ్ములు జత 0-12-0
1/4 కానుక దండ 8-12-0 బెడనాగరములు 0-10-0
కె. ఎస్. శారాధాకృష్ణ లిండ్ బ్రదర్సు
109 హైదరాబాద్ రోడ్, మద్రాస్.

జాబులు

త్యాగరాయ వార్షికోత్సవము

ది 28-4-27 తారీఖున రి సర్ పి. త్యాగరాయ శ్రేష్టి గారి ద్వితీయ మృత్యువార్షికోత్సవము యిచ్చట దేవాంగమహా జనులెల్లగు తమ నేతృపనులుమాని వైపుత్సవమును జరిపిరి. వాటిసాయంత్రము శ్రీపునుగు రామలింగేశ్వర స్వామివారి ఆలయమునద్ద సభ జరుపబడెను. ఈ పుత్సవమునకున్నా ఈసభకు న్నూ యిచ్చట దేవాంగ బాలభటులు చేసిన కృషి కెంతయు కొనియాడబడుచున్నది.

పూలుకూరి సుబ్బారావు. పండిళ్ల పల్లి ది 7-5-1927.

శ్రీశాంతిసాగర సత్యనారాయణస్వామి ఆవిర్భావస్థుట్టము

సుభద్రగిరి-ఇందుగపల్లి-తునితాలూకా.

తునితాలూకా కొర్రాం జమీందారీ ఇందుగపల్లి గ్రామములో కొండమిడ్ల యీ ప్రభవసంతత్యర నైశాఘ శు పంచమి శుక్రవారముకోజున శ్రీ సత్యనారాయణ స్వామివారు వెలసినారు.

ఈనైశాఘ శు ౧౧ గురువారం మొదలుకొని పదికోజులవరకు కళ్యాణముహూర్తమును మంచినంబరము జరుగనై యున్నది. హరికథలు, భాగవతములు, నాటకములు, మున్నగునవి జరుగును గాన ఆనతల్లిగ్రామదులవారికందరికి అనుకూలమైన గొప్పతీర్థము జరుపనై యున్నాడు. అన్నవరపుతీర్థమువలెనే సాగించుటకు మంచిప్రయత్నములు చేయుచున్నాడు. దుకాణదారులకు ఉచితముగా పాకలుయిచ్చుటకు యేర్పరచినారు. తుని రామనగర శ్రీరామసమితివారు ధనజననవాయమును చేసి వారివిధి వారు నెరవేర్చుచున్నారు, కాబట్టి యిట్టి తరుణములో యెవరికిల్లో చివవిధమున వారివారి విద్యుక్తధర్మమును నిర్వర్తించుకొని స్వామిపూజచేసికొని స్వామికటాక్షమును బడయగోరుచున్నాము.

ఆశ్రమభక్తులు.

విజ్ఞప్తి

అర్యులారా?

కృష్ణాజిల్లా వాక్మిమి.ఎం.డెడ్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల మేనేజర్ల కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము ది 15-5-27 తేది నృసింహజయంతి అగుటచే ఆతేదిన జరుగదు. 22-5-27 తేది ఆదివారం బెజవాడ రామమోహన లైబ్రరీలో జరుగును. 22-5-27 తేదిననే ఆంధ్రరాష్ట్ర ఎయిడెడ్ పాఠశాలల మేనేజర్ల సంఘము యేర్పాటు చేయుటకు తగిన ఆహ్వానసంఘ మేర్పడును. కాన విద్యాలిమానులందరు తప్పక దయచేయి కోరబడుచున్నాను.

2. జిల్లా రేంజీ సంఘాధికారులయొక్క సరియగు విలాసములు తెలియనందున విద్యావిషయములలో ప్రచురపరచి తెలుసుకొనవలసిన విషయముల కవకాశము గలుగుటలేదు. కాన దయయుంచి పత్రికలకు విద్యావిషయములు వ్రాయుచుండు ఉపాధ్యాయులయొక్కయు, విద్యాభిమానులయొక్కయు, రేంజీ జిల్లా ట్రీచర్ల వేనేబిల్ల సభ్యులు, ఉపాధ్యాయుల సంఘములు) సంఘప్రతినిధులు, కార్యదర్శులయొక్కయు, విలాసము (వేరు, గ్రామము, పోస్టు, రేంజీ, జిల్లా పూర్తిగా వ్రాయుటకును, పత్రికాకాపులు ఆవివరము దయముంచి ప్రచురపరచుటకును కోరుచున్నాను.

కొ. వెంకటరమణయ్య 11-5-27 పోరంకి, కృష్ణా కృష్ణాజిల్లాసంఘకార్యదర్శి.

కలకత్తా, మే 11:- నమ్మకద్రోహమునకుగాను ఇంపీరియలు బాండు గుమాస్తా హరిహర బెనర్జీగారిపై తేబడినకేసును విచారించి మద్దాయికి మూడేండ్ల కఠినవరకము విధించిరి. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా, మే 10:- బ్రిటిషు సమ్మక్కద్రోహ కేరఫు. కేసు యస్. సి. గుస్తాగారి పైలునుండి మార్పు బడినది (అ. ప్రె.)

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులపదవి

రామచంద్రరావు గారు సాత్వికస్వభావముగలవారు. బెజవాడ చైరుమనుగ కొంతకాలము పనిచేసి తమపక్షము వారి పరస్పరవిరుద్ధపు సలహాలను గైకొనజాలమిచే కాంగ్రెసు పార్టీలో కొందరుగూడ సంతకముచేసి మొత్తము 11 గురు సభ్యులు వీరిపై విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును మ్యూనిసిపల్ సభలో ప్రవేశపెట్టి యత్నింప, కలవరుగారికి వ్రాసి ఇట్టి మీటింగుపెట్టనా, నలదాయని సలహాగైకొని చివరకు అనుచరుల బాధలు బడలేక తమపదవికి రాజీనామానిచ్చి విశ్రాంతి కొఱకు విదేశముల కేగిరి. వీరికి సానికసంస్థ యనుభవములేక పోవుట కొంత లోపమని చెప్పకతప్పదు. పరిపాలనా క్షేత్ర కఠినతను అవసరము. పరిపాలనయందు సర్వజనసమ్మతముగ సుచరిత్రపజాలము. మీరాపురం రాజాగారికి కొత్త లైసెన్సు లను కంట్రాక్టులు నియ్యకలదని గవర్నమెంటువారు సలహా నొసంగినను గవర్నమెంటు సలహా తిరస్కరించి దగ్గర మాం త్రులసహాను స్వీకరించి వీరిచ్చిన కంట్రాక్టులు జారీచేసిన లైసెన్సులు ఒకసంగిన ప్రమాదములు కావించిన ట్రాన్సుఫర్లు వీరి యధికార తిరస్కారమునకు నిదర్శనములుగనున్నవి. ఇట్టి సందర్భమున బోర్డును రాచగిన అధ్యక్షు డెట్టి యనుభవము, చాకచ క్యముగలవాడై యుండవలెనో పెంబర్లు హింతురుగాక. ఇంక కొందరెడ్డిగారధ్యక్షిగ వచ్చిననో వారెట్టియోగ్యతలు గల వారో యోచించవలసియున్నది. వీరు బెజవాడ మ్యూనిసిపాలిటీకి వైసు చైరుమనుగను, బెజవాడ తాలూకా బోర్డుకు మాడుపాతులు (పెసిడెంటుగను, ఎడ్మంట్ కేవల్ కాన్సిలుకు అధ్యక్షులుగను నెన్నుకొనబడి సత్ప్రతికరముగ పనిచేసియున్నమాట లోకవిదితము. రామచంద్రరావుగారినినే వీరును ఋజుమార్గవర్తులు. వారివలెగాక వీరికి మాటగోరణి కొంచె మధికముగనున్నను, నిష్పక్షు వీరు మితభాషియైనమాట కూడ నిజము. రామచంద్రరావుగారు స్వరాజ్యపక్షవారులు. ఒకప్పుడు ఆంగ్లస్వరాజ్యపార్టీ పెక్కటగినో, ప్రెసిడెంటుగనో, బెజవాడలో నెన్నుకొనబడిరి. అట్టి వారు గవర్నమెంటుచే నామినేషను చేయించుకొనుట కంటంగీకరించిరో తెలియకున్నది. ఒకవేళ అధ్యక్షుపదవి లభించునని నేపథ్యము సామినేషనుకై యాయనను సమ్మతించి చేసినను, నిష్పక్షి సందర్భములయొందించి వారునామినేషనును అంగీకరింపదలసాయను సందేహము గలుగుచున్నది. స్వరాజ్యపార్టీయందు గాని కాంగ్రెసందుగాని భక్తి గల వారును వీరి ప్రతినిధులను గూర్చి గవర్నమెంటువారు ఆధరణ మాపవలెనని కోరువారును, నిట్టి యంగీకారమును హర్షింప జాలరు. కొల్లిపర మారయ్యగారు నామినేషను నిరాకరించిన ట్లు కలెక్టరుగారే గవర్నమెంటుకు బలిపిరి. ఇట్టిసందర్భములలో రామచంద్రరావు గారును, తక్కిన పెంబర్లును జిల్లామొక్క గారనును దేశముయొక్క శాశ్వతశ్రేయస్సును గమనించి, తగినరీతిని తమ భౌతిక ద్రవ్యమును నిర్ణయించుకొనెదరు గాక!

(కృష్ణా పత్రిక)

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు: కృష్ణా పత్రిక

[తల్లాగగడ రామారావుగారు]

మాజిల్లాబోర్డు మొదటినుండియు తగాదాల బోర్డుగనే యున్నది. మీరాపురం రాజాగారి హయాములో సంభవించిన విషయపరిస్థితులనుల నెల్లరును మీరాపురం శకాంతమునే అభిలషించుచుండిరి. మద్రాసు మంత్రులు, కృష్ణాజిల్లాబోర్డు విభజనమును ప్రకటించిననాటినుండి నోచేంజర్లు, ప్రాచేంజర్లు, జన్మిసు పక్షమువారు, వెలముకేసులు, కమ్యువర్షులు యెల్లరునుగూడ జిల్లాబోర్డుకు అధ్యక్షులుగ నుండవలసినవారి నాములును మాచించుచు తమతమ వనోగ్గరినికై ప్రధానమంత్రిమట్టును తిరిగి తిరిగి అనేకవిధములను సభ్యుల పట్టిలను తయారుచేసిరి. ప్రధాన మంత్రియు నేమిచేయుటను దోచక కాలయాపనముచేసి తుదకు నేతివీరకాయ కొకదానిని ప్రసాదించెను. ఈనియోజకము నకు ప్రజలు సంప్రప్తించెనకపోయినను మా బందరునాయకులును, మా కృష్ణాపత్రికయు మంత్రిగారి చర్యకు సంతసించుచుండుట మాకు అనేకసంశయములు కలుగుచున్నవి. రెడ్డిగారు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులుగటకు బందరునాయకులు తయారుచేసిన పతకము ఫలించెనని ప్రజలు అనుకొనుట నిజమేమోయని సందేహము కలుగుచున్నది. కొంతచర్య రెడ్డిగారు జిల్లాబోర్డు నకు అధ్యక్షులుగనునో,

మీరాపురం రాజాగారిపై తెచ్చిన ఎన్నికదావాకు ఎలయు రికార్డు అందుబాటులో నందునని యుద్దేశించిరట ఇదియే నిజమునో నింతకంటె స్వాస్థ్యపరత్వము మరియొకటి కనిపించదు అదియు. కానినో కృష్ణాపత్రికనుండి నోచేంపత్రికయు, పట్టాభి శీతారామయ్యగారినుండి నాయకులును, బాహులుగా తమసిద్ధాంతముల నన్నిటిని అంగక్రొత్తుకొని నేడు కొలందరెడ్డిగారికంటె జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుపదవికి తగినవారు మరియొకరు లేదనుట సాహసము. గతశాసనసభా ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుపక్షమున అధ్యక్షిగా నిలచుటకై నను పనికిరాని యా కొలందరెడ్డిగారు శే. మానోచేంజర్లకు రుదించుట వింతగాక మరియేమున్నది? ధన్వాడ రామచంద్రరావుగారు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు కావలెనని ప్రజలు అభిలషించుచున్నారు. వీరు స్వరాజ్యపక్షమునకురెండవవారు. స్వరాజ్యపక్షమువారు నియోజకస్థానముల నంగీకరించురా యని కృష్ణాపత్రిక పరిహించినది. తన నోచేంజితత్వమున వీడి కృష్ణాపత్రికయే రెడ్డిగారింటి వారిని ఆమోదించినప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారు రామచంద్రరావుగారి నామును ప్రతిపాదించుటలో నాశ్చర్య మేమున్నది? అదియునుగాక కాంగ్రెసు స్థానికసభల నాక్రమించుకొనవలెనని అనేక సంవత్సరములనుంకి తీర్మానించుచున్నది అట్టి సందర్భములో అసహాయోద్యమము క్షీణించియున్న దినములలో స్వరాజ్యపక్షము ఈ మావారు జిల్లాబోర్డుకు ఈరంగముగ నాక్రమించుకొనుటలో నాశ్చర్యము లేదు.

అధ్యక్షులెవరు?

అధ్యక్షులెవరని అందరును ప్రశ్నించుచున్నారు. కృష్ణాపత్రికయొక్కయు పట్టాభిగారియొక్కయు అభ్యర్థి, కొలందరెడ్డిగారు స్వరాజ్యపక్షపు అభ్యర్థి రామచంద్రరావుగారు. జన్మిసపక్షపు అభ్యర్థి మీరాపురం రాజాగారు. కమ్యువర్షులు అడుసుమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారో లేక మాగంటి బాపిసీసుగారో! వీరి నందరిని ఒకరతరువాత నొకరిని పరిశీలించు.

మందు రెడ్డిగారు. విమర్శకుల తిరువాదమును నిలబెట్టుకొనుటకు విచిత్రరీతుల నర్చించురు. రెడ్డిగారు సానికసంస్థలో కొన్ని సంవత్సరములు పనిచేయునకలతో మనము సంతృప్తి చెందజాలము. రెడ్డిగారు కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకులు. బెజవాడ మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలరు సెద్దరుడునులలోను, బెజవాడ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు విదేశీన ప్రముఖులలోను, ఒకనాడే, రామారాయణగారి యెటుల వీరు సాక్షాత్కరించిన విషయ నేటికిని కన్నులయెటుల సాక్షాత్కరించుచున్నది. రామచంద్రరావుగారివలె రెడ్డిగారు ఋజుమార్గవర్తులట. ఇప్పుడు వీరు మితభాషియైరట. యిందుకు కొన్నియుదాహరణములు యాయలెనని కృష్ణాపత్రికకు కోరుచున్నాము.

ఇంతవరకును రెడ్డిగారు జిల్లాబోర్డుపెంబర్లు కారు వీరు బెజవాడతాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులలోనో అధ్యక్షుపదవికిత్యా జిల్లాబోర్డుసభ్యులందురు. అప్పుడువీరిని అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనవచ్చునేమో యీసందర్భమున నింకొకసంశయము కలుగుచున్నది. రెడ్డిగారుజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులైనయెడల బెజవాడతాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులసామనుషుల వలలకొనవలసి యుండురు అనివనలకొన్ననో బెజవాడతాలూకాబోర్డుకు శ్రాత్రుత్వము డెన్నుకొనబడి నూతనాధ్యక్షుడే జిల్లాబోర్డుమెంబరుగను అప్పుడురెడ్డిగారు జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగ నుండరు జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగనుండునని వీరిధ్యక్షుపదవి యేమి ను? కనక ట్టసంబంధమును కొన్నిప్రతిబంధకములు రెడ్డిగారికధురీనిచియున్నవి. ఒకవేళ రెడ్డిగారిని అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనునో నిలువంటిరవాదములు న్యాయస్థానములో పరిష్కరింపబడవలసి యుండును గనుక కొంతవ్యవధి రెడ్డిగారిపక్షమువారికి చిక్కను. ఈలోపున మీరాపురంరాజాగారిపై కేసు నెట్టింపవచ్చునేమో:—

రామచంద్రరావుగారి అన్వర్తనను సూచించుచు కృష్ణాపత్రిక విచిత్రవాదము చేసియున్నది. బెజవాడ మ్యూనిసిపల్ చైర్మన్ పదవికి రామచంద్రరావుగా కొసంగిన రాజీనామాకు ఆపార్థము సూచించినది. మీరాపురం రాజాగారినిర్యలకు కొన్ని రద్దచేయుటకు గట్టివారు అధ్యక్షులుగ రావలెనని గట్టితనము కమ్యువర్షులనును చూపుచును, దునుకు మార్గమున నుండు పనియ్యను. రెడ్డిగారు గట్టి కేకలతో సాధించుదానిని రామచంద్రరావుగారు సామ్యువర్షులను సాధించుటలు రామచంద్రరావుగారి మ్యూనిసిపల్ పరిపాలనా నిర్దుష్టతను ప్రభుత్వమువారు వేకర్ల సాగడియున్నారు. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులెవరును, విలక్షణమ్యములు పెంపొందించువారుగ నుండవలెను. రెడ్డిగారికి బ్రావ్హులులపై ద్వేషమును, స్వకల్యాభి నమును మెంచుగనున్నవిగాని,

రామచంద్రరావుగారియందట్టిలోప మేదియునులేదు. బాలాజీ రావు నాయగారి హయాములో ప్రబలిన బ్రాహ్మ్యద్వేషమును మీరాపురం రాజాగారి హయాములో తటస్థించిన వెల మాభిమానమును లేపు రెడ్డిగారి హయాములో రెడ్డప్రతిభగ మారవచ్చును. కనుక రామచంద్రరావుగారే అన్నివిధముల అర్హులని సూచించుచున్నాను.

నిజసంగతులు

రెడ్డిగారిని గురించియు రామచంద్రరావుగారిని గురించియు నింత దీర్ఘదర్శన కావించితిమి గాని దూరము ఆలోచించిననో వీరిలో నెవరున్న అధ్యక్షులు కాజాలరని తోచకమానదు. నూతన జిల్లాబోర్డులో కమ్యువర్షులు హెచ్చు. అందువలన కమ్యువర్షులు తమలో నుండియే అధ్యక్షుని యెన్నుకొనజాలరు. అడుసుమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారిపక్షమువారు అభ్యర్థిగనిలును నో తక్కిన వర్గములవారందురు మాడి వీరిని ఓడింతురు. లేక కాంగ్రెసుబలము కమ్యుబలము రెండున్నూ సంపాదించదలచిననో మా గంటి బాపిసీసుగారు అభ్యర్థులు కావచ్చును. మాగంటివారు అభ్యర్థులగునో అడుసుమిల్లివారు ఎదిరింతురు. కమ్యువర్షులను రెండుకక్షలును కాంగ్రెసువర్గమునందు రెండుకక్షలును ఏర్పడిననో, మీరాపురంరాజాగారి విజయమునిచ్చియును. ఇన్నికక్షలు పెంచుకొనుటలన, ఏ హయామును తుదముట్టింపదలచితిమో ఆ హయాముయొక్క పునర్విజృంభణకు తోడ్పడినవారమగుదుము. పట్టపారు పట్టపారు పిట్టి తీర్పునను సామెత సార్థకమగును.

అభివృద్ధిశాఖామంత్రిగారిరాక

పత్రికొండతాలూకా.

(ప్రత్యేక విలేఖరినుండి)

ఈ జరుగు మాసములో అభివృద్ధిశాఖా మంత్రిగారు పత్రికొండ తాలూకాలోను మా జిల్లాలోని యితరతాలూకాలలోను సంచారము చేయునటుల వార్తలు వెలువడినవి. ఈసెల 27 న తేదిన మద్దికేరలో మంత్రిగారికి మద్దికేర యూనియను బోర్డు తరపునను జోసు తాలూకాబోర్డుతరపునను ఆహ్వానపత్రికల నిచ్చెదననికూడ తెలియుచున్నది. మద్దికేరనుండి కరివేములకు బయలుదేరి రాత్రి అచ్చుటనుండి ఉదయమున బయలుదేరి కర్నూలు తాలూకాలోని కొడుమూరుకు వెళ్లెదరట.

మంత్రిగారు పత్రికొండ తాలూకాలోని మద్దికేర కరివేములగ్రామాలకు వచ్చి, తాలూకాకు ముఖ్యమయిన గ్రామము అయిన పత్రికొండకు, మద్దికేరనుండి కరివేములకుపోవుమార్గము పత్రికొండద్వారా అయినను మకామువేయక మంత్రిగారిని పత్రికొండకు రమ్మని, పత్రికొండ పురపాలకసంఘాధ్యక్షుడైన ఎనం శింకర శర్మగారును, సహకారసంఘ యూనియనుకార్యదర్శియను కరణం రామయ్యగారును, పత్రికొండ తాలూకా సూస్యాముల తరపున దేశాయి వెంకటరావు, పి. బహారురెడ్డి గార్లును మనవుల పంపుకొన్నటుల సంగతులు బయలుదేరినవి.

మద్దికేర కర్నూలు జిల్లాయందలి ఒకమూలలో కడపటి గ్రామము. ఆగ్రవా ఈ గ్రామము ఫిర్కా పెంటరులోకూడా లేదు. కరివేములకూడా గోనెగండ్ల ఫిర్కాలోని ఒకమూలలో కడపటి గ్రామము. పత్రికొండతాలూకాలో అయిదుఫిర్కాలున్నవి. అవి 1 గోనెగండ్ల 2 కారుమంచి 3 దేవనకొండ 4 పత్రికొండ 5. తుగ్గలి. మద్దికేరకుగాని లేక కరివేములకుగాని యితర ఫిర్కాల ప్రజలు తమ కష్టములను తెలుపుకొనుటకై వచ్చుటకు నిండామారము. పత్రికొండ అన్ని ఫిర్కాలకు కెంటరులకు దుండుటవల్ల తాలూకాయందలి ప్రజలందరికిని వచ్చుటకు యెక్కువ అవకాశములున్నవి. తాలూకాబోర్డువారు ఆహ్వాన పత్రికను డోనునందుగాని లేక బోర్డు సంబంధించిన యింకొక తాలూకా గ్రామమునందు యివ్వక, తాలూకాకును, జిల్లాకును మూలలో నుండిన మద్దికేరలో వీరు యిచ్చుట నిండా కోసినీయ మయిన విషయము. అట్లుగాక యిప్పుడైన తాలూకాబోర్డు తరపున ఆహ్వాన పత్రికను, మద్దికేర లోకాక పత్రికొండలో మంత్రిగారికి ఇచ్చునటుల యేర్పాటు చేయవలసినదిగా అధ్యక్షులయిన మ. రా. శ్రీ. బి. పి. శేషారెడ్డిగార్లుకు మనివిచేసుకొను చున్నాము.

వైవిషయముల నన్నింటిని బాగుగాగ్రహించి మంత్రిగారును, మంత్రిగారిరాకకు కారణకర్తలును, కరివేములకు కామును తీసివేచి పత్రికొండ మకాం యేర్పాటుచేసి, తాలూకాలయందలి ప్రజలందరికిని కష్టపర్చులను తెలియజేసి కొను అవకాశముల నిడువల్లు కోరుచున్నాము.

కృష్ణా, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాల నామినేషనులు

ఈమండలము పూర్వము జస్టిసుమండలము తాలూకా బోర్డులకు చేసిన నామినేషనులలో ఎల్కనులలో వచ్చినవారిని వదిలివేసిరి. కృష్ణాబోర్డును విడిచివేసెను. పైకెట్టి ఆంశము లనుగూర్చి యావత్సరము నవరింపులలో పాలకొట్టలలో కృష్ణా పశ్చిమగోదావరిజిల్లాల లోకల్ బోర్డుల వోటర్ల సభ జరిగినది. ఆసభలో జస్టిసుపార్టీ మంత్రులుచేసిన ఆక్రమములను క్లెరిక్ డించిరి. ఆ ఆక్రమములనుగూర్చి కాన్సిలలో మంత్రిగారిని ప్రశ్నలువేయగా వాటికి అన్నిటిని చక్కబరచుచుననియు జవాబు చెప్పెను.

మార్చిలోను ఏప్రిలులోను నామినేషనులను పంపుచునని తెలుపుచు క్రియకు మేయిసెలలోనికైనా బయటపరచిరి. అట్టివి జూడ జస్టిసుపార్టీ మంత్రులే వెదగనిపించిరి. కారణమేమనగా జస్టిసుపార్టీవారు చేసిన నామినేషనులను పార్టీ సిబ్బందివలననే మనస్సులో నుంచుకొని న్యాయమును త్రోసి వేసిరి. ఈమండలము పార్టీ సిబ్బందివలననే తేవు. కాన్సిలలో నన్ను అన్నిపార్టీలవారిని సంప్రదింపవలెననియు భయపడియు చేసిన నామినేషనులుగా గనబడుచున్నవి.

నామినేషనులలో చేరిన ఆక్రమములు.

(1) పశ్చిమగోదావరిజిల్లా బోర్డులో 8 కమ్యూనరు 3 రాజులు 2 బ్రాహ్మణులు 2 మహమ్మదీయులు 1 వెలమ 1 కుమ్మరి 1 కేట్ట 1 బలిశి 1 వైశ్య 2 క్రిష్టియనులు 1 అదిఅంధ్రులను వేసిరి. కాపులను పూర్తిగా వదిలివేసిరి గాని ఏలూరు తాలూకా బోర్డుకు 6 గరిని, నరసాపురం బోర్డుకు 6 గరిని తణుకుబోర్డుకు 2 గరిని, భీమవరంబోర్డుకు 1 గరిని, తాడేపల్లిగూడెం బోర్డుకు 2 గరిని నియమించిరి. ఏలూరు, నరసాపురంబోర్డులకు చెరి 6, నిజామిగిరినబోర్డులలో ఒక రిద్దరి వొప్పున వేయుట ఆక్రమము. కృష్ణాజిల్లాబోర్డుకు 27 గరు మెంబర్లను నియమించి యీ జిల్లాకు 17 గరినే నియమించుటలో ఆర్డము కనపడదు.

(2) తాలూకాబోర్డులలో పూర్వపు జస్టిసు నామినేషనులే నిల్చియున్నవి. ఏలూరుతాలూకా బోర్డులో 16 గరిని నియమించిరి. వెనుక 12 గరేవుండిరి. ఆ 12 లో 4 గరిని తీసివేసి మరల 6 గరిని క్రొత్తవారిని వేసిరి. ఆ క్రొత్తవారిని వేయుటలోనైనా ఎల్కనులో వచ్చినవారి నైనా వేయకపోవుట ఆశ్చర్యము.

తణుకు తాలూకాబోర్డులో వెనుకటి జస్టిసు నామినేషనులే 12 వుంచి క్రొత్తగా నొక బ్రాహ్మణుని నియమించిరి. మనరం తాలూకాబోర్డులో వెనుకటి జస్టిసు నామినేషనులలో 4 ని తొలగించిరి. క్రొత్తది 6 వేసిరి.

క్రొత్తగావేసినవాటిలో యిరువురు మాత్రమే ఎల్కనులో వచ్చినవారిని నియమించిరి. మొత్తముసంఖ్య 14 గరు, ఎల్కనులో ఒకటిపోయిన గంధం వెంకయ్యనాయుడుగారిని మరల అటులనే వుంచిరి.

తాడేపల్లిగూడెం బోర్డులో వెనుకటి జస్టిసు నామినేషనులు అటులేయున్నవి. వెనుకటి జస్టిసు నామినేషనులలో చేరిపోయిన ఒక మెంబరుండగా ఆ మెంబరు బదులు మరొక ఆదిఅంధ్రుని నియమించిరి. ఇప్పుడు యిరువురు ఆదిఅంధ్రులుండుట ఆశ్చర్యకరము. నరసాపురంబోర్డు 17 గరిని నియమించిరి. జిల్లాబోర్డుకు నియమించిన సంఖ్యయే దీనికిని యున్నది. ఒకే తాలూకాకు యితరుండని నియమించుట ఎందుకో తెలియదు. వెనుకటి 12 గరు జస్టిసు నామినేషనులు అటులేయుంచి మరల 5 గరిని క్రొత్తగావేసిరి. ఇందు ఒక్కరినే ఎల్కనులో వచ్చినవారిని వేసిరి. ఇదివరలో ఎల్కనులో జేరిపోయిన వడ్డి అయ్యన్నగారిని అటులేవుంచిరి వీరిని ఓడగొట్టిన శ్రీ బాపిరాజుగారిని యీసారికైనా నియమించకపోవుట విచారకరము. శ్రీ బాపిరాజుగారు భీమవరం బోర్డుకు ఎన్నిక అయ్యెను. అట్టి అంశములో వీరిని వేయకపోవుట వింతగనబడుచున్నది.

ఈమండలము జస్టిసు మంత్రులకు చేగము కనిపించదు. వీరుమాత్రము పైకి చెప్పుకొంటున్న తియ్యగొనుంటున్నవి. ఉపన్యాసములలో లోకల్ బోర్డుల ఆప్తును సవరణచేయుచు వనియు జస్టిసుపార్టీని తిట్టుటయు సరిపోవుచున్నవి. కాని చేతులలో వీరికిని జస్టిసుపార్టీ మంత్రులను విశేష దెగము లేదని చదువరులు గ్రహింతురుగాక!

తణుకు బోర్డును నిడదవోలు తణుకు తాలూకాలకు రెండుగా విడదీయమని అనేకసార్లు సభలలో తీర్మానములు పెట్టి ప్రభాభిప్రాయమును తెలిపినను విడిదీయలేదు.

(సత్యవాది)

కృష్ణా జూటు అందు కాటక్ మిల్లు కంపెనీ లిమిటెడ్, ఏలూరు

మోతే కృష్ణారావు జమీందారుగారి ఆధిపత్యమున సాధారణ జనరలుమీటింగు ఏప్రిలులోనెల 30 వ తేదీ శనివారం సాయంకాలము కంపెనీయొక్క రిజిస్టరు ఆఫీసులో జరిగెను. ప్రారంభమున, 1925 వ సం॥ తాలూకు డివిడెంటు విషయము 1926 సం॥లో రెండుదిఫాంటు కావించిన తీర్మానములు ఆచరణలో పెట్టకపోవుటను గురించి విచారణ జరిగెను. మహారాజుశ్రీ మోతే గంగరాజు జమీందారు (శ్రీకృతిరీ అండు (బ్రజరతు) గారు యారోజునుంచి (ది 30 థేప్రియల్) గత లాభములు పండుటకు యేర్పాటుచేస్తూ యున్నాననియు, మూడుమాసములలో పూర్తిగా చెల్లించెద ననియు సంచల అమృతము త్వరగా జరిగిన ఈలోగానే ఇచ్చెదననియు చెప్పిరి. తర్వాత ఆదాయవ్యయములపట్టిక ఆంగీకరించబడినది. మోతే కృష్ణారావు జమీందారు, సలాది వెంకటసుబ్బారావు, గ్రంథి అంజనేయులుగార్లు ముగ్గురును డైరెక్టర్లుగ ఎన్నుకొనబడిరి. గత సంవత్సరం యేర్పరచిన ఆటెరుగారిని తిరిగి నియమించిరి. ప్రసిడెంటు మోతే కృష్ణారావు జమీందారుగారికిన్ని, క్రెడిటరీలు మున్నగువారికి వందనములతో సభ ముగిసెను.

(విలేఖరి)

తిలూరు భక్తసమాజంవారి దీనరక్షణాలయమునకు శంఖుస్థాపనము

1927 సంవత్సరం మేయి తేదీ 4 నిని సుమారు 9 1/2 గంటలకు తిలూరుగ్రామంలో శంఖుస్థాపనము జరిగినది. శ్రీ కృష్ణ భక్తసమాజంవారి దీనరక్షణాలయమునకు శంఖుస్థాపనము శ్రీ గాకశం డివిజను సబ్ కలెక్టరువారయిన ము॥ రా॥ రా॥ శ్రీ టి. భాస్కరావు నాయుడుగారు అధ్యక్షతనహించి జరిపిరి.

సమాజంవారి ఆహ్వానము మన్నించి బరంపురం శ్రీకాకుళం పర్లాభిమిడి మొదలయిన స్థలములనుండి శ్రీయుత ఉన్నవి రామలింగంపంతులుగారు, శ్రీయుత గిడుగు వెంకటేశ్వరరావుపంతులుగారు, శ్రీయుత జవాబ్ సయ్యద్ బదురుద్దీన్ సామాయిగారు మొదలైనవారలు విచ్చేసిరి.

సాంవత్సరిక నివేదికను సమాజంతరపున ము॥ రా॥ రా॥ శ్రీ టి. అప్పలస్వామి నాయుడుగారు చదివిరి.

పిమ్మట మ-రా-రా-శ్రీ టి. భాస్కరావు నాయుడుగారు యాఉద్యమము ఘనమైనదని తోచుటచేతనే తగిన సిఫారసుచేసి సమాజంవారిని సుమారు 8 యకరములభూమి ఇప్పించినామనినీ, అది సార్ధకమయ్యేట్లు మాచే భారము సమాజంవారు భరించువలయుంటుందనినీ శ్రీ సుకాలంలో యాయుధ్యమము సరియైనవార్లమందు నడుస్తూవుంటే చూడవలెనన్న కోరిక తమకు గలదనినీ తెలిపిచ్చిరి. తదుపరి భూదానము చేసిన గవర్న మెంటువారికిన్ని యీ గంజాంజిల్లా కలెక్టరువారికిన్ని ము॥ రా॥ రా॥ శ్రీ టి. భాస్కరావు నాయుడుగారికిన్ని ఆహ్వానము మన్నించినవచ్చిన అతిథులకున్న సమాజంతరపున జీలకర్ర సత్యనారాయణ పంతులుగారు వందనము లర్పించినారు.

పేరేపు వెంకట సూర్యప్రకాశరావు, హాకరం, గంజాంజిల్లా.

కమలాపుర ఆంధ్రభాషానిలయము

కమలాపుర ఆంధ్రభాషానిలయమందు ధర్మబోధక సమాజ కార్యదర్శులగు బి॥ ముదిగొండ బుచ్చయ్య లింగశాస్త్రి గారు ఎనిమిది దినపములు ససాతసర్వముల సుపన్యసింపదు శంకరజయంతినా డక్యుమెంటుతో శంకరాచార్యులవారి చరిత్ర సుపన్యసిందిరి. గ్రామస్థులందరూ సంతోషమున్నులైరి.

వెంజెం వెంకటేశ్వరరావు, సహాయకార్యదర్శి.

వాడపల్లి (గోదావరి జిల్లా)

మా వాడపల్లి గ్రామములో సుమారు, ఏప్రిల్ 25 వ తేదీ వాసులు కోనూరి భోగింగ దాసుగారు, 40 రోజులయించి స్వంతకవిత్వము చేసిన శ్రీమద్రామాయణము జయప్రదముగా పారికభారూపముగా జెప్పి సంపూర్ణముగా భక్తులను ఆనందింపజేసినందులకు యెంతయోకృతజ్ఞులము. (విలేఖరి)

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు (13-5-27)

నీమజవుళి దినుసులు
ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు రు. అ. పై
కారికమ్ము—22 X 22 ముంగిసమర్లు (బి) 8-6-0
" సరాసరికము 7-6-0
కారికమ్ము—22 X 22 "మోటారు సైకిలు" (బి) రు 7-14-0
" సరాసరికము (20 X 20) రు 6-14-0
కారికమ్ము—22 X 22 వేరుకములు (క) రు 8-0-0
" సరాసరికములు రు 7-0-0
తెలుపు ముల్లు—1703 (సెట్) రు 12-2-1 గ్లాస్ 9000 (సెట్) రు 12-4-0; 1702 రు 10-4-0 ఎల్. ఎల్. 73, 8-0-0 ఇ.సి. 73 రు 8-2-0; 88/888 రు 13-4-0; 8978 రు 8-0-0; 880 రు 8-2-0. Z. Z. రు 8; Z. 73 రు 10-8; జి. జి. 73 రు 7-14; 7663 రు 7-12; 73078 రు 7-14; జి. ఎ. 88 రు 6-14-0.
తెలుపు వర్క్స్—H.K. 62 రు 16-4; C. 4000 రు 22; బి. బి. బి. రు 15-4.
టివ్ట్ స్పన్న 100,000—గజము 1-కి రు 0-9-6;

నూలు
40 నెంబరు సీమ (5 పా కట్టలు)—టూక్రి రు 5-4-6 చలువ (కొంగ) రు 7-4-0; చలువ ("ఎనిటిక్స్") రు 7-0; చలువ (నాగకన్యక) రు 6-14. చలువ (గుప్తి) రు 7-2; చలువ (గడ్డజండా) పచ్చగుర్రము (ఎర్ర) రు 8-5; పడవ (ఎర్ర) రు 7-6; నూలువ్యాపారి రు 7-8; పచ్చపాము రు 7-15.
40 జపాక్ (పదిపానులకట్ట) నత్తత్రము రు 10-9-0;
60 సీమ (5 పానులకట్టలు)—అడకతైర రు 15-6, నెమలి రు 15-12; "డంబల్ స్పన్న" (ఎర్ర) రాట్టము (ఎర్ర) రు 14-12; కలసము (ఎర్ర) రు 12-14; తెలుపు (మధురపట్టణము) రు 11-0; ఎరుదుకారము రు 8-2-6; గడ్డిబండి—రు 8-1-0 ఎర్ర గడియారము రు 7-15-0; పెన్ సెల్ సరకులేదు.
60 నెంబరు జపాక్ (10 పానులకట్టలు) నీలంచేప రు 15-14-0; లోహములు "బారువధరలు"—
ఇత్తడిరేకులు—(డిట్ మేక్) రు 234, 235; (కృషియర్) రు 232; రాగిరేకు రు 255.

సిమెంట్ పీపా వెల:—
గిల్ గో హేమ్ ("నెయ్యి") రు 11-4; జర్మన్ "నెమలి" రు 9-10 మె॥ 9-12. జర్మన్ "లేడి" రు 9-4. మె॥ 9-6;

చక్కెర మూటయొక్క ధర—
జావా "రెడ్" రు 31-2-0.

వేరు సెనగనూనె
"ఇంగ్లీషు బారువధరలు"—గానుగ రు 180; "లెన్" రు 126;

ఆముదము
(మిల్ డెలివరీ) రు 116, 117.

పదును వేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

అవుతోలు (7 1/2 టు 8) "అవ్ కంట్రిస్" రు 0-15-0; 0-15-3
" (8 1/2 టు 9) " " రు 0-15-6 టు 14-0-6
" (తేలిక) " " రు 1-0-9 టు 1-1-6
" (8 1/2 టు 9) బెంగళూర్ రు 0-14-9 టు 0-15-3
" (7 టు 7 1/2) " " రు 0-15-6 టు 1-0-0
" (తేలిక) " " రు 1-1-9 టు 1-2-9
" (8 టు 8 1/2) బెజవాడ్ రు 0-14-9 టు 0-15-0
" (6 3/4 టు 7) " " రు 0-15-6 టు 1-0-0
" (7 టు 7 1/2) విజయనగరము రు 0-15-6 టు 0-15-7
" (6 1/4 టు 6 1/2) " " రు 0-15-9 టు 1-0-3
" (7 టు 7 1/2) ఏలూరు రు 0-15-6 టు 0-15-11
" (6 టు 6 1/2) " " రు 1-0-0 టు 1-0-9
గోడతోలు రు 0-10-8 టు 0-10-9
గోడపూడతోలు రు 0-15-6 టు 1-0-0
అవుదూడతోలు రు 1-18-0 టు 1-15-0
పదునుచేసిన మేకని రు 2-6-0 టు 2-12-0
పదునుచేసిన గోరెది రు 2-8-0 టు 2-14-6

బాగుగా జీర్ణ శక్తులు

అభివృద్ధి గావలెను.

సున్నితమైన ఆహార-తగిన నిద్ర-క్రమమైన దేహ శ్రమము-మొదలగునవి అతి ముఖ్యము.

సున్నితమైన ఆహారమైన, ఎటువంటి అనుచాల ముఖ్యవిషయము నిజముగా అందులో చేరియున్నది. పుష్టిని గురించి యోచించిన కొవ్వు పుష్కలముగా అందుకలెను. ప్రత్యేకముగా వండుట కుపయోగించు పదార్థమునందు కొవ్వు యుండవలెను కోళాజెమ్ ఆరోగ్యమైనట్టియు, రుచికరమైనట్టియు, మిక్కిలి ఉపయోగకరమైన ఆహారము మాత్రమే గాక అందులో విటమిన్లు (ప్రాణాధారమైనవస్త్రులు) కూడ గలవు. గనుక ఈ ఆహారముయొక్క విలువ, మితవ్యయము యొక్క ప్రాముఖ్యత మీరుతప్పక యోచించవలెను. కోళా జెమ్ నందు ఆశ్చర్యమేమియు లేదు. దీనిని తయారు చేయు పద్ధతులు బాగుగానే తెలిసియున్నవి, లేక సలభముగా తెలుసుకొనవచ్చును. దీనియందు మిళితమైన వస్తువులు కూడ బాగుగా తెలియును.

కొవ్వు ఆహారము

చేయవలసిన పనులు

"కొవ్వు" అని పిలువబడునట్టి ఆహారవస్తువుల సముదాయమునందు కోళాజెమ్ చేరుచున్నది.

ఈ విషయమును మనమునం దుంచుకొని ఈ ఆధారము పైననే కోళాజెమ్ ను ఎప్పుడును యోచించవలెను.

ప్రతిరకము ఆహారము ఒక ప్రత్యేక పనిని మనశరీరము నందు చేయుచున్నది.

కొవ్వులు రెండు స్వప్తమైన పనులను చేయుచున్నది. అవి మిగత ఆహారమును మిక్కిలి రుచికరమైనదిగా చేయుచున్నది. మరియు అవి మనశరీరమునకు సత్తువను గలిగించుచున్నది. అనగా పనిచేయుటకు కావలసిన ఉష్ణమును, శక్తిని గలిగించుచున్నది.

గనుక కోళాజెమ్ అన్ని వంటకాలందును వంటవస్తువుగా నుపయోగించవలెను. పరిశుభ్రత, ఇతరవస్తువులతో కలియక శ్వేచ్ఛగానుండుట, అన్ని వంటపనులకు తగియుండుట, ఏమాత్రము తక్కువకాని రుచి మొదలగు ఆదాయములు యందులో కనబడును.

వంటకుపయోగించబడు పదార్థములందు ప్రస్తుతము కోళాజెమ్ విడిగాను, స్వప్తముగాను చేరియున్నది. దీనియొక్క కీర్తి బాగుగా వ్యాపించుచున్నది. దీని జనరంజకత్వము రూఢియై యున్నది. దీనియందు రుచిని నూనెందు గొప్పగురుతులు తృప్తికరముగా గలవు.

పరిశుభ్రతకు ఆరోగ్యమునకు పూచీ నిచ్చుచున్నది.

తపాల ఖర్చుకుగాను 4 అణాలు తపాల బిళ్లలు పంపి

ఒక పెద్ద నమూనా కోళాజెమ్ డబ్బా పంపబడును.

The Tata Oil Mills Co.,
LIMITED.
P.O. TATAPURAM COCHIN STATE,
SOUTH INDIA.

సుబాసు చంద్ర బోసుగారు

కలకత్తాకు బయలుదేరుట

రంగూను, మే 12:—సుబాసు చంద్రబోసుగారు, పోలీసు డిప్టీ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు పెర్సనలు అసిస్టెంటు ఎ. ఎం. మాకెలుగారు వెంటరా, నేడు "అంధా" నామపై కలకత్తాకు బయలుదేరిరి. ప్రభుత్వమువా రింకను ఏమియు ప్రకటించలేదు.

గురువారం బయలుదేరి అదివారం వత్తురు

సుబాసుబోసుగారి తంతివార్త

కలకత్తా మే 13:—శతచంద్రబోసుగారికి మే 10 వ తేదీన సుబాసుచంద్రబోసుగారు ఈరీతిగ తంతివార్త నంపిరి. తుపానుగానుండుచే తనప్రయాణము నిలుపుచేయబడినదియు గురువారం బయలుదేరి అదివారం కలకత్తా చేరుదుననియు అందు గలదు.

అంగోరా స్టీమరులో రాలేదు

కలకత్తా మే 12:—రంగూను మెయింట్స్టీమరు "అంగోరా" నేడు 2-30 గం|| వచ్చెను రెవ. ఉత్తమగారు, తదితర ప్రయాణికులు వచ్చిరి. బోసుగారానానలో రాలేదని వారు చెప్పిరి. బోటురామీ ఘాటునకు చాలనుదిప్రజలు చూడ వచ్చిరి. (ఫ్రీప్రెసు.)

అలీబాగు పన్నుల నిరాకరణము

మునిసిపలు అధ్యక్షుని యిల్లు జప్తుజేయుట

అలీబాగు మే 13:—అలీబాగు మునిసిపాలిటీ అధ్యక్షుడును, అలీబాగులోని గొప్పసకీలునకు వ శరీకరుగారి యింట రివెన్యూ అధికారులు జప్తుజేసి పన్నులు చెల్లించనందుకుగాను యింటిలో ఎంట్రామానలను తీసికొనిపోయిరి. చాల పాలో హిత్వనియింట జప్తుచేసి వస్తువుల తీసికొని పోవుటకు 7 గంటలు పట్టినది పంచాయతీ జరుగనేలేదు. "పక్షేష్టు" పంచాయతీదారులుగా నుండిరి. (ఫ్రీప్రెసు.)

బందిపోట్లు

కలకత్తా, మే 13:—21 పంగళాలలో ఈమధ్య తిరుమ జరుగుచున్న బందిపోట్ల సంవర్ధమున రెండుగురులు పట్టు పడెను. మొదటి గుంపు 20 మంది రెండవది కలకత్తా పాథా రా దొంగలతో కలిసి పనిచేయుచున్నట్లు. ప్రత్యేకముగా సాయుధులైన భటులగస్తీ ఏర్పాటు చేయబడెను. ఎక్కువ వేగముగల మోటారుకారులు గస్తీతిరుగుటకు ఏర్పాటు చేయ బడెను. (ఫ్రీప్రెసు.)

పాట్లు, మే 12:—మహమ్మదీయ సమాధిని ఇటుక లడ్డుపెట్టి త్రవ్వవేయుచున్న హిందువుల నా పనిచేయువలసి న్యాయాధికారి మోష్యరీంచి పోలీసువారిని ఆపుచేయవలసినదిగ కోరియున్నారు. (అ. ప్రె.)

అనాథశరణాలయము

అమృతనరము, మే 12:—ఫటీమా బేగంసాహేబాగారు స్త్రీల సమావేశమునందు ఉపన్యసించుచు లాహారు సంఘము వారు కుట్టుపని, వంటతరగతు లేర్పాటుచేసినదియు అట్టిస ఘమునే ఇచ్చట ఏర్పాటు చేయవలసినదనియు చెప్పిరి. వెంటనే ఒక సంఘము ఏర్పడెను. (అ. ప్రె.)

ప్రతికూలమగు ప్రచలనము

ప్యారిస్, మే 11:—చీనా, ఇంగ్లండ్, చినాలో ప్రచారమునందున్న దోరియటుయను కమ్యూనిస్టు సభ్యుడు 13 నెలల శిక్షపాలై నాడు. ఇంకొక క్యాబిన్, మాస్కో సౌకమ్యా నిస్టు సభ్యులుగూడ ఆరునెలల శిక్షకులోనైరి. 2000 ప్ర్యాంకు ల జరిమానాగూడ విధించిరి. పార్లమెంటుసభ్యు లగు మార్టీక్లా మన్న, దక్ల సుగార్ల నుగూడ శిక్షకు పాల్పడునటుల ప్రభుత్వ మువారు వీరిమన్న ప్రత్యేక సౌకర్యములను దీసివేయవలెననిరి.

బ్యాప్టిస్టు మత ప్రచారకులు

లండన్, మే 11:—చీనాలోయున్న బ్యాప్టిస్టు మత ప్రచారకులు తీరమునకుబోయిరి. ఒకకో ఇద్దరో పోలేదు. ఇండియా, సిలోనులో ఇంకొకపనికి కొందరు ప్రచారకులను మార్చుచున్నా. కొందరికి ఇంగ్లండుబోవుటకు ఫ్లో నెలవీయ బడును. వీనాకు మరల త్వరలో వచ్చినవనుకొనుచున్నారు.

బెంగాలు నేషనలు బాంకి దివాల

డైరెక్టరుల ప్రకటన

బెంగాలు నేషనలు బాంకి డైరెక్టరులు ఈక్రింది ప్రకటన గావించుచున్నారు:—

1907 వ సంవత్సరమున 50 లక్షల మూలధనముతో ఈ బాంకి స్థాపింపబడినది. వాటాదారులు 805 487 రూపాయలు వాటాబడిచి చెల్లించిరి. 7 సంవత్సరముల పనిజరిగిన పిమ్మట కొన్ని ఇబ్బందులేర్పడినవి. అందుపై బి.చక్రవర్తిగారు డైరెక్టరులతో అభ్యర్థనలుగ నియమింపబడిరి. ఈ ఇబ్బందులు ఏర్పడుటవల్లను, బాంకిపై కొన్ని దావాలు లేబరుటచేయుట, బాంకిడిపాటిలు క్రమముగ తగ్గుచువచ్చును. 1913 వ సంవత్సరమున 25 లక్షల రూపాయలు బాంకియందు డిపాజిటు చేయబడియుండెను. 1917 డిసెంబరు నాటికి డిపాజిటులు 277000 రూపాయలకు తగ్గినవి. కాని కొత్త డైరెక్టరులు ఏర్పడి పనిక్రమముగ జరుగుచుండుటచే 1922 సంవత్సర మనవరకు 85 లక్షల రూపాయల డిపాజిటులు బాంకియందుండెను. 1923 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెలలో ఆర్యుల బాంకి దివాల తీసినప్పుడు నాలుగుదినముల వరుసగ డిపాజిటులు 24 లక్షల రూపాయలు బాంకినుండి తీసికొనిరి. ఆ సమయమున బాంకివారు ఇంపీరియలు బాంకివారి వద్దనుండి 10 లక్షలు అప్పుతీసికొని ఈ అవాంతరముల నెదుర్కొనిరి.

అదిమొదలు మరీకొన్ని నెలలవరకు బాంకినుండి డిపాజిటులు డబ్బు తీసికొనుచుండలేకగాని డబ్బు చెల్లించువారు లేకుండిరి. వర్తకము బాగుగ జరుగకుండెను. అందుచే బాంకివారు మరల 10 లక్షలు ఇంపీరియలు బాంకివారివద్దనుండి అప్పు తీసికొనవలసివచ్చెను. అప్పుడు బాంకి కష్టవిహారముల ఇబ్బంది కొంత తగ్గినను డబ్బునకు కనాలాగానే యుండెను. 1927 సంవత్సరము జనవరి నెలలో డిపాజిటు చేయబడిన మొత్తమునకు బాంకి నుండి తీసికొనబడిన మొత్తమునకు 137000 రూపాయలు మాత్రమే లేదాయుండెను. ఫిబ్రవరి నెలలో 83000 రూపాయలు లేదాయుండెను కాని మార్చి నెలలో డిపాజిటులకు బాంకినుండి తీసికొనబడిన ధనము 14 వేలు అధికముగ నుండెను. ఏప్రిల్ నెలలో 655 వేలు డిపాజిటు చేయబడిన మొత్తమునకు ఎక్కువగ తీసికొనబడినది. అంతే కాక బాంకి వారి కను 4 లక్షల డిమాండులను చెల్లించవలసి వచ్చెను. ఈ విధమున ఏప్రిల్ నెలలో అనుసరించి బాంకికి డబ్బుకనాల అధికమయ్యెను. గతము దొరకను బాంకి కష్టవిహారములు జరుపుట అసాధ్యమునని ఏర్పడినది. 27 తేదీనాయంకాలము డైరెక్టరులు ఈ విధమున తీర్మానించుకొనిరి. డైరెక్టరులు ఎక్కడనైనను అప్పుతీయ ప్రయత్నించినది గాని లాభము లేకపోయెను. అందుచే బాంకి కష్ట విహారములను నిలుపువలసివచ్చెను.

ఇంపీరియలు బాంకివారికి 20 లక్షల రూపాయలు నేషనలు బాంకివారు బాంకిపడియున్నారు ఆస్థానీకొనినప్పుడు వ్యవహారము చేడిన రీతివలన నియమించు అధికారము ఇంపీరియలు బాంకివారి కివ్వబడినది. ఈ కుదనప్రకారము ననుసరించి ఏప్రిల్ 28 వ తేదీన ఇంపీరియలు బాంకివారు లెవలరు లాయి కంపెనీవారిని రిక్షవలకు నియమించిరి.

బాంకి ఆర్థిక పరిస్థితులు ప్రస్తుతము ఈవిధమున నున్నవి:

ఫిక్స్డ్ డిపాజిటులు	రూ	4407209	12	0
కరెంటు అకౌంటులు	రూ	8086710	1	5
నేషన్ బ్యాంకి	రూ	139584	9	3
అప్పు ఇవ్వబడిన మొత్తము	రూ	265268	12	2

మొత్తము రూ 10186187 2 10
బాంకివారు 11585980-13-5 అగ్నాన్సు చేయున్నారు. 40 లక్షల సెక్యూరిటీలు బాంకివారి క్యాషీనమునందున్నవి. వర్తక ప్రతిష్టాపనలకు బాంకివారు 25 లక్షలు అప్పు ఇచ్చియున్నారు. ఈ విధమున అప్పుకొనవలసిన మొత్తమునకు ఆస్తి 18 1/2 లక్షలు అధికముగ నున్నది. వాటాదారులు చెల్లించవలసిన వాటాలయందు మిగతమొత్తములను వసూలు చేయవచ్చును. సెక్యూరిటీలను రాబట్టుకొని అప్పులను వసూలు చేసిన డిపాజిటులకు ఇవ్వవలసిన మొత్తము తగ్గుచువచ్చును. అయితే వర్తక ప్రతిష్టాపనల కివ్వబడిన అప్పులు సంపూర్ణముగ వసూలు అగునో కావో చెప్పటకు కాలము లేదు. బాంకిని పునరుద్ధరించు విషయమై డైరెక్టరులు ఒక విధానము ఏర్పరుచుచున్నారు. త్వరలో ఈ విధానము వాటాదారులకు తెలుపబడును.

(ప్రీ ప్రెస్)

ఇంకెన్నాళ్లు??

రాజకుమార సింహాగారి అవస్థ

కాకోరీ ఖైదీల ఆహార నిరసన ప్రత్యేకము
కాన్పూరు, మే 12:—“ఇండియన్ రెయిల్వే టెలిగ్రాఫ్” పత్రికలు 11 వ తేదీన కాకోరీ ఖైదీలకు అందజేసిన ఖైదీల గూర్చి యిట్లు వ్రాయబడినది. నిన్నటితో ఖైదీల ఆహార నిరసన దీక్ష 34 వ దినము గడచినది. చాలమంది ఆహార ఖైదీల వ్రతమును మొదలుపెట్టినారు. కాని, శరీర దౌర్బల్యముచే పలువురు దీక్ష మానివైచిరి. ఇప్పుడు 8, 9 మంది దీక్ష నిరసన పూని యున్నారు. ప్రత్యేక సౌకర్యముల కొరతను రాజకుమార ఖైదీ కియమలసిన సౌకర్యముల కొరతను వా రానిరసన ప్రత్యేకము పూనియున్నారు.

రాజకుమార సింహాగారి అవస్థ

నిన్న టెలిగ్రాఫ్ జెయిలులోనున్న రాజకుమార సింహాగారిని వారి సోదరుడు పోయియాడగా ఆయన లేవలేని అవస్థయందు పండుకొనియుండెను. ఆహార నిరసన ములక 43 పానులవరకు తగ్గిన లోకై జెయిలు నందా తమ 149 పానులకుండెను ఇప్పుడు వారు 103 పానుల తూక మేయున్నారు. ఆయన యవస్థ రోజురోజును చెరుగుచున్నది. జెయిలు వైద్యుల యమున తీక్షణతను ఆధునిక తర ఆధునికములేవు. 34 రోజులనుండి ఆయన అప్పుడప్పుడు నీరముల మాత్రము గ్రోలుచున్నారు. ఒక మక్క పాలుగారి ఒక పిదప అన్నముగాని ఎరుగరు ఇట్టి నీరసన తీరులను ఎందులకు దాక్షిణ్యములను యడిగిన సోదరులకు ఆయన ఇల్లు చెప్పెను. “నా గౌరవమునకు నావయసునకు (20 ఏండ్లు) ను అధికములు సామాన్య ఖైదీకిచ్చిన ఆహారమును ననకులనిచ్చిన పదేండ్లను బ్రతుకుట అసంభవము. అట్టి అవమానకరము ఆహార నిరసన బొందుట కంటే నా మాతృకల కై పోరాడుచు ఆహార నిరసన పూని భవిష్యదాజుకై ఖైదీలకైనను సౌకర్యములు కలుగునట్లు చేయుట గాను చురచించిన చాల మందికి

క్రిందటి నెలలో కాళేశ్వర విద్యార్థిగారు సంయుక్త పరగణాల ప్రభుత్వ హోంస్ లకు గారికి న్యాయము ఆలోచించి కాకోరీ ఖైదీలకు తగు సౌకర్యములు కలుగజేయునని నడిగి కోరియున్నారు. ఉత్తరమండల జనాభునచ్చినది గాని విషయమున జవాబేమియు లేదు. (ప్రీ ప్రెస్)

“ప్రభుత్వము ప్రజాశయముల జోగ్జాటుచున్నాడు”
కలకత్తా, మే 11:—మిడ్నాపూరు సెంట్రలు జెయిలు నందుంచుకొని మూలకంబు, తలనొప్పి కండ్ల జబ్బులతో బాధపడుచున్న నరేంద్రనాథ దాసు గారి మధ్య పూనిన ఆహార నిరసన ప్రతి దీక్షలకు చాల నిరసించియున్నారు. ఆయన తనకు ఏ ఏ. పరీక్ష నిచ్చుట కనుజ్ఞ నీయమని వేషగా ప్రభుత్వ వారు నిరాకరించిరి

ఒక స్నేహితున కాయన ఇట్లు వ్రాసియున్నాడు:—
“ప్రభుత్వమువారు మరలపై విమర్శించుచున్న యభ్యుదయ నాకు తెలిసినంతవరకు ఏ కైదీకిని అట్లు మగముల కైదీలనుల లేదు. ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన బాధ్యతల పెద్దలు ఇట్టి దుష్ట ప్రచారములను ప్రజల యశలను జోగ్జాటుచున్నారు. (ప్రీ ప్రెస్).

కలకత్తాలో గొప్ప తుపాను

ఇరువురు మరణించుట

కలకత్తా, మే 12:—నిన్న మధ్యాహ్నము ఒక గంట కాలము కలకత్తాలో తీవ్రముగ తుపాను వీచెను. టెలిఫోను లిగలు తెరిపోయినవి. ఉత్తర భాగమునందు బండ్లు నడవలేదు వీధులలో నీరు నిలిచిపోయినది. ఇరువురు ముగ్గురు చనిపోయిరి. (అ. ప్రెస్).

సమస్తి నియోజకవర్గములు

పాట్నా, మే 13:—బీహారు మహమ్మదీయ సమితివారు కడచిన సోమవారం సమావేశము డిల్లీయందు మహమ్మదీయ నాయకులు గావించిన సమావేశముగూర్చి ఆలోచించిరి. ఈ విషయమై హిందూ మహాసభవారి వైఖరి ఆశాభంగకరముగ నున్నదినియు చెందు సంఘములకు రోజీతుదర్ప కాంగ్రెసువారు గట్టిగ ప్రయత్నము జేయవలెనని తీర్మానించిరి. (ప్రీ ప్రెస్).

గోదావరిలో లాంచిమునుగుట

(స్వకీయ విశేషం)

సుమారు 50 మంది చనిపోయిరి

రాజమండ్రి, మే 13:—“సత్యనారాయణ” యను లాంచి నిన్న రాజమండ్రిలో 3 గంటలకు బయలుదేరి పోలవరం పోవుచుండగా త్రోవలో గూటాలవద్ద పెద్దగాలివచ్చి నీలువ లేక నీటిలో మునిగిపోయెను. సుమారు 50 మంది ప్రాణములు గోల్పోయి యుండునని తెలియుచున్నది (తంతి)

కొట్లాట జరుగవలసికదే!

మొడ్డి యూరేగింపును

మహమ్మదీయు లటకాయించుట

ఫిల్లి, మే 12:—పెద్ద కొట్లాట జరిగి ఫోరపరిణామముగ మారవలసిన పరిస్థితులు నిన్న రాత్రి పోలీసువారి రాకవలన ఆగిపోయెను. పెండ్లి యూరేగిం పాకటి ఫతల్ బాషాను దీక్షింపడ పోవుచుండ వారు పోవుచున్న సాల్ గ్రామగారియింటి దోవలో ముగియబడుటవలన యూరేగిం పటకాయించు నుద్దేశముతో పలువురు మహమ్మదీయులు లాతీలతో యూరేగింపును వెంటాడిరి. వెంటనే పోలీసువారికి తెలియజేయగా వారు వచ్చి మహమ్మదీయుల కెల్లా చెదరు గావించిరి. యూరేగింపు మరేయటంకములు లేక వడచెను. (ప్రీ ప్రెస్).

బొంబాయి కార్పొరేషను

అధ్యక్షుని ఎన్నుకొను సాంప్రదాయము

బొంబాయి, మే 12:—ఒక్కొక్క సంవత్సరము ఒక్కొక్క సంఘమువారిని అధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొను సాంప్రదాయము అంతమొందవలెనని తీర్మానము నిన్న కార్పొరేషను సభలో ఎక్. చంద్రవార్మగారు యపాదించిరి ఈ సాంప్రదాయముల సాంఘిక విధేయముల నిరసకులను వి. మదరాసు కలకత్తాలయందు యెట్టియిబ్బంది కలుగుటలేదని చంద్రవార్మగారు నప్పిరి.

స్వరాజ్య పక్షమునకు చేరిన బల్లాభాయి దేశాయిగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు కొన్ని సంవత్సరముల పాటునున్న యీ సాంప్రదాయము నిలిచియుండుట వసరమనిరి. తీర్మానము అధిక సంఖ్యకులే నిరాకరించబడినది.

నామినేషనుపద్ధతి అంతమొందవలెనని

కార్పొరేషను ప్రభుత్వమువారు సభ్యులను నామినేషన్లు జేయుపద్ధతి అంతమొందవలెనని తీర్మానమును కార్పొరేషను స్థానిక సంఘమువారు విచారించు చున్నారు. (అ. ప్రెస్).

ఘోరమగు మోటారు ప్రమాదము

జబల్పూరు, మే 13:—జబల్పూరు డామామధ్య పోవుచున్న ఒక మోటారు బస్సు హిరానానది వంతెనపైనుండి నదిలో పడిపోయెను. బస్సులో నున్న వారిలో 16 మందికి బలము గాయములు తగిలెను. బండి డ్రైవరు మరణించెను.

హైదరాబాదు (సింధు) మే 12:—హైదరాబాదులో మునిసిపల్ లాండుమిగడ మునిసిపాలిటీవార్డు ఉత్తరువును నిర్మింపబడిన మసిదును పనులగొట్టవలెనని హైదరాబాదు మునిసిపాలిటీవారు నిన్న సాయంకాలము తీర్మానించిరి.

నిమ్న జాతుల మహాసభ

జస్వంరు, మే 10:—వంగరాష్ట్రమున నిమ్న జాతులలో మూచీ తెగవారి మహాసభ జెన్నాగునందు కడచిన ఆదివారము జరిగెను. శ్రీయుత మెహి లేవచంద్రరాయగారు అధ్యక్షత వహించిరి. మూచీలుగూడ హిందూవులేయని, అగ్రజాతి వారికి గల హక్కులన్నియు వారి కుంజవలెననియు జెప్పిరి. (ప్రీ ప్రెస్).

అతమ శనాడు సత్కారము

తిన్నవెల్లి, మే 12:—తామసానియందు పౌరులు బహిరంగ సభచేసి నాగపూరు సత్కారములను భింపించుచు తమిళనాడు యువకుల సమితివారు సత్కారమునకు సిద్ధపడవలెనని కోరుచు తీర్మానించిరి. కానసభలో మదరాసు స్వరాజ్యపక్షమువారిని గర్హించు ఖండించు వేరొక తీర్మానము గావించబడినది. (ప్రీ ప్రెస్).

తెలుగువిద్యార్థులకు సంస్కృతనిర్భంగముకూడదు

ది 29-4-27 సం॥ రం తేదీని జరగిన మహాజన సభలో తునిపురవాసులు ఏకగ్రీవముగా మదరాసు యూనివర్సిటీ పరీక్షలకు జరుపు తెలుగువిద్యార్థులకు మాత్రము సంస్కృతము నిర్భంగ పాఠముగా నుంచవలసినదని తెలుగు బోర్డు ఆఫ్ హైస్కూలు వారు చేసిన శిఫారసును ఖండించి, ఆ శిఫారసును అంగీకరించ కూడదని తీర్మానించుచు ఆ తీర్మానపు నకలును యూనివర్సిటీ వైస్ చాన్సులరుగారికి తెలుగుబోర్డు ఆఫ్ హైస్కూలువారి వార్తా పత్రికలకు పంపుటకుగాను అగ్రాసవాధిపతిగారికి అధికార మిచ్చిరి.

(తునివాసి)

కావలిహైస్కూలు పూర్వవిద్యార్థి సంఘము
కావలి బోర్డుహైస్కూలు పూర్వవిద్యార్థి సంఘపు వార్షికోత్సవము ది 5-6-1927 న హైస్కూలు హాలులో జరు పబడును

రావుసాహెబు వి. కృష్ణస్వామిరావు పంతులుగారు దయతో అగ్రాసవాధిపత్యము నంగీకరించిరి.

పూర్వవిద్యార్థు లెల్లరు తమతమ చందాధనమున నొక రూపాయను కార్యదర్శులవద్దకు యీ నెల ది 20 తేదీలోగా పంపవలెననికోరుచున్నాము.

ఆసంగర్భమున హైస్కూలు పూర్వపు ప్రధానోపాధ్యాయులగు మ॥రా॥శ్రీ వీ. గురుమూర్తి పంతులవారి ఛాయా పటము బహిరంగపరచబడును.

ఓంగోలు కృష్ణరావు బి. ఏ.

శింగంపల్లి వెంకటసుబ్బారావు బి. ఏ.

జాయింటు క్లెరిక్‌లు.

నర్సాపురం తాలూకానామకు విజ్ఞప్తి

మన రాజధానిలో కాంగ్రెసు నాయకులగు భేదాభిప్రాయములేనందున గతయెన్నికలలో నిరంకుశవర్గమునకు పట్టుకొమ్మయ్యిన జస్టీసుపార్టీ అధిపతితయయి కాంగ్రెసుకు అఖండవిజయము చేహరించి. పానగల్లుప్రభుత్వ మంజూరించినది కాని స్థానిక సంఘులలో పూర్తిగా నశించలేదు కాన మహాజనులారా! 1921 సం॥లోనలె యావనమ్మింది జాతినర్థమత రాజకీయకక్షలు పాటింపక కాంగ్రెసునందుచేరి బ్రిటిషు నిరంకుశవర్గముతో మనము పోరాడవలసియున్నది కాంగ్రెసునందు యిప్పుడు చెరుటకు మనుపటివలె నిర్బంధములేవు. ఖద్దరుకట్టుట తప్ప మరెవ్వ విధమయిన బహిష్కారములేవు గ్రామము అన్నిటికి పునాది గ్రామపునర్నిర్మాణము మనము కాంగ్రెసుద్వారా చేయవలసియున్నది

స్థానిక సంఘములు పంచాయతీకోర్టులు సహకారపరధి సంఘములు అనగా యెన్నికలచే జరుపబడు సంస్థలన్నియు కాంగ్రెసు వశపరచుకుని దేశాభ్యుదయమునకు నలయు కలప్రయత్నములు చేయవలసియున్నది కాబట్టి మహాజనులారా! గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘములు స్థాపించి అందు సభ్యులగాచేరి తాలూకా జిల్లా రాష్ట్ర సంఘములకు ప్రతినిధులనుంపి కాంగ్రెసుకు బలముచేహర్చి తద్వారా స్వరాజ్యము బడయుడు. నర్సాపురం తాలూకా చాలా వెనుకబడియున్నది. టంటే కాంగ్రెసునందు సభ్యులుగా చేరి తాలూకా సంఘమును సరియైనస్థితియందుంచి తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము ద్వారా రాజోవు యెన్నికలలో తాలూకా జిల్లాకోర్టులకు, జాతీ, ఇర్ల, కులకక్షలుపాటింపనిప్రభుత్వమునకు హోరులొసగని, నిర్మాకార్యక్రమమునకు తోడ్పడు ప్రతినిధులను బంపి కాంగ్రెసు గౌరవమును గాపాడుడు. అప్పుడు స్థానిక సంఘములలోని కుట్లదలదు అప్పుడుగాని గ్రామపాలన చక్కబడదు. మహాజనులారా! వెంటనే కాంగ్రెసులో 4-0 యిచ్చి సభ్యులుగా చేరవలయునని హృదయపూర్వకంగా ప్రార్థించుచున్నాను.

పోడూరి పేర్రాజు,

సయ్యక్త కార్యదర్శి,

దూరు. పల్లిమగోదానరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము.
-5-27.

కలకత్తా, మే 10 - ఏకలమందు ఒక జమీందారుని టంట సాయములైన 25 రు బందిపోటు చొరబడి 50 వేలు 10ందిరి. బందిపోటు పారిపోవుచు తరుముదున్న గ్రామముకు తుపాకుల ప్రేల్చిరి. (ఫ్రీప్రెస్.)

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1927-వ సం॥ మే నెల 13 తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు.

దని చూలు బా 1-కి	రు 150 మొదలు	129 వరకు
బియ్యముబస్తాలు		
మనుమ తెనాలివి ,, వ 42 కలవి రు	18 4 0	14 12 0
నెల్లూరివి ,, డిటో	15 8 0	16 0 0
డిల్లి ,, డిటో	16 4 0	17 0 0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి	9 10 0	10 0 0
నువ్వులు ,,	22 0 0	25 0 0

2. ధాన్యముపశ్వులు.

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	16 0 0	18 0 0
సెనగలు ,, డిటో	18 0 0	14 0 0
పెసలు ,, డిటో	16 0 0	18 0 0
మినుములు ,, డిటో	17 0 0	19 0 0
ఉలవలు ,, ర 195	18 0 0	14 0 0

3. నూనెవస్తువులు.

నువ్వులనూనె బా 1-కి	158 0 0	156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1-కి	54 0 0	56 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,	50 0 0	52 0 0
వేరు సెనగనూనెగానుగ బా 1-కి రు 180 మిమన్ నూనె	126 0 0	
అముదము బా 1-కి	118 0 0	119 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయపసుపు బా 1-కి	72 0 0	75 0 0
కూరపసుపు ,,	48 0 0	48 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	112 0 0	120 0 0
గుంటూరుపామునూనె నీలవాయు నులు 1-కి	40,45	
కాళ్ళనూనె యిట్టి ,,	50,55	
తెల్లము బా 1-కి	40 0 0	40 0 0
చింతపండు బా 1-కి	21 0 0	56 0 0

5. ఇనుము.

పట్టారం బా 1-కి	40 0 0	32 0 0
చదరం ,,	31 0 0	32 0 0
రవుండు ,,	26 0 0	32 0 0

6. నూలు.

నెం 20 తెన్ని సింహం	7 0 0
నెం 6 తెన్ని ధర	4 0 0
నెం 24 ,, లాకి	6 0 0
నెం 60 ,, కారం తెన్ని	8 14 0
నెం 40 ,,	10 0 0
నెం 44 ,,	5 3 0
నెం 20½ న్యూకాల్	6 5 0
నెం 12½ చూళ	5 6 0
నెం 16½ ,,	5 12 0
నెం 20½ కాపురజీ	6 4 0
నెం 40 జువ్వరు	10 0 0
నెం 44 సాండా	5 2 0
నెం 4 తెన్ని	8 10 0

7. దూది.

బోండావెట్టు బారు 1-కి	300 0 0
పల్నాడుదూది ,,	145 0 0

8. లోహములు.

నెండి 100 తులంకు	60 2 0
బంగారు, తులము 1-కి	21 0 0
సవరిము 1-కి	18 12 6
ఇత్తడి బా 1-కి	288 0 0
రాగి బా 1-కి	255 0 0

స్త్రీలవ్రతకథలు.
౧౭ భాగములు
చారికలు, యువతులు, వృద్ధులు
నిత్యము నొచుకొను 64వాములు
భాగము 1కి వెల ౨0.60లు
గ్రంథకర్త -
బాలాంత్రపు వేంకటరావు,
పితాపురము, గోదావరిజిల్లా.

విజయ కావలెను 2081

తెలనోప్పి, యిక్ష్మయంబా, చెయి కాలు పట్టుకొనటం, పంటినోప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణముననే పోగొట్టుకొని భారతీయ జెండా "జామా తైలమునకు" సమము మందు వేరేదియు లేదు చాల యోగ్యతాపత్రములను సాందియ్యునది బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు

అమర్ చెందు, శోభా చెందు, ఇంగ్లీషు మందులు పలెసరకులు సల్ఫారిక్, వైట్రిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్లు వ్యాపారములు, నెం. 63 నైసప్రనాయునివీధి, మద్రాసు,

మదన కామేశ్వరి తైలము

బలహీనులపాలిటి కల్పనృక్షము— మేళము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, కుష్ణవర్ణము, అతిమాత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును గల్గించును. 2 డబ్బీలు చాలును 20 తులముల వచ్చీరు 1-4-0 పాలగుగంధి తైలము— రక్తకుద్ధికి శ్రేయమును నది సహమేళము, మేళపాడలు, మచ్చలు, యితరవర్మరొగములు కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును 4 డబ్బీలు చాలును. 20 తుల డబ్బీరు 1-4-0 వి.పి. ఖర్చులు వేరు 75 పి.పి. అందు కో, ఆయుర్వేద సమాజం, పెరిదేసి వెల్లూరుజిల్లా

శ్రీకృష్ణావతార తత్త్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతహరి వంశములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి వేరుసగా సులభ శైలిని వచనరూపమున వ్రాయబడును సంశయములు తొలగ నట్లు శాస్త్రీయసమాధానము వ్రాయబడును స్తోత్రములశ్లో ముద్రింపబడును. 850 పుటలకు దక్కనగాక డాక జక్కని బైండుచేయించి 8 నెలల కొకతూరి 1-8-0 లకు చందాదారు లకు వీపీగాఢ బంపబడును 2-0-0 లు పంపినవారు పాపకు లుగాఢ బ్రకటింపబడుదురు 1, 5 సంపుటములు సింహముగా నున్నవి 2208-1228

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

ప్రధానపండితులు గునిసెల్, హైస్కూలు, చిడప

తక్కువ శ్రమ

ప్రఖ్యాతిగన్న యీ రుక్మిణీ కుక్కర్ యొక్క ముఖ్య విశేష ము తక్కువ శ్రమయే ఎక్కువైన శ్రమను బాల్పడబనిచేగు 1,2,4, 6,8 నంది వడవలకు 48-గు పదార్థ ముల తయారుజేస కొనటకు తగినది 5 తరగి తలలో నందును వెలలు రు. 18, 18, 22, 29, 38 లలో నందును లైలచాణ్డీలు మున్నగువి ప్రత్యేకము వివరములను దెలుపు పుస్తకము ఉచితము

రుక్మిణీ కుక్కర్ కంపెనీ

నెం 19 మాదాగడిపిడి,

రాయపురము, మద్రాసు

వనోపధి శబ్దార్థనిఘంటువు

మూలికలయొక్క 85000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాబినెట్ బైండు వెల రు. 3-4-0 లు "భక్త ప్రదీపిక" ఇంగు సమస్తప్రతినిజములు కుదిచేసి భక్తములుచేయు యోనాని ఆయుర్వేదవిధానములగులె. తు 1-కి రు 500 కిన్నుతుగల భక్తములు కూడ గలవు. క్యాబినెట్ బైండు వెల రు 2-0-0 2454 రెడ్డి పోస్టరు లు, గామనగము. గోదావరి.

ఏల ఉపయోగింపరాదు.

ఈ క్రింద పేర్కొనిన అద్భుతమైన ఔషధములను వుపయోగింపుడు.

- నేత్ర రోగములకు- "అఖ్యా కుర"ను ఉపయోగింపుడు.
- తామర కు - "కురెయిన్"ను "
- శ్వాసకాసరొగములకు- "ఆస్మాక్యూర్"ను "
- బలమునకు- { స్ట్రెవర్సు ఎమల్షన్ ఆఫ్ కాడ్ లీవర్ ఆయిల్"ను "
- టానిక్ లకు- { "నెర్వైక్ టానిక్ మాత్రల"ను " " "పారిష్ కెమికల్ ఫుడ్"ను " " "ఈస్టన్ను సిరప్"ను " " "సిరిప్ హెప్ ఫాస్ఫేట్లు ఆఫ్ లైము"ను " "
- గనేరియాకు- { "జిన్"ను " " "లికర్ శాంటల్ ఫ్లావా " " "సి. కొవెయిషా కంబుచు"ను " "

మా ఔషధము లన్నియు, శాస్త్రోక్తముగా మా ఆధునిక ఔషధశాలలో తయారుచేయబడినవి.

గనుక చాలా నవీనమైనవి, కోరినవార్గకు కేటలాగు పంపబడును.

N. POWELL & Co., CHEMISTS, BOMBAY.

Printed and Published by K. Nagaswara Rao, Editor, Andhrapatrika Power Press.